

PRODUKCIJA SULUV 2023.

Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine
The Union of Associations of Fine Artists of Vojvodina
PRODUKCIJA SULUV 2023. / SULUV PRODUCTION 2023

PRODUKCIJA SULUV 2023.

LUV. (Likovna umetnost Vojvodine)

SULUV PRODUCTION 2023

LUV. (LUV - Fine Arts of Vojvodina)

Udruženje umetnika

Uvod – Osnovna delatnost

Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine je osnovan kao *Udruženje likovnih umetnika Vojvodine* 1946. godine i jedno je od najstarijih likovnih umetničkih udruženja. Iz sastava Udruženja likovnih umetnika Srbije izdvaja se 1977. godine i dalje funkcioniše kao zasebno udruženje, a 1985. godine formira se u *Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine (SULUV)*. Udruženje danas okuplja 552 člana od kojih je 249 bilo aktivno u 2023. godini. Od nastanka do danas, Udruženju je pripadalo više od 1000 eminentnih likovnih umetnika različitih generacija, nacionalnosti, sa još većim diverzitetom stilova, poetika u svojim umetničkim opusima.

Odlukom Ministarstva kulture informisanja i informacionog društva Udruženje 2011. godine dobija status reprezentativnog Udruženja u kulturi. Primenom Zakona o udruženjima građana i Zakonom o kulturi iz 2009. godine, SULUV je promenio način rada tako da danas nema zaposlena lica, već funkcioniše kroz mandatni tim koji rukovodi radom Udruženja i angažovanih saradnika (Predsedništvo, Umetnički savet...). Pored toga, promene se ogledaju i u načinu finansiranja, strategiji rada, organizaciji i poslovanju. Prilagođavajući se novim zakonskim okvirima, došlo je do toga da se SULUV finansira isključivo kroz projektne aktivnosti i godišnje članarine. Iz toga proizilazi da Udruženje na prvom mestu zavisi od angažovanosti i inicijative svojih članova, od redovnog plaćanja članarine, doprinosa kroz projektne aktivnosti i razne druge inicijative u cilju očuvanja zajedničkih interesa članova.

Programi Udruženja

Značaj SULUV-a se pre svega ogleda u činjenici da na jednom mestu okuplja sve relevantne autore, aktivne na polju likovne umetnosti koji stvaraju na teritoriji AP Vojvodine. Time SULUV predstavlja krovno Udruženje likovnih umetnika sa teritorije Vojvodine, a svojom politikom kvalitativne selekcije prijema novih članova, opravdava kvalitet i reprezentativnost u struci. Osim toga, u izlagačkoj aktivnosti i produkciji izložbi Udruženje promovise stvaralaštvo vojvođanskih likovnih umetnika kroz godišnji program galerije dok se kroz program razmene organizuju gostovanja naših autora u inostranstvu. Udruženje omogućava ostvarivanje prava na rad samostalnim umetnicima, kao i prve profesionalne angažmane mladim umetnicima. Kroz program saradnje Udruženje promovise i predstavlja aktuelne umetnike i iz regiona. Pored kompetentnosti i profesionalnosti članova i rukovodilaca projekta, Udruženje u višegodišnjoj praksi ostvaruje saradnju sa velikim brojem teoretičara umetnosti, kustosa, istoričara umetnosti, eminentnih ličnosti iz oblasti humanističkih nauka i kulture.

Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine danas u nastavku tradicije, na godišnjem nivou organizuje, producira i realizuje 30-40 događaja godišnje, koji u novijoj praksi, tačnije od 2018. godine funkcioniše kroz sledeće programe: **Program izložbi članova Udruženja** (samostalne i grupne izložbe članova), **Program saradnje i partnerskih realizacija** (razmena izložbi, programa i gostovanja kroz mrežu udruženja, realizacije događaja kroz ugovorene saradnje), **Program recenzije** (recenzije događaja, teoretske analize), **Edukativnoistraživački program** (otvoreni dijalozi, javna vođenja, predavanja i seminari), **Program razmene i boravka** (radna gostovanja umetnika iz inostranstva), **Izdavački program** (godišnja publikacija i druga stručna izdanja), **Program Novih umetničkih praksi Udruženja** (SMIC. Internacionalna izložba pokretnih formi), **Program kolekcije i otkupa** (projekat: *Slika grada*)

SULUV – kreativan i funkcionalan organizam

Sunčica Lambić Fenjčev

Osnovni smisao potrebe udruživanja umetnika u celovska udruženja bila je na prvom mestu težnja za obezbeđivanjem boljih socijalnih i finansijskih uslova, kao i regulisanje njihovog pravnog statusa. Koliko se u tome realno uspeo i koliko borba za ostvarivanje ovih prava još uvek traje, pitanje je brojnih analiza i rasprava koje su i danas više nego aktuelne. U skladu sa ovim može se postaviti pitanje šta je ono što umetnike opredeljuje da se uključuju u udruženja danas, koja su još uvek kao tradicionalne organizacije u velikoj meri vezane za kulturnu politiku na državnom i lokalnom nivou? U vremenima globalne nesigurnosti, materijalni položaj umetnika i ostvarivanje njihovog društvenog i ekonomskog statusa svakako jesu primarni motivi, ali tu su i tendencije vidljivosti i prepoznavanja sopstvenog umetničkog rada, kao i uključivanje u šire tokove aktuelnog stvaralaštva. Kakva je tu pozicija i uloga jednog udruženja koje će uskoro proslaviti jubilej od osamdeset godina postojanja, kao što je to Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine? Različite i konstantne turbulentne promene u našem društvu uticale su kako na promene statusa umetnika, tako i na status i način rada samog udruženja. Nakon početnog perioda funkcionisanja, imajući bitnu ulogu u oslobađanju umetnosti od dogmatskih shvatanja nametanih iz političkih sfera, usledio je period zatišja, ušuškanosti u prividnu sigurnost koja nas je nakon svog razobličavanja u potpunosti pomerila iz udobnih pozicija u do tada nepoznate sfere u kojima se još uvek teško snalazimo. SULUV kao udruženje, prolazivši kroz ove surove tranzicije pokušava da održi korak sa vremenom, da se osavremenjuje u svakom trenutku prihvatajući izazov drastično promenjenih odnosa na polju kulture, kako na finansijskom tako i na umetničkom planu, težeći da bude aktivan, kreativan i funkcionalan organizam, a ne učmao relikv jednog sada već davno prošlog vremena, koji teži da svojim članovima obezbedi ne samo osnovne pravne mogućnosti, već da im pruži perspektive da slobodno i uspešno razvijaju svoje potencijale u kompleksnom polju umetnosti. Ovo se na prvi pogled ogleda u različitim i dinamičnim aktivnostima i programima koje udruženje preduzima poslednjih nekoliko godina, među kojima su samostalne i grupne izložbe članova, programi saradnje i partnerske realizacije, program razmene i boravka, program novih umetničkih praksi, program kolekcije i otkupa, program recenzije, edukativno-istraživački program i izdavački program.

Nastavljajući svoju osnovnu misiju predstavljanja svojih članova, SULUV je u toku 2023. godine organizovao šesnaest samostalnih i dve kolektivne izložbe na kojima se mogla sagledati raznovrsnost umetničkih pristupa, tema i senzibiliteta umetnika različitih generacija. Na samostalnim izložbama umetnici su preispitali svoje lične memorije i mikroistorije, subjektivne doživljaje stvarnosti ili globalnu, aktuelnu problematiku. Među ovim izložbama javnost možda najviše intrigiraju kolektivne izložbe novih članova SULUV-a, kao i tradicionalna Godišnja izložba Udruže-

nja, za koje možemo konstatovati da predstavljaju ne samo diverzitet umetničkih izraza i poetika, već, velikim brojem učesnika, potvrdu Udruženju da ima poverenje svojih članova. Ovo potvrđuje i prisutnost značajnog broja umetnika mlađe generacije, koji svojim umetničkim pristupima vođenim često u okviru oblasti novomedijske, postmedijske i transmedijske prakse i eksperimenta, izložbe Udruženja ne posmatraju samo kao polaznu tačku svog umetničkog delovanja već i kao relevantnu referencu u brojnoj savremenoj umetničkoj produkciji.

U smislu razvoja i afirmacije lokalne novomedijske umetničke scene značajan je i poduhvat pokretanja programa novih umetničkih praksi, kao svojevrsnog pandana tradicionalnim izložbama Udruženja, sa akcentom na savremene vidove umetničkih istraživanja omogućenih rapidnim razvojem tehnologije, ali i kritičkim osvrtom na nju, u cilju formiranja jedne kompleksne međunarodne platforme. Ove godine u okviru ovog programa SULUV je realizovao projekat Pomeraj u kôdu, baziran na istraživanju slike digitalnih medija, dokazujući da ovakav tip umetničke organizacije ima sluha za težnje i mlađih generacija umetnika trudeći se da isprati savremene tendencije u vizuelnoj umetnosti.

Osluškivanje i prepoznavanje potreba i problema umetnika u današnjem društvu Udruženje je možda najbolje iskazalo u projektu otkupa umetničkih dela iz oblasti vizuelnih umetnosti, ove godine sprovedeno po drugi put, u saradnji sa Multimedijalnim centrom Led art. Ovakva vrsta stimulacije umetnika ima višestruku ulogu, materijalnu i podsticajnu za stvaranje i vrednovanje nove produkcije, ali i etičku, ukazivanjem pažnje i poštovanja prema aktuelnom stvaralaštvu i stvaralocima, kao i prema lokalnoj zajednici, što se ogleda iznad svega u formiranju kolekcije koja će nositi naziv samog projekta „Slika grada” i ostati kao kulturno nasleđe budućim naraštajima.

Ono što bitno utiče na rad i profesionalni razvoj umetnika jeste i povezivanje sa drugim umetnicima i umetničkim grupama, kao i mogućnost saradnje sa drugim institucijama i organizacijama u zemlji i inostranstvu. Kroz program saradnje i partnerskih organizacija Udruženje svojim članovima pruža i ovakve mogućnosti, a ovo je naročito produbljeno projektom „Poveži, obeleži” (Link it, mark it) koji na kompleksan način pristupa interkulturalnom povezivanju, umrežavanju i saradnji, sagledavanjem i preispitivanjem različitih elemenata, koncepcija, konteksta i teorijskih stanovišta u sklopu umetničkog delovanja koji nije ograničen galerijskim prostorom.

Širenje perspektiva, znanja i mogućnosti različitih interpretacija još jedan su aspekt delatnosti Udruženja koji svojim edukativno-istraživačkim programom podstiče diskurzivno mišljenje i razvoj dijaloga u umetnosti kroz različite forme stručnih vođenja, predavanja, javnih debata, dok izdavački program predstavlja značajan dokument o sveobuhvatnoj i složenoj delatnosti ovog Udruženja. U ovom smislu značajan je i program recenzija koji sa teorijskih i kritičkih pozicija različitih stručnih lica iz oblasti umetnosti, kulture i pedagoške prakse analizira produkciju i rad Udruženja.

Tokom poslednjih nekoliko godina Udruženje se trudi da probleme i potrebe umetnika rešava na dva fronta, u društvenom smislu, obezbeđivanjem pravne i socijalne zaštite omogućavanjem umetnicima dobijanja statusa samostalnih umetnika, odnosno očuvanjem njihovog profesionalnog integriteta, i u umetničkom smislu, težeći da postanu središte okupljanja ne samo umetnika, već i drugih stručnih lica, publike, odnosno lokalne zajednice, nudeći im raznovrsne i kvalitetne programe koji im pružaju mogućnost za dalji razvoj. U ovim nestabilnim vremenima ostaje samo nada da će Udruženje uspeti da odoli iskušenjima koja su pred nama, da će uspeti dalje da se unapređuje i istraži nova polja delatnosti, u cilju održavanja referentne tačke na polju savremene umetničke scene, odnosno nastavi dobar put koji je započeo.

Produkcija SULUV 2023.

Projekat *Produkcija SULUV 2023 – LUV. (Likovna umetnost Vojvodine)* odnosi se na godišnji prikaz aktivnosti Udruženja u kojoj su predstavljeni svi događaji realizovani u galeriji Saveza udruženja likovnih umetnika Vojvodine kao i gostovanja Udruženja u drugim domaćim i međunarodnim projektima i realizacijama. Ovi događaji se oslanjaju na pregled izložbi (*Godišnji program*), edukativno istraživački program, javna vođenja, radionice, seminare, likovne kritike i recenzije, reviziju kroz osvrt i valorizaciju umetničke kritike i teorije (*program SULUV Recenzije*), na aktivnosti rezident programa i razmene sa domaćim i stranim institucijama i udruženjima programa Artist-in-residence, kao i na saradničku mrežu (*program Saradnje*) sa drugim institucijama i udruženjima iz oblasti kulture i umetnosti i drugo.

Projekat *Produkcija SULUV 2023*, proizilazi iz želje da se kulturni događaji ožive, rezimiraju i postanu vidljivi i iz drugih uglova. Namenjen je edukaciji mladih umetnika kao i opštem edukovanju publike. Obrazac prakse treba da postane konstantna stručna analiza kulturnih događaja kroz nove promocije i publikacije, teorijske analize i otvorene dijaloge. Novi otvoreni dijalozi su primaran element savremene umetnosti i produkcije, delo (autor) bez ovakvih otvorenih dijaloga u savremenoj praksi je nedovoljno vidljiv.

Cilj ovako koncipiranog projekta, koji predstavlja program rada galerije i rad Udruženja je u objektivnom i stručnom prikazivanju savremenog vizuelnog stvaralaštva, afirmisanih lokalnih umetnika i istovremeno anticipiran kao platforma savremene umetničke scene i njeno internacionalno umrežavanje. Takođe, ključni cilj je i pregled edukativno istraživačkog programa sa fokusom na afirmaciju umetničke kritike i valorizaciju stvaralaštva, otvaranje kulturnog polja za istraživanje namenjenog članovima, umetnicima, stručnoj javnosti, studentima, istraživačima kulture. Kroz uspostavljene sporazume saradnje, cilj je umrežavanje sa međunarodnom scenom, podsticanje razvoja gostujućih programa i promovisanje mladih neafirmisanih stvaralaca i studenata.

Publikacija obuhvata prikaz programa cele sezone na godišnjem nivou, ukupno 28 realizovanih programa: *Program izložbi članova udruženja*, (16) samostalnih izložbi, (2) grupne izložbe; *Program saradnje i partnerskih realizacija* (5); *Program razmene i boravka* (2); *Program recenzije* (18); *Edukativnoistraživački program* (1); *Program Novih umetničkih praksi Udruženja* (1); *Program kolekcije i otkupa* (1).

Predstavljanje i promovisanje stvaralaštva članova Saveza udruženja likovnih umetnika Vojvodine i programa Udruženja nastalog u saradnji sa drugim institucijama i udruženjima iz oblasti kulture i umetnosti u 2023. godini;

Predstavljanje aktuelne situacije na polju savremene likovne scene zainteresovanoj javnosti;

Negovanje dijaloga između stvaralaca različitih nacionalnosti i generacija kroz realizaciju međunarodnih gostujućih manifestacija;

Promocija nove produkcije;

Promocija mladih umetnika i članova Udruženja

The Association of Artists

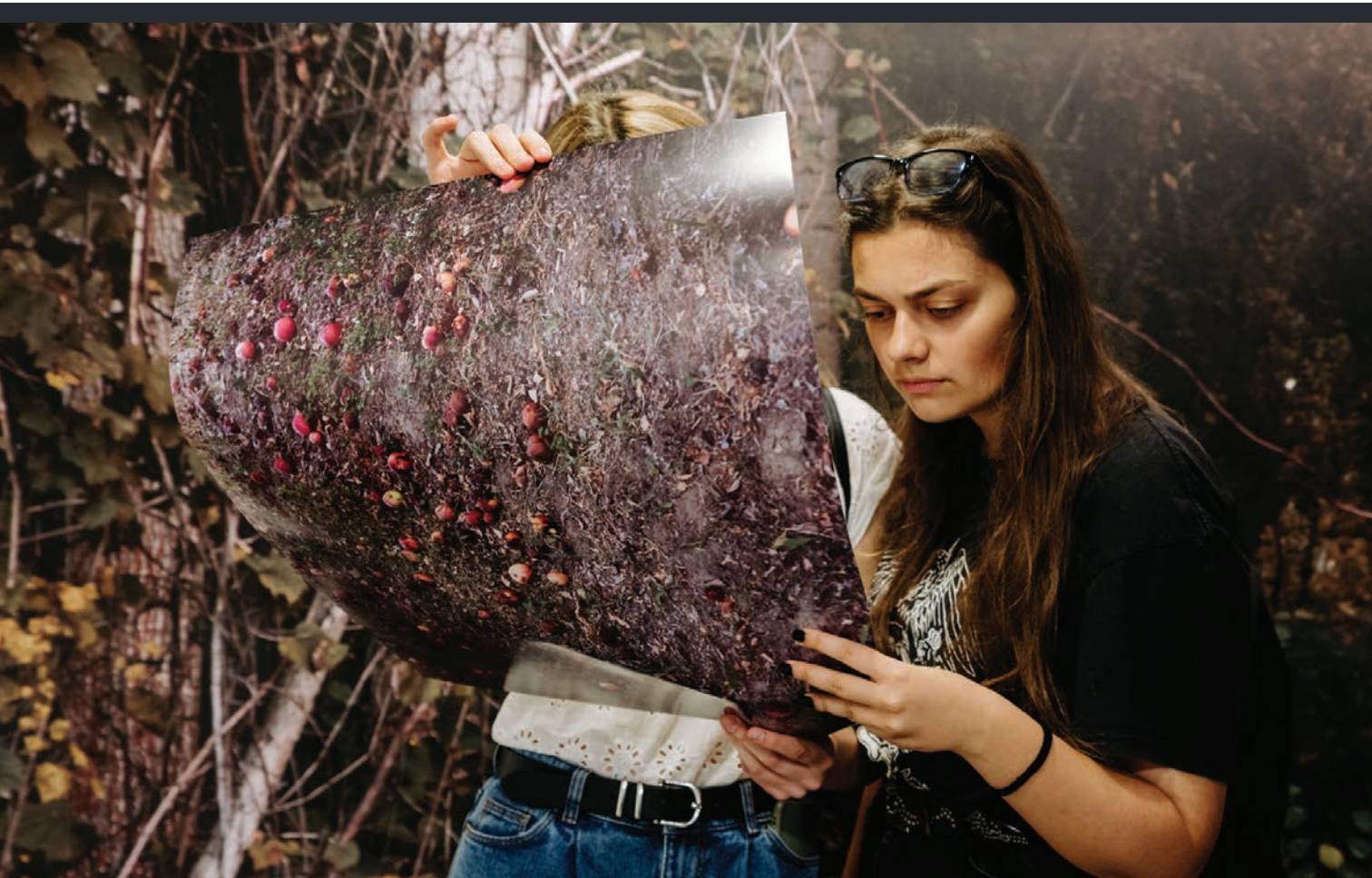
Introduction – Main Activity

The Union of Associations of Fine Artists of Vojvodina (Association) was founded as the *Association of Artists of Vojvodina* in 1946 and is one of the oldest fine art associations. In 1977, it left the *Association of Fine Artists of Serbia* continuing to operate as an independent association. 1985 saw the formation of the *Union of Associations of Fine Artists of Vojvodina* (SULUV). Today, SULUV has 552 members, 249 of whom were active in 2023. Since its foundation, the Association has gathered more than 1,000 eminent fine artists of various ages, ethnicities, honing an even greater diversity of styles and poetics in their artistic opuses. By the decision of the Ministry of Culture, Media and Information Society, in 2011 the Association was granted the status of a representative association in culture. Pursuant to the 2009 Law on Citizens' Associations and the Law on Culture, SULUV changed the organisational structure, so today it has no employees, but a mandate team that manages its work and it engages associates (Presidency, Artistic Council...). Besides this, the changes are reflected in financing, strategy, organisation and business operations. The new legislative framework resulted in SULUV being financed exclusively through project activities and annual membership fees. Consequently, the Association depends primarily on the engagement and initiative of its members, from regular payment of membership fees, contributions through project activities and various other initiatives aimed at furthering the common interests of its members.

Programmes of the Association

The importance of SULUV is primarily reflected in the fact that it gathers all relevant authors active in the field of fine arts who create in the territory of AP Vojvodina. Thus, SULUV represents an umbrella Association of Fine Artists from the territory of Vojvodina, while its policy of qualitative selection of new members ensures it stands for high professional quality and representability. In addition, in its exhibition activities and productions, the Association promotes the creative production of artists of Vojvodina through the programmes in the Gallery during the year, while the exchange programme provides a framework for organising international appearances of our authors. The Association enables the independent artists to exercise their right to work, as well as the first professional engagements for young artists. Through its cooperative programmes, the Association promotes and presents current artists from the region as well. Besides the competence and professionalism of the project members and managers, the Association has been honing long-term practical collaboration with a number of art theoreticians, curators, historians, and eminent figures from the field of humanities and culture.

The Union of the Associations of Fine Artists of Vojvodina, carrying on its traditions, organises, produces and actualises over 30 events a year, recently operating (since 2018), through the following programmes: ***Exhibitions of Association Members*** (members' solo and group exhibitions), ***Cooperation and Partnership Programme*** (exchanges of exhibitions, programmes and visits through a network of associations, organisation of events through arranged cooperation), ***Review Programme*** (event reviews, theoretical analyses), ***Educational-Research Programme*** (open discussions, guided public exhibitions, lectures and seminars), ***Artists-in-Residence Programme*** (foreign artists' visits and exchanges), ***New Artistic Practices of the Association*** (SMIC. International exhibition of mobile forms), ***The Collection and Acquisition Programme*** (project: *An Image of the City*)

SULUV – a creative and functional organism

Sunčica Lambić Fenjčev

The primary purpose of artists associating in the guild-like organisations was, first and foremost, to secure better social and financial conditions, as well as to regulate their legal status. There are numerous analyses and discussions, rather current even today, which attempt to provide an answer to the question to what extent this has been realistically accomplished and whether struggle to achieve these rights is still ongoing. In this light, a question can be raised of what motivates artist to join associations, which are, being traditional organisations, largely dependent on cultural policies on the state and local level. In times of global insecurity, material position of artists and acquiring and enjoying their social and economic status are definitely among their primary motives, but there are also tendencies to gain higher visibility and recognition of their work, as well as tapping into the wider, current artistic trends. What is then the position and role of an association that is soon to celebrate its eightieth anniversary, such as the Union of Associations of Fine Artists of Vojvodina? Various and constant turbulent changes in our society have caused changes to the status of an artist, as well as to the status of the association as such and the way it operates. After initial period, where it had the important role in liberating art of dogmatic views imposed on it from the political sphere, there followed a quiet period of being lulled into the apparent security, which, after being unmasked, dislodged us from our comfortable positions and launched us into an orbit yet unknown, which we are still learning how to navigate in. SULUV as an association, undergoing these painful transitions, seeks to keep the pace with the time, to modernise always accepting a challenge of the drastically changed relationships in the field of culture, both on financial and the artistic level, striving to be an active, creative and functional organism rather than an apathetic relic of the long-gone past, which aims to provide to its members not only with the fundamental legal possibilities, but an opportunity to freely and successfully develop their own potentials in the complex field of art. This is reflected in different and dynamic activities and programmes that the association has been undertaking in the recent years, among which are independent and group exhibitions of its members, cooperation and partnership programme, artist-in-residence programme, new artistic practices programme, art acquisition programme, review programme, educational-research programme and publishing programme.

Continuing its main mission of representing its members, SULUV has organised sixteen solo and two collective exhibitions during 2023, reflecting the variety of artistic approaches, themes and sensibilities of artists of different generations. At solo exhibitions, artists re-examined their personal memories and microhistories, subjective experiences of reality or global, current issues. Among these exhibitions, most intriguing for the public are probably the collective exhibitions of new SULUV members and the traditional Annual Exhibition of the Association, which presents the diversity of artistic expressions and poetics, while the large number of participating artists vouches for the trust that the association enjoys among its members. This is also confirmed by the

presence of a significant number of artists of the younger generation, who, often expressing their artistic approach in the field of new media, post-media and transmedia practice and experiment, view the association's exhibitions not only as a starting point for their artistic activities, but also as a relevant reference in numerous contemporary artistic productions.

A significant undertaking in terms of the development and affirmation of the local new media art scene is the launching of a new art practices programme, as a kind of counterpart to the association's traditional exhibitions, with an emphasis on contemporary forms of artistic research made possible by the swift development of technology, as well as a critical view of it, with the aim of forming a complex international platform. This year, as part of this programme, SULUV organised the project Move in Code based on the research of digital media images, proving that this type of artistic organisation is sensitive to the aspirations of younger generations of artists, seeking to follow contemporary trends in visual art.

Probably the best manifestation of the association's attentiveness to the needs and problems of artists in today's society is the project of visual artwork acquisition, carried out for the second time this year, in cooperation with the Led Art Multimedia Centre. This form of providing incentive for artists serves multiple purposes: material, encouraging the creation and evaluation of new production, as well as ethical, by showing attention and respect to current creativity and creators, as well as to the local community, which is reflected, above all, in the formation of the collection that is to bear the name of The Image of the City project, and remain as a cultural heritage for the future generations.

Establishing links with other artists and artistic groups, as well as cooperation opportunities with other institutions and organisations in the country and abroad has a profound impact on the work and professional development of artists. Through the cooperation and partnership programme, the Association provides its members with such opportunities, and this is especially deepened by the Link It, Mark It project, which approaches intercultural links, networking and cooperation in a complex way, by looking at and examining different elements, conception, context and theoretical viewpoints as part of an artistic activity that is not limited by the gallery space.

The expansion of perspectives, knowledge and the possibilities of different interpretations are another aspect of the activities of the Association, whose educational and research programme encourages discursive thinking and the development of dialogue in art through various forms of professionally curated exhibitions, lectures, public debates, while the publishing programme presents a significant document about a comprehensive and complex activity of the Association. In this sense, the review programme is also significant, offering analyses of the production and work of the Association from the theoretical and critical positions of various experts in the field of art, culture and pedagogical practice.

During the last few years, the Association has been trying to solve the problems and needs of artists on two fronts: in the social sense, providing legal and social protection by enabling artists to obtain the status of independent artists, i.e. by preserving their professional integrity, and in the artistic sense, striving to become a centre that gathers artists, other professionals and the audience, that is, the local community, offering them diverse and high-quality programmes that provide them with the opportunity for further development. In these unstable times, the hope remains that the Association will be able to resist the temptations that lie ahead, that it will be able to continue to improve and explore new fields of activity in order to preserve its position as a reference point on the contemporary art scene, that is, to keep on going on the right track.

SULUV Production 2023

The project *SULUV Production 2023* – LUV (LUV- Fine Arts of Vojvodina) refers to an annual review of the Association's activities, which presents all the events produced in the Gallery of the Union of Associations of Fine Artists of Vojvodina, as well as the guest appearances of the Association in other domestic and international projects and productions. These events rely on an overview of exhibitions (*Annual Programme*), educational-research programme, public curatorial tours, workshops, seminars, art criticism and reviews, reviewing and evaluation of art criticism and theory (the *SULUV Review* programme), resident programme activities and exchange with domestic and foreign institutions and Associations within the Artists-in-Residence programme, as well as the cooperative network (*Cooperation Programme*) with other institutions and associations in the field of culture and arts, and others.

The *SULUV Production 2023* stems from the desire to revive cultural events, summarise them and make them visible from other angles. It is intended for the education of young artists as well as audiences in general. The practice should follow the pattern of a constant expert analysis of cultural events through new promotions and publications, theoretical analyses and open dialogues. New open dialogues are the primary element of contemporary art and production, as the work (author) without such open dialogues in modern practices is not visible enough.

The project, conceptualised in this way, which presents the work of the Gallery and the Association, is aimed at an objective and professional presentation of contemporary visual creative production of established local artists. At the same time the goal is anticipated as the platform for contemporary art scene and its international networking. Moreover, the key objective is a review of educational-research programmes focused on affirmation of art criticism and valorisation of creative production, opening of a cultural field for research intended for members, artists, professional public, students, and cultural researchers. Cooperation agreements are aimed at networking on the international scene, encouraging the development of guest programmes and promoting young emerging creators and students.

The publication includes a review of programmes from the entire season, on an annual level, which presents a total of 28 programmes: *Exhibitions of Association Members* (16) solo exhibitions, (2) group exhibitions; *Cooperation and Partnership Programme* (5); *Artists-in Residence Programme* (2); *Review Programme* (18); *Educational-Research Programme* (1); *New Artistic Practices of the Association* (1), *The Collection and Acquisition Programme, project: An Image of the City* (1).

Presentation and promotion of the work of members of the Union of Associations of Fine Artists of Vojvodina and Association's programmes produced in cooperation with other institutions and associations in the field of culture and art in 2023;
Presentation of the current situation in the field of contemporary art scene to the public;
Fostering dialogue between authors of various ethnicities and ages through guest events;
Promotion of new productions;
Promotion of young artists and members of the Association.

Program izložbi članova Udruženja

Program izložbi članova Udruženja (samostalne i grupne izložbe članova) u galeriji SULUV, kroz višedecenijsku praksu Udruženja prezentuje stvaralaštvo i novu produkciju članova Udruženja. Kriterijumi za izbor sadržaja programa definisani su na osnovu konkursne aplikacije i stručne odluke Umetničkog saveta koji čine članovi Udruženja: Mujo Alagić, Andrea Palašti, Nemanja Milenković, Bojan Novaković, Mladen Stojanović.

Members Exhibitions Programme

Members Exhibitions Programme (solo and group exhibitions) has been decennial practice of the Association to present the works and new productions of the members of the Association. The selection criteria for the Programme are defined based on the applications and the expert decision of the Artistic Council: Mujo Alagić, Andrea Palašti, Nemanja Milenković, Bojan Novaković, Mladen Stojanović.

Izložba novih članova SULUV

NOVI ČLANOVI 2023, SULUV

23. januar – 3. februar 2023.

Na izložbi je predstavljeno 13 umetnica i umetnika, novih članova Udruženja: Slađana Đukanović, Miloš Anđelović, Dijana Molac, Tatjana Jovančević, Vesna Pavlović Pažderski, Snježana Domazet, Tadija Janičić, Milan Kujundžić, Nemanja Mrkšić, Anđela Ristić, Zorica Nikić, Jelena Vladušić, Božo Ivanković

Svaki od umetnica i umetnika koji su ostvarili prijem u članstvo pokazali su potpunu posvećenost i odlučnost u bavljenju umetničkom praksom, kao i stepen zaokruženosti estetskih i kritičkih promišljanja u umetničkom radu. Posebno nas raduju i aplikacije mlađe generacije umetnika/ica koji su diplomirali na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, a čiji radovi razvijaju raznolike i inspirativne teme i tehnike, te uzbudljivo svedoče o eksperimentalnoj energiji 'savremene umetnosti u Vojvodini'.

Izložba novih članova SULUV 2023.

SULUV Recenzija | Lidija Marinkov

Tradicionalnom izložbom dobrodošlice novoprimljenim članovima i ove godine započela je nova izlagačka sezona u galeriji Saveza Udruženja likovnih umetnika Vojodine.

Na početku svake priče o institucijama u našoj zemlji, a pogotovo esnafskim, uvek treba postaviti pitanja o njihovoj efikasnosti, vidljivosti, doprinosu...U našem slučaju, SULUV svakako predstavlja izuzetno važnu instituciju koja ima svoju dugogodišnju istoriju i tradiciju. Međutim, da bi ovakva institucija ostala delatna u savremenosti, ona treba i mora konstatno da prevazilazi one granice koje se uspostavljaju sa formiranjem grupe kao takve. Savez Udruženja likovnih umetnika Vojodine je poslednjih godina postao funkcionalna ustanova koja je transparentna, angažovana i otvorena za saradnju sa drugim akterima iz oblasti kulture i umetnosti. U tom smislu, Udruženje je kroz svoje aktivnosti uveliko prevazišlo forme, funkcije i interese uskostručnih cehovskih grupa i prestalo da bude puko mesto okupljanja radi potpore i vidljivosti svojih članova. SULUV je prerastao u savremenu i relevantnu instituciju par excellence.

Da bi se napravila distinkcija u odnosu na druge ustanove čiji budžeti potiču isključivo iz projektnog finansiranja i članarina, treba navesti da je Udruženje tokom 2022. godine realizovalo ukupno 35 različitih projekata koji obuhvataju: samostalne i grupne izložbe članova udruženja, program saradnje i partnerskih realizacija, program razmene i boravka, edukativno-istraživački program, program novih umetničkih praksi Udruženja, program kolekcije i otkupa. Takođe, treba dodati i 31 napisanu recenziju, kao i izdavačku delatnost. Drugim rečima, produkcija SULUV po kvalitetu i broju, prevazilazi i mnoge slične institucije koje imaju daleko veću potporu u svakom smislu.

SULUV je ove godine primio 13 novih članova, a to su: Slađana Đukanović, Miloš Anđelović, Dijana Molac, Tatjana Jovančev, Vesna Pavlović Pažderski, Snježana Domazet, Tadija Janičić, Milan Kujundžić, Nemanja Mrkšić, Anđela Ristić, Zorica Nikić, Jelena Vladušić i Božo Ivanković.

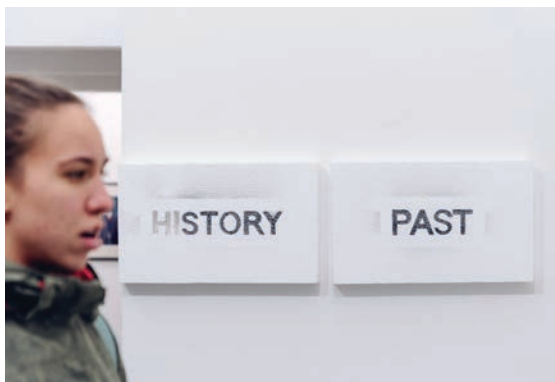
Reč je o umetnicima koji pripadaju najmlađoj generaciji koja je upravo došla do kraja svojih studija, ali isto tako i o umetnicima srednje generacije koji su već veoma dobro etablirani na umetničkoj sceni. Takva selekcija zapravo nosi ogroman potencijal i doprinosi jačanju same institucije, jer pokazuje da Udruženje postaje važan nosilac domaće (a sve češće i regionalne) umetničke scene.

Slađana Đukanović posvećena je transdisciplinarnom postupku koji spaja poetiku i matematiku, akcentujući pritom, performativni učinak obe discipline. Ona otvara važne probleme koji se tiču transformacije medija savremenog slikarstva, zatim analize vizuelne performativnosti upotrebljenog materijala (žica), te samih procesa i procedura stvaranja dela koje zahtevaju posebnu vrstu posvećenosti i pripreme.

Miloš Anđelović je umetnik koji svoje iskustvo crpi iz različitih izvora. Diplomirani grafičar sa višegodišnjem iskustvom u geimingu industriji, danas se sa uspehom bavi slikarstvom koje spaja tehničku preciznost i piksel art.

Dijana Molac, studentkinja master studija vajarstva na Akademiji umetnosti u Novom Sadu je već pobrala nekoliko nagrada za svoj rad. Njene skulpture odaju zrelu koherentnost umetničkog pristupa, najviše zahvaljujući precizno upotrebljenom materijalu. Kombinujući terakotu sa poliesterom ili prohromom, mlada vajarica sinhrono referira i na početke, kao i na daleku budućnost čovečanstva.

Tatjana Jovančev eksperimentiše u crtežu, u različitim materijalima, uključujući i sekundarne sirovine. Takođe, iste principe umetničkog izražavanja i istraživanja sprovodi i kroz delikatne intervencije u prostoru. Ovako intermedijalno polje rada omogućava da akcentuje svoje poetičke principe koji se tiču egzistencijalnih i identitetskih pozicionalnosti.

Vesna Pavlović Pažderski započela je svoju umetničku praksu u polju grafike, ali je uporedo svoje motive i istraživačka interesovanja sprovodila kroz crteže, kolaže i slike u kombinovanoj tehnici. Inspirisana rock muzikom, neretko u svojim instalacijama, objektima i kolažima velikih formata koristi fraze i artefakte koji spajaju subkulturu i umetnički izraz.

Snježana Domazet, takođe je po vokaciji grafičarka koja se bavi slikarstvom, ali i grafičkim i modnim dizajnom. Preplitanje različitih praksi jasno se sagledava u grafici koja ostaje dominantan umetnički medij, ali koji je istovremeno otvoren za drugačije sagledavanje motiva.

Tadija Janičić dobro je prepoznatljiv široj publici po svojim slikama velikih formata. Osnovno obeležje njegovih radova jeste eksplicitna kritika, oštar humor i sposobnost sagledavanja onih elementarnih stanja, događaja i pojava koje je društvo davno normalizovalo, te njihova vidljivost, sama po sebi, postaje subverzivna.

Milan Kujundžić je interdisciplinarni umetnik koji kroz instalacije, objekte, medijske i postmedijske radove, preispituje i suočava medijske, odnosno javne slike i privatne, lične fotografije. Kroz eksperimente sa različitim tehnikama i tehnologijama, stvara radove koji referišu na savremeni svet povezivanja i komunikacije, ali predočava i posledice do kojih dolazi kada kontakt ima negativnu konotaciju.

Nemanja Mrkšić koristi realistički prosede u slikarstvu i drugim oblicima vizuelnih istraživanja, da bi se bavio reinterpretacijom marvelovskih superheroja. Takođe, angažovan je u oslikavanju mnogih crkava i manastira širom zemlje.

Anđela Ristić inspiraciju za svoje crteže i slike nalazi u prepletima struktura koje uvek podsećaju na organsko poreklo. Radovi većih dimenzija u kombinovanoj tehnici, predstavljaju svojevrstan palimpsest struktura i tekstova, tako da prizivaju gotovo arheološko sagledavanje i tumačenje svakog sloja ili traga prethodnog zapisa.

Zorica Nikić bavi se slikanjem, restauracijom i fotografijom. Njeni kolaži i slike zato odišu preciznošću ikonopisca i narativom magritovskih zagonetki. Uspešno koristi tehnike koje su svojstvene za konzervatorske radove da bi tradicionalne forme transponovala u savremeni izraz. To joj omogućava da spaja tehnike, kao što su na primer, jajčana tempera i digitalna štampa na dasci.

Jelena Vladušić je fotografkinja i višemedijska umetnica koja je u svojim serijama fotografskih radova fokusirana na društvene, političke i istorijske odlike koje zajedno čine genius loci „naših“ prostora. Predstave koje dobijaju gotovo opipljivu materijalnost na njenim radovima, tiču se kretanja i promena granica, prisustva i odsustva, kao i nestabilnosti i začudnosti pejzaža i njegovih promena.

Božo Ivanković je trenutno student master studija grafike na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Njegove grafike, naročito otisci većih dimenzija, imaju prepoznatljiv rukopis i stil. Pažljivo crpeći iskustva modernizma i postepeno apstrahujući konkretne forme i obrasce prikazivanja, grafike ovog mladog umetnika nagoveštavaju potpuno zreli i samopouzdana likovni izraz.

Konačno, ostaje nam da se unapred radujemo samostalnim izložbama novih članova u galeriji SULUV, jer svako od njih, svojom umetničkom praksom, na relevantan način svedoči o savremenom trenutku u kome smo se obreli.

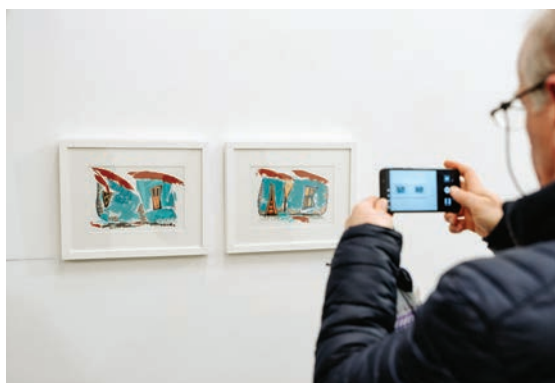

Sladana Đukanović (1976) u priloženoj konkursnoj dokumentaciji navodi reprezentativne reference, veliki broj samostalnih i grupnih izložbi, i predstavlja selekciju radova izvedenih na medijapanu upotrebom netipičnog slikarskog materijala – žice. Svi radovi nastali su u 2020. godini i predstavljaju autorčinu najreprezentativniju umetničku produkciju.

Miloš Anđelović (1981) predstavlja selekciju radova koji su nastali pre i nakon njegovog iskustva rada u gejmning industriji, te je komisija stekla hronološki uvid u estetski i tehnički razvoj autorove umetničke prakse.

Dijana Molac (1998) se najviše koristi medijom skulpture i crteža kojima istražuje različita ljudska stanja. Kombinacijom više skulptorskih materijala (terakota, poliester, prohop) autorka ispituje reprezentaciju figuracije ne samo u izlagačkom kontekstu, već svoje veštine primenjuje pri izradi specijalnih vizuelnih efekata u filmskoj industriji.

Tatjana Jovančević obrađuje različite prirodne materijale i sekundarne sirovine za potrebe izvedbe, kako autorka navodi, "efemernih intervencija" u prostoru koje proizvodi od 2013. godine. U mediju crteža, autorka se koristi različitim tehnikama i principima komponovanja i često crteže prezentuje u formi instalacije istražujući tako potencijale proširenog polja crteža.

Vesna Pavlović Pažderski (1971) predstavlja svoju umetničku produkciju nastalu od 1993. do 2021. godine. Komisija je time stekla uvid u višedecenijsko kontinuirano istraživanje ove autorke koja svoj rad koncipira u serijama sa jasnim i promišljenim nazivima.

Snježana Domazet (1976) navodi niz selektovanih umetničkih referenci. Pored svoje umetničke prakse, Snježana je neretko angažovana kao koordinator umetničkih projekata, bila je predavač likovne umetnosti i inicijator je osnivanja Udruženja likovnih umjetnika istočne Hercegovine "Milorad Dorović".

Tadija Jančić je autor koji je svojim aktivnim umetničkim angažmanom prepoznat u zemlji i inostranstvu. U svom portfoliju je prezentovao selekciju slika nastalih u poslednje tri godine, u tehnici akrila na platnu i ulja na platnu. Koristeći se motivima koji se mogu percipirati kao autorski karakteri, Tadija Jančić stvara konzistentnu slikarsku celinu kojom satirično, inteligentno i duhovito komentariše našu svakodnevnicu.

Milan Kujundžić (1997) koristi više medija izražavanja kojima razvija individualni estetski i likovni jezik. Kao osnovni pred-

met istraživanja, autor navodi savremene društvene relacije koje uočava u odnosu sistem – društvo I efekte koji taj odnos proizvodi na pojedinca.

Nemanja Mrkšić (1995) stvara pod snažnim uticajem proizvođa "DC Universe" koji podrazumevaju popularne stripove, filmove, igrice u kojima su glavni akteri fiktivni superheroji. Koristeći se tom estetikom i svojim ličnim iskustvima i motivom autoportreta, Nemanja Mrkšić stvara nove autorske narative koje najčešće prikazuje u mediju crteža, slike i instalacije.

Anđela Ristić (1995) se izražava u mediju crteža i slike koristeći se kombinovanom tehnikom. Motivi njenih slika deluju kao apstrahovani segmenti prirodnog i urbanog okruženja i sredina u kojima autorka obitava ili u kojima se najčešće kreće.

Zorica Nikić u svom portfoliju predstavlja slike na dasci realizovane u tehnici jajčane tempere i kolaža na dasci, kao i digitalne radove. Prezentovana umetnička produkcija je nastala u poslednje dve godine i u njoj se mogu videti dominantni uticaju autora nadrealizma i magičnog realizma.

Jelena Vladušić u svom portfoliju prezentuje tri umetnička projekta. Ispitujući mogućnosti fotografskog medija prilikom izrade jasno koncipiranih izložbenih celina, autorka vešto istražuje različite društvene pojave kao što su migracije i različiti društveni konstrukti. Pojam doma, proces identifikacije nekog konteksta kao dom ili osećaj (ne)udomljenosti i (ne) pripadanja su kontinuirani motivi koji okupiraju autorkino stvaralaštvo.

Božo Ivanković (1997) svoju umetničku praksu fokusira na istraživanju medija grafike. Priloženi radovi nastali su u prethodne tri godine i izvedeni su u tehnici kolografije i linogr vure (grafike) ili kombinovane tehnike na medijapanu i lesonitu (slike). U likovnom izrazu Bože Ivankovića možemo uvideti korišćenje jasnih simbola i znakova koji stvaraju koherentnu celinu.

Biljana Jevtić

U simbolizmu dualizma / JIN - JANG

6 – 17. februar 2023.

Biljana Jevtić (Gornji Milanovac, 1973), diplomirala je na Akademiji umetnosti Univerziteta u Novom Sadu, grafički dizajn, 1998. a magistrirala je takođe, na AUNS, crtanje, 2002. Od 2005. zaposlena je na istom fakultetu, a od 2019. radi u zvanju vanrednog profesora, za oblast likovnih umetnosti, uža umetnička oblast – Crtanje. Članica je SULUV-a od 1999., ULUS-a od 2009. i ASA – Asocijacija srpskih arhitekata, od 2020. Realizovala je 23 samostalne i učesnica je preko 200 kolektivnih izložbi. Dobitnica je OSTEN NAGRADE – OSTEN BIJENALE CRTEŽA Skoplje 2020 u S. Makedoniji, čiji su crteži deo kolekcije od 13.000 umetničkih dela OSTEN MUZEJA CRTEŽA, jedinog registrovanog Muzeja crteža na svetu.

Dualni preseki digitalnosti

| dr um. Danilo Vuksanović

Savremene odlike umetničkih težnji nisu odmakle od suštinskih načela kulture u dugačkoj istoriji kreativnih dometa. Uprkos tehnološkom savezu digitalne slike i umetničke ideje, konačni rezultati često izgledaju srodni univerzalnim, simboličkim i arhetipskim postulatima, koji se, iz prošlih vremena u sadašnji trenutak pretaču u iznova zanimljive konstelacije vizuelnih senzacija.

Uporište umetničkih praksi utemeljeno je u dvojnosti sveta, između mitoloških i materijalnih svojstava unutar kojih možemo pretpostaviti složenost njihovih međusobnih odnosa. Biljana Jevtić balansira po graničnim područjima vidljivog i nevidljivog, naslućenog i promišljenog, u stalnoj vežbi – tenzičnoj igri umetničke pokretljivosti. Svakim novim ciklusom razgranava se dalji tok kruž(n)olikih i sferičnih obliča, upretenih u unutaršnjem, materičnom (iz)rađanju, uzdizanju i kovitlanju, kao u potrazi za jedinstvenom formulom. A tragovi imenovanja ciklusa Biljane Jevtić ubeleženi su među koricama knjiga našeg profesora Koste Bogdanovića. Sasvim prirodno.

Sastavni delovi umetnosti Biljane Jevtić zapravo su elementi kosmičke zakonitosti udvojene u suprotnostima koje obeležavaju naš život. Poput crnih i belih površi šahovskih polja, serija digitalnih likovnih zapisa upućuje na staru istinu kako je sve oko nas sazdano od dobra i zla, svetla i tame, života i smrti. Zato se na podovima hramova nalaze lavirintski vrtlozi u geometrijskoj progresiji, direktno izvedeni iz primera u prirodi. Struktura cveta ili drveta, analogija zemlje i nebeskih sila koje deluju na našu svest i pokretačku energiju, kada stvaramo umetnost, sugerišu na potrebu za večnim trajanjem. Svaka umetnička težnja jeste ogledalo prirode, apsorpcija ili apstrahovanje misli o sebi samom.

U tom dijalogu nepreglednih mogućnosti, Biljana Jevtić redukuje odvišnu, stvarnu prirodu sopstvenog okruženja i, u sebe upijajući obrazac neumornog ponavljanja, otvara beskonačne nizove sličnosti. Morfički nizovi prerastaju u simboličke a krakovi dinamičkih kretanja označavaju stožernu ideju dualističkog pogleda na svet. Zauzimanje prostora vizuelnosti oduvek je i istovremeno mirenje sa cikličnom slikom duhovnog trajanja, najpreciznije oličenog u uroborosu, zmiji koja proždire sopstveni rep ne bi li obuhvatila trenutak rađanja i umiranja u isti čas. Taj simbolički nivo poimanja umetnosti, uobličen u morfološkom sazvučju Biljanine višeznačne amblematike, vibrira iz ciklusa u ciklus kako bi ukazao posmatraču na zrno životne energije koja neće prestati da postoji dok god umetnici budu stvarali.

U simbologiji uskomešanih Jina i Janga, u izvornom zaletu ka čudesnim snopovima nedodirljivog.

Opus umetničkog projekta U SIMBOLIZMU DUALIZMA / JIN – JANG, nastao tokom 2022. godine, sačinjavaju digitalni crteži, (u formi diptiha, triptiha... / dimenzija jednog segmenta: 50 x 50 cm i 100 x 100 cm), iz ciklusa KRUG KAO META-FOR(M)A – JIN-JANG, čijem je razvitku prethodila višedecenijska umetnička aktivnost posvećena crtežu. Tačnije, niz brojnih ciklusa/radova od 2007. – 2022. god. pod simboličnim nazivima: VRTLOROG (2007-08), GNEZDO-OKO (2009), LA-BUDNO OKO – JIN-JANG (2010-2021), KRUG KAO META-FOR(M)A (2020-21), specifično crtačkih medijskih karakteristika, a isto tako i višemedijskih: foto-crteži, digitalni printovi-kolaži, video rad SPIRALA/SPIRAL, kao i, video projekcija Crteži/Drawings 1995-2015, u okviru prezentacije 20 godina umetničkog rada.

KRUG kao univerzum jedinstva, celovitosti, kinetičnosti, kretanja bez početka i kraja, i kao proces kruženja u kretanju, sa akcentom na neprekidno kruženje nezaustavljivog toka, ali i KRUG U SIMBOLIZMU DUALIZMA dvostrukih krugova – KRUG U KRUGU jeste dominantna dugogodišnjeg, a isto tako, i najnovijeg istraživanja, gde u cilju pre-ispitivanja proširenog značenja jina i janga, naglašavam dvojnost crno-belog odnosa i komplementarnost tamnog i svetlog aspekta, odnosno, zemaljskog i nebeskog, ženskog (*jin*) i muškog (*jang*).

Naime, u ličnom i poetskom nadahnuću-viđenju KRUGA U SIMBOLIZMU DUALIZMA dvostrukih krugova – KRUG U KRUGU, razvijam mogućnosti vizuelizacije i percepcije kružne forme u vidu višestrukog lika ptice, ali i kružne forme zametka u vidu lika oka, koja je povezana i sa simbolikom zaštitničkih formi – “*jajoliko gnezdo, jajolika školjka*”, tj. varijacijama elastične linije koja se zavija sama u sebe, kao simbol kružnog kontinuiteta, kao simbol plodnosti, rotacije postanka, sugerišući tok linije koja je sve “*eliptičnija*” (zavijanje linije) a s druge strane, tok linije koja se “*izmigoljila*” (izvijanje linije). Istovremeno, oko je značajan motiv celokupnog istraživanja, a interesantno je da se čuveni drevni simbol jin – *jang*, verovatno najzastupljeniji i najpopularniji, u kineskoj filozofiji može sresti i u oku (tako zvano *Jin Jang Oko*), kao znak fokusiranosti i usredsređenosti na dve suprotstavljene energije; ili “*oko*” kao simbol intuitivne mudrosti, kontemplacije i unutrašnjeg viđenja, kao sveviđenje, “*oko*” kao “*zenica*” (majušni krug – tačka), kao simbol “*otvora* prema nepoznatome, koja je bremenita svim mogućnostima onoga što će je ispuniti, ili onoga što će proći kroz njen otvor, ona je poput čekanja”, “*ali* i u srcu (*Jin Jang Srce*) gde nas podseća da je i ljubav jedna od najvažnijih sila koja pokreće svet, i da naša srca moraju uvek biti otvorena za nesmetano strujanje kosmičke energije”. Takođe, CRNI KRUG SA BELOM TAČKOM

spojen sa BELIM KRUGOM SA CRNOM TAČKOM se može spoznati / prepoznati i kao srčana tačka “*simboličkog oka*” kao simbol ljubavnog među-prožimanja / sjedinjenja ženskog i muškog, odnosno, balansa – harmonične interakcije.

Prenoseći beskrajnu energiju KRUGA, i dvostrukih krugova spirale – KRUG U KRUGU, kao i jin i jang energiju samog simbola koji se sastoji od dvostrukih majušnih krugova (tačaka), uobličavam kompozicije energizovanih tragova dinamičnosti kinetike – “*kretanja i vibriranja*” linija-oblika na dvodimenzionalnoj podlozi, doprinoseći optičkoj iluziji vibrantnosti, od-

nosno ustreptalosti, strukturalne zone zgusnutih snopova linearnog, jedinstvenog traga postojanja *jina* (ženskog) i *janga* (muškog), samo u uzajamnom odnosu jedan prema drugom, u mediju digitalnog crteža.

U daljem procesu medijskog eksperimenta crtačkih istraživanja, u sklopu digitalno-kolažnih interpretacija, i mogućnosti beskonačnog nizanja modula po vertikali, horizontali i/ili dijagonalni, kao i "ponovnim spajanjem" rotirajućih – kinetičkih, belih kružnih oblika na crnoj podlozi i obrnuto, crnih kružnih oblika na beloj podlozi, pre-ispitujem i akcentujem kontrast crnog i belog. Zapravo, kroz istovremen odnos crnog i belog kao aspekt kontrapunkta, težim da istaknem prožimanje/a u susretu dramatičnosti tame/crne i svetlosti/bele kao izraz dvojstva, koje simboliziraju *jin* i *jang*, tj. nerazdvojnost tih dvaju korelata – tamnog i svetlog / negativna i pozitivna kao *jin* – *jang* u kojem *jin* sadrži trag *janga*, i obrnuto, beline kao majušnog kruga *janga*, kao tačka koja odbija svetlost odnosno, kao tačke "simboličkog oka". Tako, "belina", postaje "likovna partitura", jer pored "bele" crna najsnažnije zvuči a samim tim i bela. "Belinu" istražujem i kroz optičke korelacije "belog i crnog" – "belo u crnom izgleda veće nego što jeste – belina se prelijeva preko (ivoce) crne – belina u crnom je uvek belja od crnine u belom"; belina kao zrak svetlosti koji izlazi iz "praiskopske tačke", kao tajnovita tačka "zvezde", kao "tačka plame-

na sveće", kao "blesak", bela boja kao "ne-boja", i "Crninu" gde je crna simbol prvobitnog, dok bela zrači iz crne; crna kao boja plodne zemlje, kao toplina zemlje; crna kao apsolutna boja; crna boja kao "ne-boja".

Ujedno, istraživački proces razvijanja simbolike pomenute dvojnosti, se može sagledati i kao autorska refleksija Vazarelijevog stvaralačkog perioda crno-belog odnosa i dualizma, kao šireg konteksta savremene interpretacije, kako sam i navela u autorskom tekstu, povodom nedavno održane samostalne izložbe KRUG KAO META – FORMA – METAFORA sa renomiranim umetnikom iz kolekcije Osten muzeja crteža – Viktorom Vazarelijem, u Galeriji Osten u Skoplju (S. Makedonija), Kuratorka: Kornelija Koneska (2022).

Nesumnjivo, najznačajnije doživljeno i proživljeno izlagačko iskustvo dijaloga individualnih interpretacija/varijacija rotirajućih krugova kao dominantnom i prepoznatljivom formom umetničkog rada, kako mađarskog teoretičara i umetnika, jednog od najuspešnijih umetnika 20. veka, osnivača op-arta – optičke umetnosti, tako i mene, srpske umetnice Biljane Jevtić, ostavilo je dubog trag i snažan uticaj na moje dalje istraživanje, i svakako, predstavljao je dodatni podsticaj za razvijanje bezgranične kreativnosti, inovativnosti i autentičnosti sopstvenog izraza u najnovijoj samostalnoj izložbi pod nazivom U SIMBOLIZMU DUALIZMA / JIN – JANG.

Valentin Varga

Materijalni sinhronizam rođenja i smrti

20. februar – 3. mart 2023.

Valentin Varga, rođen je 1990. godine u Novom Sadu. Diplomirao je na Akademiji likovnih umetnosti u Sarajevu na odseku slikarstvo. Master studije apsolvirao na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Svoj rad je prezentovao na brojnim grupnim izložbama (Srbija, Bosna i Hercegovina, Mađarska, Austrija) i na četiri samostalne izložbe. Učestvovao na brojnim kolonijama umetnika i u umetničkim projektima u Srbiji i u inostranstvo. Jedan od osnivača umetničke grupe CtrlV Art. Od 2015. godine je organizator likovne kolonije „TAKT“ (Temerinska Likovna Stvaralačka Kolonija). Od 2021. godine je član Saveza Udruženja Likovnih Umetnika Vojvodine (SULUV). Živi i radi u Temerinu.

Recenzija o umetnosti Valentina Varge

| Mark Lošonc

Umetnost Valentina Varge karakteristična je po svojoj složenoj konzistentnosti. Ukupno uzevši, može se reći da se ona odlikuje po izvanrednoj ontološkoj samosvesti, kako u pogledu specifičnog statusa i sistematičnog promišljanja umetničkih formi (multimedijalnih instalacija, fuzije predmeta, slika, itd.), tako i u odnosu na zavidnu refleksivnosti pogledu sadržaja koji su skoro uvek egzistencijalnog značaja. Formu naglašeno ostvaruje imajući u vidu stvaralački dijalog između umetničkog dela i recipijanata, te Vargina dela mogu se razumeti kao eksperimentalna „otvorena dela“ (Umberto Eko), preciznije, umerenost u formi proporcionalna je sa umnožavanjem smisla, potencijalnih interpretacija i slobodnih asocijacija. Bez obzira da li to podrazumeva jednostavnost u pristupu ili upotrebu nađenih predmeta (*objet trouvé*), forma je u Varginoj umetnosti uvek u konstruktivnoj i dinamičnoj simbiozi sa sadržajem. U ovoj umetnosti predmeti često doživljavaju neobičnu metamorfozu, transformišući se u semantički obogaćene sadržaje kroz suptilnu refleksiju na postojeće vladajuće ideologije ili kroz tematizaciju egzistencijalno značajnih situacija ili događaja. Jedan od čestih motiva u Varginoj umetnosti jeste tema prolaznosti (smrti) i nastajanja (rođenja) koja se takođe manifestuje u produktivnoj simbiozi forme i sadržaja. Primera radi, motiv prolaznosti i nastajanja prepliću se u tematizovanju fenomena brisanja, ali se tema brisanja pojavljuje i recimo kao planirano uništavanje samog umetničkog dela, primera radi odražavajući procese nestajanja u prirodi, ali ujedno i alternativnim očuvanjem sadržaja kroz video dokumentaciju. Valja pomenuti i inovativne metode poput jukstaponiranja ikonografije svakodnevnice sa arhaičnim i arhetipičnim simbolima. Pri tom je važno naglasiti da Vargina umetnost nije konceptualna, nego, budući da je veoma svestan ograničenosti naših diskurzivno-racionalnih mogućnosti, više se može reći da je ona transkonceptualnog ili postkonceptualnog karaktera, te ima u vidu u uobičajenim okolnostima nepomirljive paradokse, odnosno vanumetničkim sredstvima neuhvatljive probleme. Pronalazeći inspiraciju u *arte povera*, minimalizmu i estetici japanskog zena, ali ujedno značajno proširujući postojeće horizonte dubinom ontološkog promišljanja (sa posebnim osvrtom na monistička učenja), Varga realizuje asketska i ujedno veoma bogata i stimulativna umetnička dela. Njegove dosadašnje samostalne izložbe (*Simul; Exist – Um; Privremena konfiguracija*), i aktivnosti u umetničkom svetu jasno svedoče o jednoj veoma inovativnoj umetnosti koja ima veoma duboke potencijale. Kako je jedan od nauglednijih umetnika u regionu, Balint Sombati napisao o njemu: „Varga je univerzalni stvaralac koji ostvaruje savremenu umetnost visokog kvaliteta tako što neverovatnom osetljivošću povezuje realne predmete sa svakidašnjem značenjem da bi formulisao kompleksne ideje“. Vargina umetnost inspirativno kruži oko onoga što je neizrecivo u pogledu ljudskog postajanja kao takvog i sveta oko nas.

U svojoj umetničkoj praksi istražujem mogućnosti istovremenog prikazivanja rođenja i smrti, odnosno nastanka i nestanka u materiji. Kao deo rada pokušavam da mapiram različita shvatanja rađanja i smrti u raznim religijama i filozofijama i njihov odnos prema vremenu, fokusirajući se na monistička učenja, koje čine filozofsku osnovu mog rada. U procesu realizacije multimedijalnih radova korišćene su razne metode, prvenstveno jukstaponiranje ikonografije svakodnevnice sa arhaičnim i arhetipičnim simbolima. Jukstaponiranjem novonastalih ili već postojećih simbola nastajanja i prolaznosti pokušavam sastaviti *harmonične paradokse*. Glavni motiv ovih radova je metlica brisača kao i sam proces brisanja, kao nešto što već u sebi nosi istovremenost nastanka i nestanka. U svojim radovima operiram sa kompleksnom simbolikom, samu formu pokušavam da redukujem na minimum, tako da ona pruža mogućnost beskonačne interpretacije. Pored prethodno navedenih, radovi problematizuju i pojam individue i odnos čoveka i predmeta.

Vanja Subotić

Gola voda / Uvod u korektivno nesvesno

6 – 17. mart 2023.

Vanja Subotić je vizuelna umetnica, rođena u Vukovaru 1986. god. Živi i radi u Subotici. Srednju školu za dizajn „Bogdan Šuput“ u Novom Sadu, odsek likovni tehničar, završila je 2005. Osnovne studije slikarstva na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, u klasi prof. Dušana Todorovića završila 2010. Master studije likovne umetnosti na istoj Akademiji završila 2013, pod mentorstvom prof. Gorana Despotovskog. Članica je i jedna od osnivača Centra za savremenu kulturu i umetnost u Subotici. Samostalnom umetničkom praksom se bavi od 2020, a od 2021. je članica Saveza udruženja likovnih umetnika Vojvodine. U periodu od februara 2022. do februara 2023. njen rad je podržan od strane DOTS fondacije.

Korekcija kolektivnog nesvesnog

SULUV Recenzija | Slavica Žarković

Koliko reči mogu biti snažne, ako izuzmemo danas sve popularnija pseudonaučna manifestovanja, potvrđuje nam teorija govornog čina koju su ustanovili filozofi Džon Ostin (John L. Austin) i Džon Serl (John Searle). Jezik osim što opisuje stvarnost može i da utiče na nju, pa tako jezički iskazi mogu biti konstativi, i njima se nešto konstatuje ili tvrdi te mogu biti tačni ili netačni, a mogu biti performativi jer se njima postiže nekakav efekat, odnosno proizvodi se nova stvarnost.

Vanja Subotić se poigrava sa jezičkim lapsusima, sam naziv izložbe Uvod u korektivno nesvesno se može tumačiti kao lapsus Jungovog kolektivnog nesvesnog, kreirajući tako prostore koji deluju nelogično, sa greškama i blagim distorzijama u kojima sa druge strane, baš zato što su takvi, može da se eksperimentiše sa neuhvatljivim osećanjima, odnosno gde ih osvešćuje. Ove greške odnosno nepreciznosti koristi i u samom postupku crtanja zadržavajući dozu nespretnosti ili nesvesnosti i u samom korišćenju medija. Serija crteža koja je izložena na prvi pogled deluje nepovezano, ali je u pitanju praćenje jednog toka misli odnosno praćenje snova i simbola pa se zato čini da nemaju poveznju nit. U njenim crtežima uočavamo razne nelogičnosti kao svesne ili nesvesne greške koje jasno ukazuju na probleme u komunikaciji iz kojih proističu razni drugi problemi. A možda je baš taj način vođenja komunikacije, prepun nesavršenosti ono što čoveka izdvaja od procesuiranja veštačke inteligencije. Na svojim crtežima izdvaja elemente iz prirode i njihove odnose posebno ističući Senke što je koncept koji je uveo Jung da bi definisao nasledni kolektivni negativni naboj, onaj mrak koji se nalazi u svakom čoveku. Međutim, kako Jung smatra da se ovakva negativna stremljenja kod svakog čoveka mogu lečiti njihovim osvetljavanjem i razumevanjem počevši od individualnog lečenja ka kolektivnom, tako i Vanja Subotić osvetljava Senke u svojim crtežima, koriguje kolektivno nesvesno snažno verujući da ako sva ljudska bića imaju zajedničku svesnu ili nesvesnu težnju mogu doprineti dobrobiti celokupnog čovečanstva.

Kao što je performativ čin govora koji proizvodi stvarnost, u pitanju je čvrsto obećanje, tako njeni crteži imaju tendenciju da razotkriju nesvesne želje pretvarajući ih u vizuelne performative koji obećavaju drugačiju stvarnost. Oni nam govore da su ljudi dovoljno sposobni da promene svet nabolje istražujući i menjajući prvo sopstveno biće kao i da moramo preuzeti odgovornost za svaku reč i svako delo, pa i umetničko, jer je to naše obećanje da će se nešto desiti, da će se svet promeiniti, što je neosporna činjenica, ali nadamo se na bolje, samo treba da ne prestajemo da radimo na tome.

Serijal radova *Gola voda / Uvod u korektivno nesvesno* nastao je sa idejom razvijanja intuicije i sa pretpostavkom da lični asocijativni tokovi mogu da dosegnu kapacitete univerzalnog. Izbor motiva je po osećaju, kao u situacijama gde nam se jede nešto zeleno onda kada organizmu treba određeni vitamin ili mineral. Taj proces je doveo do izdvajanja pojedinih elemenata iz prirode – voda, noć, biljke i senke. Oni sačinjavaju simboličku ravan gde su upisani kompleksni odnosi bez definicija. Zamišljam planinu kao proces ili reku kao stanje svesti i pojavljuje se autentična ali nejasna emocija. Izmenjene slike stvarnosti su tema kojom se bavim i delimično je podstaknuta propitivanjem snova. Istraživanje obuhvata jezik, percepciju, prostore svesnosti i nesvesnog, emocije i vezu sa telom. Crtež kao sredstvo omogućuje neposredni tok zapisa da bi se približilo ono što je izvan fokusa, na periferiji vidnog polja.

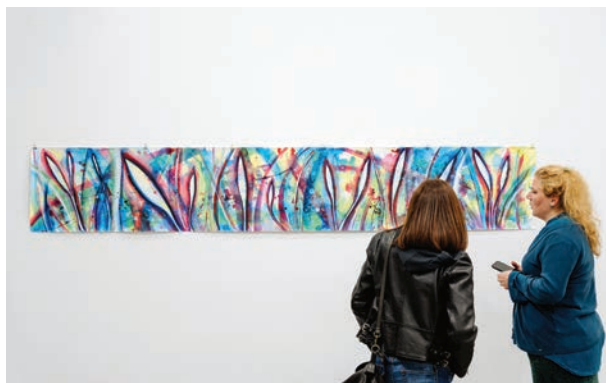

Ivana Markez Filipović

Šuma klica

20 – 31. mart 2023.

Ivana Markez Filipović (1976. Pančevo), diplomirala je slikarstvo na Akademiji umetnosti u Novom sadu 2002. godine, u klasi profesora Milana Blanuše. Članica je SULUV-a od 2003, ULU Svetionik od 2007, ULUS-a Od 2010. i ULU Pančevo. Na kolektivnim (međunarodnim i lokalnim) izložbama izlaže aktivno od 1998. do danas (Novi Sad, Beograd, Pančevo, Niš, Šabac, Zrenjanin, Sremska Mitrovica, Kraljevo, Prijepolje, Zaječar, Strmol / Slovenija, Salzburg / Austrija, Katerini, Litohero, Leptokarija / Grčka, Peking / Kina, Kumanovo, Skoplje / Makedonija...). Učesnica je mnogih likovnih kolonija u zemlji i inostranstvu od 2002. godine. Prosvetnim radom se bavila u osnovnim i srednjim školama i čest je predavač na raznim dešavanjima za edukaciju dece. Vodi školu crtanja za decu *Atelje mali genije* od 2009. Dobitnica je mnogih pohvala i nagrada na dečjim likovnim konkursima (međunarodnim i republičkim) za radove polaznika i za mentorski rad. Stalno je zaposlena u Kulturnom centru Pančeva (2013.) kao urednica vizuelnog programa galerije Savremene umetnosti. Organizuje i uređuje mnoge manifestacije i izdanja u Galeriji savremene umetnosti: Saloni umetnosti Pančeva, Bijenala umetnosti Pančevo, UAD / umetnost arhitektura dizajn, *Nove tehnologije ...* 2019. je položila ispit u *Muzeju Vojvodine* za zvanje kustos – istoričar umetnosti i objavljen joj je rad u publikaciji *Glasnik muzeja Banata*, prilozi za nauku umetnost i kulturu, broj 21, Narodni muzej Pančevo. 2020. objavljuje autorski tekst u publikaciji *Akvizicije umetničkog odeljenja Gradskog Muzeja Vršac 2002 -2020*, Dragana Kuručev, Gradski muzej Vršac.

Slojevitost

| Dimitrije Jovanov

Ivana Markez Filipović, likovna umetnica iz Pančeva, predstavlja nam se novim ciklusom radova „Šuma klica“. „Klica“ je konstanta organizovanja kompozicije i stalni varirajući odnosno noseći motiv ove serije radova. Događajni stožer, posmatrajući ih kao grupu, predstavljaju tri do četiri tela – klica, izdvojenih najčešće tonski i oblikom, izvijenih, distorziranih nosilaca ritma i sadržaja. Formu grade spletovi kontura, ploha istog tona, obeleženi izražajnim mrljama čine jasnijim trag izvođenja. Kadar po pravilu predstavlja izdvojeni plan, isečak neke veće celine koja se nastavlja izvan granica okvira. Na snazi je dekorativnost i poredak arabeske prozvedeći kaleidoskop oblika u koje se uranja ili se samostalno odeljeno posmatraju kao pojedinačna dela. Sam motiv je asocijativno sredstvo više nego potpuno izraženi metaforički prenos, aluzija na biomorfni svet (biljne klice ili spermatozoidi, paramecijum), koji u formi ovih dela na mahove dopunjuje i prekida geometrijsko telo – krst. Krst je dat u vidu raskršća kao deo kompozicijske strukture a ne u funkciji simbola. Dinamična kompozicija je ustrojena po vertikalnoj organizaciji usmerenosti ritma i formi, dok se u vodoravnoj projekciji umnožava i ponavlja. Prikazuje nam se lice i naličje života, nošeno bujanjem – vitalistički princip, odnosno vizualizovano kretanje – osnove nastajanja. Ekspresivnost odlikuje predmetne crteže i slikarstvo u celini, a u njima prepoznamo odjek tekovina istorijske lirske apstrakcije i apstraktnog ekspresionizma.

Sladana Đukanović

243623 (dvačetiritrišestdvatri)

3 – 14. april 2023.

Sladana Đukanović iz Loznice, diplomirala je slikarstvo 2011. godine na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, u klasi profesora Jovana Rakidžića. Master studije završila je 2012. godine kod istog profesora. Doktorske studije na Akademiji umetnosti u Novom Sadu završila je 2023. pod mentorstvom profesora Gorana Despotovskog. Članica je ULUS-a od 2017., a SULUV-a od 2023. godine. Učesnica je brojnih samostalnih i grupnih izložbi. Nagrade: 2008. Nagrada Akademije umetnosti u Novom Sadu za najbolji crtež malog formata; 2011. Godišnja nagrada Departmana likovnih umetnosti za najuspešniji umetnički rad iz umetničke discipline Slikanje.

Sladana Đukanović – 243623 (dvačetirtrišestdva tri)

SULUV Recenzija | Lidija Marinkov

Monumentalna postavka objedinjenih radova Sladane Đukanović u galeriji SULUV-a, predstavlja samo jednu od više mogućih reprezentacijskih varijacija najnovijih radova ove umetnice. Izložba pod nazivom 243623 (dvačetirtrišestdva tri), koja je ovog puta priređena u tradicionalnoj izlagačkoj formi, na zidu galerije, u ovoj formi, precizno skreće pažnju na dva umetničko-istraživačka aspekta. Reč je o čvrstom odnosu između materijalne prisutnosti i pojavnosti proširenog slikarskog medija i umetničke prakse koja se shvata kao fokusirana i rigorozna autorefleksija umetnice o procesu stvaranja slike.

Složenost ovog umetničkog poduhvata ogleda se u transdisciplinarnom postupku koji spaja poetiku i matematiku, akcentujući pritom, performativni učinak obe discipline. Na tako postavljenoj istraživačkoj osi, Sladana Đukanović otvara važne probleme koji se tiču transformacije medija savremenog slikarstva, zatim analize vizuelne performativnosti upotrebljenog materijala (žica), te samih procesa i procedura stvaranja dela koje zahtevaju posebnu vrstu posvećenosti i pripreme. Otuda proizilaze radne taktike koje su bliske naučno-istraživačkom pristupu, isto koliko i meditativno-terapeutskoj praksi. Slikarstvo, oslobođeno tradicionalnih alata i tehnologija, u tom smislu postaje delatnost čiji karakter oscilira između manuelne prakse i beskraje proizvodnje, dok matematika postaje vrsta čulnog iskustva (aritmetika) i polje metonimijskog označavanja i preoznačavanja (algebra).

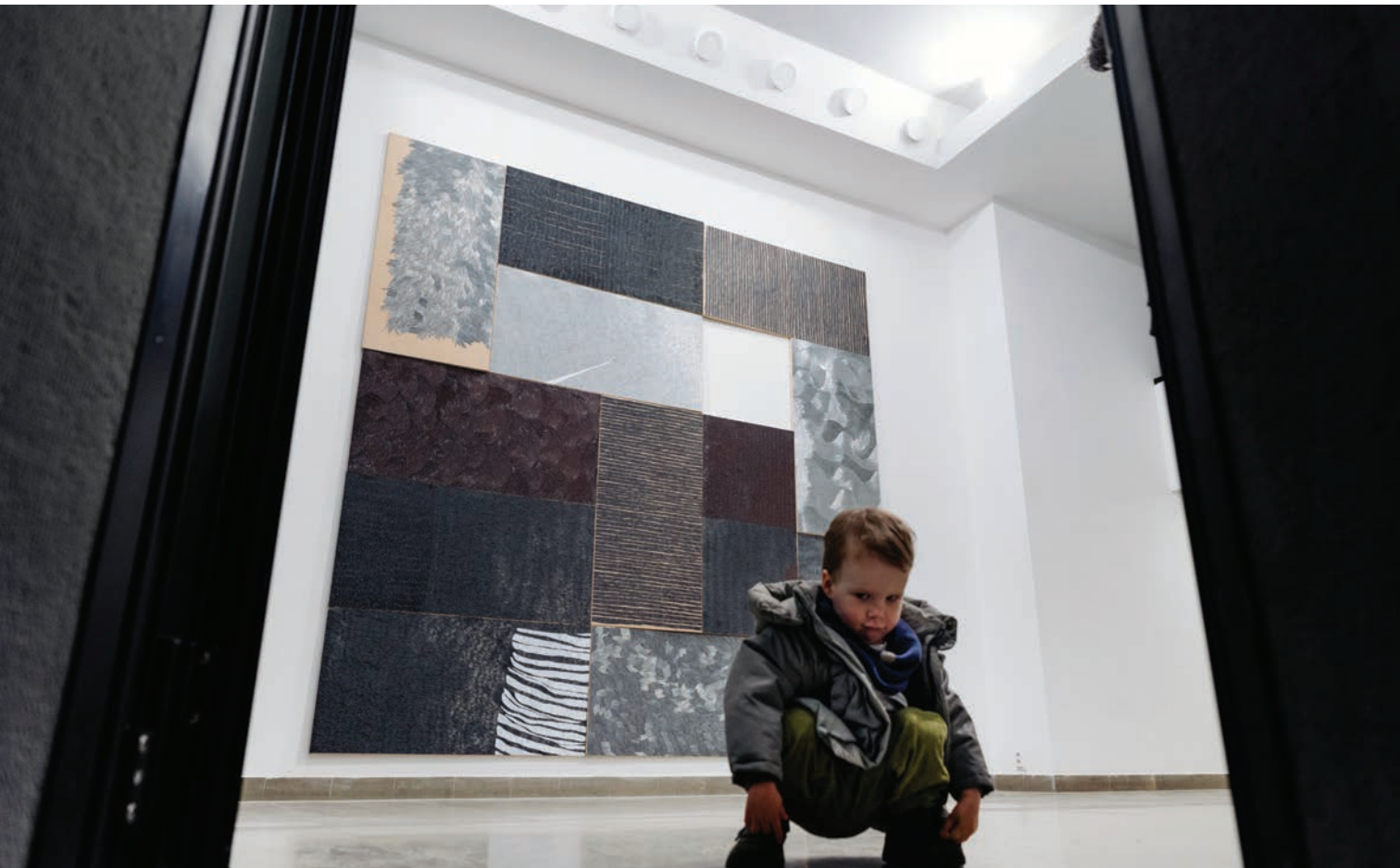
Radovi Sladane Đukanović realizovani su aplikacijom delova žice na medijapan ploče. Ovako jednostavno definisan umetnički proces ni izdaleka ne može da nagovesti sve složene reperkusije koje se kreću od vizuelnih i taktilnih svojstava umetničkog dela, pa sve do temeljno konceptualnih odrednica koje se tiču ne samo umetničke prakse već rada uopšte. Na prvom mestu treba istaći proceduru stvaranja svake pojedinačne slike. Umetnica sa gotovo opsesivnom minucioznošću seče delove žice približno iste dužine, a zatim ih lepi dok istovremeno broji svaki komad upodrebljenog materijala. Gradivni materijal se na površini slaže u intuitivnim ritmovima, intenzitetima ili sekvencama. Zahvaljujući ovakvom postupku, ali i materijalnoj, odnosno likovnoj prirodi same žice, efekat svake slike je promenljiv i zavisi od mnogih faktora – osvetljenja, položaja slike, tačke gledišta posmatrača. To znači da recepcija rada mora da uračuna prostor, kretanje, temporalnost i neposredniji kontakt sa samim slikama, čiji se optički kvaliteti menjaju i tako potcrtavaju svoja taktilna svojstva. Na taj način, radovi Sladane Đukanović zapravo se približavaju umetničkoj instalaciji, bez obzira na formalni način postavke u izložbenom prostoru.

Transdisciplinarnost ove izložbe najkonkretnije leži u spajanje principa matematike kao formalne nauke sa poetičkim procesima rada/stvaranja/proizvodnje umetničkog dela. Sve slike su izgrađene isključivo od komada žice koji su tačno izbrojani, ali čiji broj nije u napred određen. Osim toga, sve slike u postavci imaju pojedinačne nazive koji bi trebalo da označe tačan broj upotrebljenih komada žice. Autorka na taj način približava binarni konceptualni par ideja-materija i pokazuje na koji način sama procedura brojanja može postati utemeljena umetnička praksa. Odustajanjem od standardnih likovnih tehnika i tehnologija i okretanjem ka izabranom gradivnom (ali brojanjem utvrđenom, i time diferenciranom) materijalu – žici, dolazi do preispitivanja i samog koncepta stvaranja/rada/proizvodnje umetničkog dela. U ishodištu slike Sladane Đukanović postaju objekti akumulacije (ne merljive količine, odnosno nepredvidivog, ali tačnog broja apliciranih i precizno artikulisanih pojedinačnih žica na panele medijapana.

Pitanje funkcije i svrhe umetničkog rada, tako se ukazuje kroz imanentnu potrebu umetnice za ličnom realizacijom. Kontinuirani manuelni rad „proizvodi“, između ostalog i subjekatsku poziciju i figuru umetnice, upotrebljeni materijal dobija meditativnu funkciju, dok sam rezultat ubedljivo pokazuje mogućnost transformacije savremenog slikarskog medija.

Svaka pojedinačna slika ima za naziv broj, kao zbir žičanih delova od kojih je izgrađena, a naziv konačnog rada je zbir svih naziva pojedinačnih slika. Stoga je naslov ostao nepoznanica do kraja izvedbe poslednje slike. Ulazne vrednosti se transformišu u izlazne, asocirajući na taj način na neraskidivu vezu između umetnosti i matematike. Povezujući umetnost sa matematikom i brojanjem, proces slikanja se usložnjava. Broj, koji kao nasumično izabran, višecifren, nije lako pamtljiv, neizostavno postavlja pitanje značenja. U obliku pseudokoda, na neki način izbegava se opisivanje istine koju potencijalni posmatrač verovatno ne treba da zna, a kao označitelj, osim podsećanja na povezanost umetnosti sa stvarnošću određenom brojevima, takođe je činjenično stanje broja elemenata (žičica) koji sačinjavaju poliptih, ali je i mnogo više od toga. Umetničko delo postaje zagonetka, brojevi se u prvi mah opiru da bilo šta kažu, nezavisni od bilo kakvog značenja. Reklo bi se da je njihova materijalna očiglednost – sve. Nazivi, dakle, treba da budu dodatna zaštita koja će obeshrabriti svaki pokušaj da se slikanje svede na igru bez posledica.

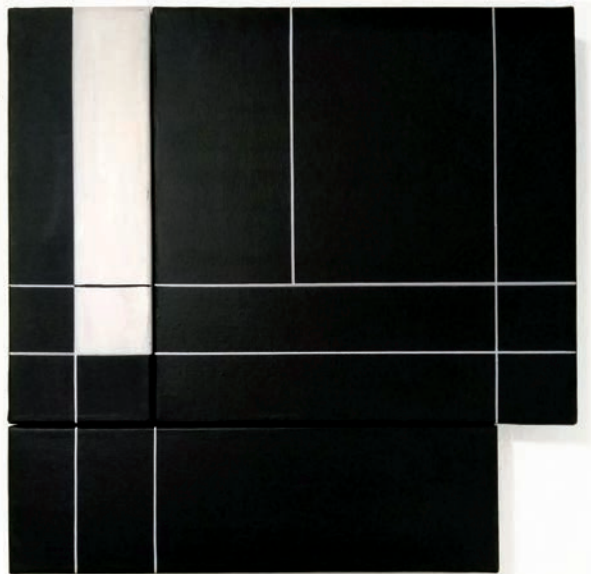
Rastislav Škulec

Mali ogledi iz marljivosti - privremene slike i slike za druge ljude

17 – 28. april 2023.

Rastislav Škulec (Lug, 1962), završio je Akademiju umetnosti – slikarski odsek u klasi profesora Jovana Rakidžića 1989. godine. Član je SULUV od 1989. Jedan je od osnivača novosadske društvene organizacije „Žuta kuća“, 1988. godine. Godine 1990. zajedno sa Zoranom Pantelićem osniva umetničku grupu Apsolutno skulpturalno koja kasnije prerasta u Asocijaciju Apsolutno. Godine 1996. gubi interes za izlaganje i prekida saradnju sa Asocijacijom Apsolutno. Tokom perioda 1996-2000, godine radi na projektima i akcijama pretežno konceptualnog karaktera osnivanjem pseudo grupe „Apsolutno frakcija“ čija aktivnost nije bila vezana za izlagačke prostore i galerije. I dalje se intenzivno bavi skulpturom slikarstvom i crtežom Na umetničku scenu se vraća 2000. godine samostalnom izložbom skulptura u galeriji „Zlatno oko“ u Novom Sadu. Učestvovao je na brojnim likovnim kolonijama od kojih su najznačajnije Vajarski simpozijum „Terra“ u Kikindi 1993. godine. U Vršcu, 2005. godine učesruje u radu likovne kolonije „Likovni susreti – Tragom Paje Jovanovića“, gde izvodi skulpturu za javni prostor. U Apatinu 2008. godine izvodi veliku skulpturu za javni prostor. Od 1986. godine učestvovao je na nekoliko stotina kolektivnih i više desetina samostalnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Radi kao likovni pedagog u OŠ „Veljko Petrović“ u Begeču i u OŠ „Miroslav Antić“ u Futogu. Nagrade: 2015. „Nagrada K.M Lehotski“ Galerija Zuske Medveđove Bački Petrovac i Bijenala slovačkih umetnika u Srbiji za najbolju izložbu u periodu 2013-2015; 2017. Nagrada za likovnu umetnost „Sava Šumanović“; 2022. Otkupna nagrada Bijenala Likovna jesen 2022.

Mali ogledi iz eskapizma

SULUV Recenzija | Sunčica Lambić Fenjčev

Zasnivajući i nadovezujući nova umetnička istraživanja poslednjih godina na temeljima prethodne umetničke prakse koja potiče od kraja osamdesetih i kulminira tokom devedesetih godina, najviše u poljima skulpture i prostorne instalacije, u periodu izrazitog pluralističkog i polimedijskog karaktera umetnosti, Rastislav Škulec se na ovoj izložbi predstavlja slikama, odnosno zidnim instalacijama u kojima prepoznajemo njegov naglašeno individualni pristup i tendenciju ka konstantnim inovacijama u stvaranju umetničkog dela. Jer, čini se, da je kod Škuleca akcenat upravo na stvaranju, kreaciji, misaonim i manuelnim procesima koji se ne iscrpljuju u prividnoj konačnosti prikazanog dela na izložbi. Kao što ih u samom nazivu izložbe umetnik naziva „privremene slike“ upućujući na plastičke jedinice, nezavisne, samostalne, uglavnom monohromne površine koje naizgled neobaveznom igrom ili kompleksnim mentalnim procesom mogu, umetnikovim „marljivim“ radom, kreirati uvek novi raspored, novu misao, novo značenje, novu celinu, koja se može sklopiti ili rasklopiti na uvek drugačiji, različit način. Kao i u svojim skulptorskim radovima i instalacijama ranijeg perioda, umetnik se i ovde samim delom i njegovim narativnim naslovom obraća posmatračima, ali preispituje i sopstvenu umetničku akciju i mogućnosti njenog sagledavanja u okviru rutinski definisanih obrazaca odnosa umetnik – umetničko delo – posmatrač. U polazištu Škulecovih promišljanja o umetnosti i umetničkom činu možemo nazreti odjeke fluxusa, minimalizma, konceptualizma, arte povere, ali postavljene na novim osnovama kroz subjektivna promišljanja i umetnički metod i postupak, kao i u drugačijem kontekstu. Po sopstvenim rečima, Škulecovo shvatanje slikarstva je bliže shvatanju instalacije nego klasičnom slikarskom izrazu. Umetnik zidnoj instalaciji postavljenoj na izložbi prilazi gotovo na skulptorski način, gradi je deo po deo, postavljajući, menjajući ili oduzimajući oslikane površine različitih bojenih polja, direktno u prostoru, odnosno na zidu, u zavisnosti od mogućnosti koje mu pruža određena zidna površina. Ovi pojedinačni elementi u datom prostoru deluju kao jedinstvena, kompaktna, polihromna geometrijska celina jedino tokom same prezentacije u izložbenom prostoru odnosno tokom trajanja izložbe. Nakon toga ona se razgrađuje, svaki element nastavlja samostalno postojanje do nove situacije gde će umetnikovom spekulativnom akcijom biti povezan u novu kompoziciju na drugačiji način u odnosu na prostor u kojem će privremeno koegzistirati i u odnosu na umetnikovu trenutnu refleksiju. Kao i u skulpturi i kod ovih zidnih instalacija prostor igra bitnu ulogu u

kreiranju umetničkog dela, on je integralni element ove instalacije i to ne samo prostor zida već i prostor koji povezuje umetničko delo i umetnika sa jedne strane i prostor koji povezuje umetničko delo i posmatrača sa druge. Sagledavajući aspekte Škulecovog rada predstavljenog na izložbi uočavamo preplitanja različitih principa i elemenata koji se tiču ne samo prostornih odnosa već i specifične temporalnosti uslovljene efemernim trajanjem instalacija postavljenih na galerijskom zidu, kao i diskretni društveni angažman. Još od devedesetih godina u našoj umetnosti je prisutan takozvani aktivni eskapizam, koji kod Škuleca postaje deklarativni umetnički angažman, jer po njegovim rečima, radovi na aktuelnoj izložbi jesu njegova „svojevrсна pohvala eskapizmu“. Iako definisan kao beg od stvarnosti prisutan u umetnosti naročito tokom traumatičnih društvenih potresa kojih je naša istorija poslednjih decenija prepuna, eskapizam se smatra i vrstom subverzije, reakcije, suprotstavljanja umetnika egzistencijalnoj realnosti kroz umetničko stvaralaštvo. Škulec svojim „Malim ogledima iz marljivosti – privremene slike i slike za druge ljude“ istovremeno provocira i poziva posmatrača da zajedno sa umetnikom prihvate igru i uđu u njegov duhovni i misaoni svet oslobođen stereotipnih značenja i relacija, kao i svakodnevnih društveno-političkih manipulacija i ličnih problematika i tenzija.

Posle dvadeset pet godina rada u polju skulpture i prostorne instalacije, poslednjih godina sam se okrenuo prvenstveno slikarstvu. Moje shvatanje slikarstva je bliže shvatanju instalacije nego klasičnom slikarskom izrazu. Slike koje stvaram su pre svega privremeni konstrukti izgrađeni od niza samostalnih monohromatskih bojenih površina koje se mogu na razne načine sastaviti uvek na neki drugi način i u drugačijem rasporedu, što zavisi od veličine površine raspoloživog prostora. Sam proces nastanka ovih instalacija počinje daleko od društvene vreve i lične životne drame potencijalnog gledaoca i bilo kakvog društvenog angažmana mene kao autora u vidu svakodnevnih kolaža i slika na papiru sabranih u ciklus *Mali ogledi iz marljivosti*. Daljom razradom ovi eskapistički izkazi prerastaju u slikarske instalacije konstrukata građenih od niza monohroma istih dimenzija u vidu svojevrsnih privremenih slika koje egzistiraju kao nedeljive celine samo u procesu same prezentacije u galerijskom prostoru. Pored tako koncipiranih slikarskih konstrukata dešava se da neki od njih prerastaju u polihromne geometrijske celine kao samoostalne kompozicije. Ovakvi radovi se svrstavaju u ciklus pod nazivom *Umetnost za druge ljude*. Sve zajedno ovi radovi su svojevrsna pohvala eskapizmu kao osnovnom stavu mog trenutnog umetničkog angažmana.

Božo Ivanković

Sentimenti

3 – 12. maj 2023.

Božo Ivanković (1997, Novi Sad), završio je Srednju školu za dizajn „Bogdan Šuput“. Diplomirao je na Akademiji umetnosti u Novom Sadu 2020. godine na studijskom programu likovne umetnosti, modul grafika, u klasi prof. Zvonka Tilića. Master akademske studije iz grafike završio je na istoj akademiji 2022. godine pod mentorstvom prof. Aleksandra Botića. Svoj rad je predstavio na šest samostalnih i brojnim kolektivnim izložbama.

(E)motion

SULUV Recenzija | Slavica Žarković

Inspiraciju za svoje grafičke radove Božo Ivanković prvobitno pronalazi u njegovom ličnom doživljaju spoljnog sveta i emocijama koje su izazvane bivstvovanjem u njemu. U pitanju su emotivna stanja koja su prisutna u svakom čoveku u manjoj ili većoj meri, samo što većina ne zna kako da funkcioniše sa njima, pa dozvoljavaju da ih emocije preplave, vode, parališu ili ih potiskuju. U pitanju su loše strategije kojima želimo da uspostavimo kontrolu nad njima, ali one na žalost doprinose samo održavanju postojećih emocija koje tako mogu postati štetne. Pored emocija umetnik razmatra i svoja razmišljanja jer emocionalno reagujemo samo na pojave za koje mi procenimo, na osnovu iskustva ili saznanja, da su nam jako važne. Umetnik je odabrao da svoj subjektivan doživljaj sveta osvesti, prepozna a zatim sublimiše, apstrahuje u likovne elemente i prevede ih u novu, drugačije organizovanu realnost grafičkog lista. Ceo ovaj unutrašnji, nevidljivi proces ga je pokrenuo ka stvaralačkom činu. On stvara jedan poseban, lični svet simbola kojima opisuje odnosno materijalizuje unutrašnji svet i koje raspoređuje i rasplinjuje po grafičkim listovima ostavljajući u svakom tragove svoje ličnosti i vlastitog postojanja, prikazujući svoj karakter i senzibilitet, a koje posmatraču mogu delovati kao zanimljiva likovna igra. Na ovaj način umetnik vidljiv svet posmatra iz perspektive unutrašnjeg i rukom, odnosno grafičkim otiskom ponovo ga prenosi u spoljašnjost, u ravan izvan tela. Sve emocije i misli kompresuje u predstavu koju izražava i multiplicira kroz grafiku u pokušaju da ličnu stvarnost spoznaje kroz nju iako ona odstupa od optičke stvarnosti. Umetnik kroz ovaj proces postaje svestan da su misli i emocije njegov proizvod, da one govore o načinu na koji on percipira svet i da je spoljašnjost samo okidač. Takođe mu ovaj proces omogućava da nam ukaže na prolaznosti emocija u nama, da dozvolimo sebi da ih osetimo a zatim pustimo, jer samo ako to znamo možemo jasnije da vidimo svet oko nas, a postupak koji je on preduzeo može nam biti smernica. Od emocija ne možemo pobeći, treba znati šta da radimo sa njima.

Ovaj ciklus grafika pod nazivom Sentimenti može se shvatiti kao početak profesionalnog umetničkog delovanja Boža Ivankovića, a tok njegove umetničke misli ga može u budućnosti voditi u raznim pravcima, sve zavisi od toga šta je zacrtano kao cilj. Stim da treba imati na umu da je put do cilja podjednako važan, nekad čak i važniji od samog cilja.

Serija radova *Sentimenti* je istraživački poduhvat koji se bavi introspekcijom kroz proces beleški. Različita uzročno posledična stanja koja se svakodnevno ponavljaju kao što su strahovi, snovi, sećanje, artikulirana su u vidu grafika. Kanalisanje i period inkubacije predstavljaju nužni deo procesa. Nakon osveščivanja istih psiholoških pojava koje se ponavljaju, one se urezuju kroz likovne elemente kako bi oformile katarzičan duhovni razvitak. Sveopšti sentimente su apstrahovani kroz simbole, potom objedinjeni ali i raščlanjeni. Sagledavaju se kao pojedinosti i kao celine. Metodičnost i analitičnost su izbegavane u procesu radi očuvanja verodostojnosti, spontanosti, prirode samih radova i njihovih ideja. Korišćenjem empirijskog, pročišćenim spektrom boja, cilj je približiti posmatraču fokus na teksturu.

Luka Drljan

INSEKTARIJUM MB

15 – 26. maj 2023.

Luka Drljan, rođen 07. marta 1997. godine u Novom Sadu. Godine 2016. završava Srednju umetničku školu Bogdan Šuput u Novom Sadu, odsek Dizajn grafike. Iste godine upisuje Akademiju umetnosti u Novom Sadu, modul slikarstvo. Osnovne studije završava 2020. u klasi profesora Gorana Despotovskog. Iste godine upisuje master studije slikarstva na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, kod istog profesora. Redovno izlaže od 2015. godine. Izlaže na pet samostalnih i više grupnih izložbi. Dobitnik je prve nagrade na Rumskom likovnom salonu 2019. godine.

Opstanak

SULUV Recenzija | Slavica Žarković

U potrazi za novim mogućnostima vizuelnog izražavanja Luka Drljan se okrenuo motivu insekata koje je predstavio u seriji od preko dvesta crteža malih dimenzija pod nazivom Insektarijum. Insekti su najmnogobrojnija klasa životinja, a umetnik je izdvojio muve i bubašvabe prikazujući crteže kao svojevrsnu kolekciju koja ima tendenciju da se povećava. Opređenost za ovaj motiv na prvi pogled deluje iznenađujuće, ako se uzme u obzir umetnikov prethodni rad koji je kao centralnu temu na platnima velikog formata imao beton, međutim paralelno sagledavanje ove dve serije može da nagovesti umetnikove namere. U pitanju su predeli i bića koji će ostati na ovoj planeti posle apokalipse. Siv i hladan materijal kakav je beton predstavlja uspon industrijskog i kapitalističkog društva kao i čovekovu želju za ekstrakcijom, eksploatacijom i ekspanzijom. U pitanju su procesi koji dovode do uništavanja životinja i njihovog staništa koje je pogubno ne samo za životinje već i za ljude. Na ovaj problem su naučnici odavno upozoravali i već se pretnje ostvaruju, zbog ovakvog ponašanja virusi se prelivaju sa životinja na ljude, ovaj poslednji talas nas je sve prilično potresao, ali očigledno da to nije dovoljna opomena. Više se ne postavlja pitanje da li nego kada će čovek uništiti sopstvenu vrstu, a insekti će verovatno uspeti da se adaptiraju i opstanu. Živimo u vremenu brojnih žarišta kao što su klimatska kriza, nuklearna kriza, zdravstvena kriza, migrantska kriza, ratna odnosno vojno politička kriza ali se ništa ne preduzima povodom njih. Šta više normalizacija katastrofe, odnosno pretvaranje apokalipse u robu je nešto što je svojstveno kapitalistima i što nam se odavno servira preko razne literature, bioskopa, turizma (npr. Černobilj) do raznih proizvoda koji materijalizuju Zeitgeist koji jeste apokaliptičan. Hrvatski filozof Srećko Horavat se tokom 2020. godine u svojoj knjizi Posle apokalipse sublimirajući dešavanja pre i tokom 2020. godine i ukazujući na povezanost svih kriza koje nam se dešavaju, sa pravom zapitao „Da li će trenutna situacija dovesti do planetarne revolucije ili do novog oblika destruktivnog i autoritarnog kapitalizma (ili postkapitalizma) i posledično do masovnog izumiranja, još ostaje neizvesno“ i ta neizvesnost stoji još uvek dok radovi Luke Drljan mogu predstavljati ne komodifikaciju apokalipse već vizuelnu opomenu šta će se desiti ako do nje dođe.

Insektarijum je projekat koji trenutno broji preko dvesta malih crteža bubašvaba i muva. Kako su simbolika i doživljaj ovih insekata raznovrsni, od toga da predstavljaju mrak, averziju i prljavštinu do toga da simbolizuju opstanak i adaptaciju, motiv bubašvabe i muve u delu ostaje nedefinisan, te je na posmatraču da ih doživi onako kako se njemu čine. Ideja je da rad raste, umnožava se i osvaja galerijski prostor.

Slobodan Bodulić Razdel

Izložba za Dušu „Pojam vremena“ dnevnik

29. maj – 9. jun 2023.

Rođen u Čačku, 28.03.1945. Višu pedagošku školu završio u Novom Sadu, Akademiju umetnosti i magistraturu iz vajarstva završio u Beogradu, u klasi profesora Miše Popovića. Član SULUV-a i Likovnog kruga.

Omaž proživljenom vremenu

| Snežana Subić

Tokom dugog niza godina, od ranih sedamdesetih XX veka, do prvih decenija XXI veka, Slobodan Bodulić je kao stvaralac zapaženo prisutan u likovnom životu Novog Sada, Vojvodine, Srbije, a kao likovni pedagog i bivše Jugoslavije. Izložbu je naslovio „Pojam vremena“ dnevnik, retrospektiva asamblaža, reljefa i kartona sa skicama i njenu okosnicu čine ciklusi radova iz, uslovno rečeno, njegove novije umetničke prakse, zatim iz vremena devedesetih godina, kao i neke od značajnijih skica, radjenih za izvodjenje arhitektonsko-skulptorskih objekata i reljefa, koji oplemenjuju eksterijere vojvodjanskih gradova ali i enterijere novosadskih zdanja i institucija kulture, poput Sportskog i poslovnog centra „Vojvodina“, Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode, Srpskog narodnog pozorišta, Muzeja revolucije (Muzej savremene umetnosti), Biblioteke Matice srpske. . .

Duže od pola veka Slobodan Bodulić ispunjava svoju stvaralačku misiju. Po akademskom obrazovanju magistar vajarstva, po profesiji likovni pedagog, on lično, nikada nije povlačio granicu razdvajanja ova dva poziva; naprotiv, oni mu, prožimajući se, otvaraju neslućene mogućnosti kreativnih uzleta i umetničkog rasta, tako da je on danas, u svom zreloom dobu, posve savremen i aktuelan umetnik, koji svojim autentičnim stvaralačkim kodom, ispisuje „DNEVNIK“ sopstvenog postojanja. Takođe je evidentno da je oduvek, u svojoj likovnoj „stvarnosti“, koristio jezik njemu svojstvenog prostornog iskaza, utemeljenog negde između skulpture, arhitekture i slikarstva.

Materijalni aspekt našeg postojanja uključuje svet predmetnosti koji nas okružuje i nadživljuje. Stvari tako poprimaju auru vlasnika ali i vremena u kojem živimo, što ih čini osobenim čuvarima sećanja. Stoga su njegovi asamblaži-reljefi, sa odabranim predmetnim fundusom, omaž proživljenom vremenu. U njima se tematski obraća porodici, prirodi, čoveku, Vojvodini, gradu u kojem živi-Novom Sadu, ali i tragičnim ratnim dešavanjima iz 1999. godine, kao i traumatičnim događajima u vreme planetarne pandemije Corona virusom.

Moramo imati na umu da Slobodan Bodulić, „GRADI“ svoje zamisli poput arhitekta. On je neumorni TRAGAČ i SAKUPLJAČ artefakata neorganskog i organskog porekla. Inspiraciju crpi iz prirode i svog svakodnevnog okruženja, istražujući u svojim asamblažima najrazličitije forme u funkciji sadržaja, stvarajući figurativne, apstraktne i asocijativne likovne prikaze. Geometrijski uklopljene, reljefne strukture materijala koji koristi, nosioci su ritmova i dinamike, reflektujući igru svetlosti i senki. Sva ta zasebna kvadratna i pravougaona polja, organizovana unutar asamblaža, mogući su asocijativni prizori: poput polica sa knjigama u bibliotekama (kultni Bodulićev simbol), zatim krstova, gradova, reka, mostova, floralnih i animalističkih motiva, ali pre svega pokazatelji duševnog i emotivnog raspoloženja svoga tvorca. To su čitave lepeze pojmova, koji od posmatrača očekuju da budu prepoznati kao umetnička poruka, ili kako sam umetnik navodi: „...“, beleška predstave, izdvojena u događaju vremena.“

Predmeti koje Slobodan Bodulić koristi u svojim asamblažima su uobičajeni, svakodnevni: kanapi, grančice, drvca, šljunak, naočari, štampa, olovke, epruvete, voda, boje, reciklažni materijali, kosti, biljke, školjke, puževe kućice, čak i mumificirana ptica. . . Interaktivni odnosi u koje ih umetnik postavlja, obezbeđuju narativ koji posmatrač razume i koji mu omogućava da shvati ideju dela i umetničku poruku. Primer uvezanih grančica kanapom (inače, veoma čest motiv), simbolizuje ljude i njihovu potrebu za povezanošću. Asamblaž pod nazivom „Dvoje“ u kojem po dva štapića povezana kanapima uokviruju fotografiju autora i njegove supruge Dušanke, to najbolje ilustruje. Međutim, umetnik ne insistira po svaku cenu, da odabrani materijali budu nosioci značenja. Kanape će koristiti i u kreiranju trodimenzionalnih formi, kojima postiže estetsku dimenziju kompozicije. Asamblaž pod nazivom „Za Dušu“, sa ogledalima, koji formom i konstrukcijom (prozor sa oknima) asocira na raskošno dizajnirane vojvodjanske kapije i pendžere, može predstavljati, a ne mora, sećanje na tradicionalno graditeljstvo ovih prostora.

Kompleksne su „priče“ Slobodana Bodulića. Osvrnimo se stoga na segment postavke, koji obuhvata njegove kartone kolaža-asamblaža novijeg datuma, na kojima, minuciozno stvara male formate, organizujući ih u horizontalne i vertikalne geometrizovane nizove, taktilnih apstraktnih polja, u okviru kojih se poigrava sa najrazličitijim teksturama, materijalima, bojom. Ovi radovi nastali u vreme pandemije Corona virusom, ukazuju na unutrašnju umetnikovu potrebu da u vidu DNEVNIKA otima od zaborava svakod-

nevene trenutke u posebnim okolnostima življenja, ispunjene strahovima, zabranama, uskraćivanjem komunikacija. Novi momenat u beleženju sopstvenih raspoloženja je Bodulićevo pisanje, po rubovima kreiranih polja. Umetnik se fokusira na život svoje porodice, ali i društvena zbivanja, ispisujući informacije iz svakodnevnih aktivnosti, što mu asamblaž kao likovna tehnika omogućuje. Tako se istovremeno, gledaocu nameću estetizovani, ekspresivno komponovani sadržaji reciklažnog materijala, sa simbolima poetskog značenja. Posmatrani u totalu, oni isijavaju energiju jednog doživljenog, misaonog i duhovnog procesa umetnika. Vratimo se definiciji Bodulićevih aktivnosti: TRAGAČ, SAKUPLJAČ, GRADITELJ. U domenu graditeljstva Slobodan Bodulić kreira (osmišljava) asamblaže reljefnih struktura, koristeći, između ostalih i ptičiju perspektivu za stilizovano predstavljanje geografskih mapa, vojvodjanskih polja i reka. Snažni i ekspresivni u izrazu, reljefi iz ovog njegovog opusa, svojim zgusnutim formama, obojeni zatamnjenom gamom zemljanih boja, govore o slikarskom nervu, sa kojim umetnik ostvaruje svoje ideje.

Uz prethodne opservacije Bodulićevih likovnih iskaza, nameće se logično pitanje: Kada je vajar Slobodan Bodulić odlučio da odstane od klasičnog stvaranja novog, predmetnog, artifičijalnog sveta u oblasti figurativne plastike: skulptura, portreta, objekata u prostoru, i da svoju potrebu za oblikovanjem zameni, uslovno rečeno, „gradjenjem“ unutar asamblaža? Jedan od mogućih odgovora, možemo potražiti u novodobnim komunikacijskim okolnostima, kojima pripada i sam umetnik. Živimo u vremenu kodifikovanih poruka, okruženi galimatijom ikoničnih simbola koji usmeravaju naše svakodnevno ponašanje i komunikaciju. Ta opšte prihvaćena ikonosfera narasla je do globalnog sindroma i od nje u mnogome zavisi naše funkcionisanje, postojanje i naša egzistencija. Imajući sve to na umu, postaje posve razumljivo zašto i kako je Slobodan Bodulić izgradio svoj lični, ikonični umetnički kod, pronasavši istovremeno jedinstveni, simbolični likovni jezik, kojim nam saopštava svoju umetničku istinu.

Vajari razmišljaju u tri dimenzije. Četvrta je duhovna. Upravo u toj četvrtoj dimenziji Slobodan Bodulić je pronasao lakoću sopstvenog umetničkog postojanja u vremenu i prostoru.

Asamblaži na izložbi imaju snagu simbola, a izdvojeni i ugrađeni objekti u reljefu asamblaža svoje izvorno poreklo u prirodi. Sakupljeni objekti i elementi nisu zamena za neku stvar, oni su sama stvar, namerno uzeta iz prirode. Zato ovi prirodni elementi imaju poseban značaj, izražen organizovanom estetikom, predstavljen likovnim jezikom, u mediju reljefa. Taktilna vrednost elemenata u asamblažu obogaćuje vizuelni doživljaj prirode. Sada su delovi prirode, kamnčić, grančica, venčić, kost, postali simboli istine. Sloboda sa Dušom je kraj i početak stvaranja istine u prirodi i asamblažu, sa prirodom koju je izabralo oko a ugradila uzbuđena ruka. Sa ponuđenim crtežima na izložbi, paralelno se razvija isitna, kao nosilac suštine asamblaža. U crtežu se jednostavnije analizira linija, koja će na kraju u reljefu asamblaža postati završni izraz likovne poruke. Crteži su vajarski dnevnik kao svedočanstvo razmišljanja i istraživanja iz dana u dan, estetskom zabeležkom. Beležio sam i zamišljao prirodne elemente da bih došao do vizuelno-taktilne predstave asamblaža. Vajarske beleške, sa više varijanti, čine da se asamblaž od konkretnih oblika iz prirode učvrsti i vizuelno stabilizuje. Sve što bih sakupio iz prirode sa estetskim razlogom, planiram ciljano kroz crtež da ugradim u asamblaž. Crteži su likovni izraz kao realna istina, dnevnik dokument, a ne iluzija o vremenu i prirodi. Skice i asamblaži su kreativan i racionalan proces, da na kraju postanu estetski objašnjena nova stvarnost. Ideja, talenat i kreativno nadahnuće su nadogradnja, koja podstiče stvaralački proces da bi se umetničko delo napravilo. Takvom transformacijom vizuelnog i materijalnog sveta u asamblažu, u svet stvari i oblika umetničkog karaktera, želim da publika konkretno prihvati stvarnost.

Jelena Vladušić

Pejzaži iz stomaka

12 – 22. jul 2023.

Rođena 1984. godine u Novom Sadu. Završila je osnovne i master studije fotografije na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Odbranila je doktorski rad 2017. godine na Univerzitetu umetnosti u Beogradu, studijska oblast – višemedijska umetnost. Izlagački je aktivna od 2005. godine i svoje radove je predstavila na sedam samostalnih izložbi i učestvovala na brojnim grupnim izložbama u zemlji i inostranstvu. Među priznanjima koje je dobila je i nagrada na Bijenalu mladih umetnika Evrope i Mediterana (BJCEM 2009) od strane AIR Krems. Od 2010. Zaposlena je na Fakultetu tehničkih nauka gde učestvuje u realizaciji nastave na Departmanu za grafičko inženjerstvo i dizajn. Ona koristi fotografiju kao svoje glavno sredstvo istraživanja različitih psiholoških, socijalnih i političkih prostora

Pejzaži iz stomaka

| Silvia Dražić

Fragmenti bezimenog i beskrajnog prostora postaju antropološko mesto tek kada ljudi svojom delatnošću, svojom istorijom, mitovima, religijskim praksama, naukom i umetnošću ili samo svakodnevnim rutinama u njega upišu značenje. Ali ako bi se izvelo jedno pomeranje, zapravo sužavanje na sasvim individualni plan, na meru jedne privatne istorije koju svojim životima čak i nehotеći gradimo, mogli bismo unutar nje neretko detektovati neke prelomne tačke koje razumemo ili naprosto osećamo kao prosvetljujuće ili prekretničke a koje smeštamo u neke, njima primerene prostorne ekvivalente. Tako mesta postaju naša mesta a mi sami postajemo obeleženi njima. Takvi trenuci koji ponekad mogu da promene život još su dramatičniji i značajniji kad svoj ozarujući trag ostave u jednoj već postojećoj umetničkoj praksi.

Rad na fotografijama iz ciklusa „Pejzaži iz stomaka“ koje su beležene tokom dužeg perioda Jelena Vladušić započela je u jednom posebno osetljivom periodu svog života vezanom za pripreme za majčinstvo. Za rađanje novog života.

Čak i ako uračunamo veštinu i „dobro oko“ fotografkinje mogla bi to biti obična beleška, vizuelni podsetnik na šetnje šumom na obalama Tise. Ali nije. Šuma koja nam se tek štedljivo, fragmentarno na njima prikazuje deluje gotovo mitski, drevno, kao „čudesni iskonski entitet“ nastao kao ishod saradnje „živih stvorova“ i njihovog „dugotrajnog i postojanog umiranja“. Gotovo povezana sa prapoćecima života, ravnodušna prema nama, kratkoročnim prolaznicima u svetu. Samo šuma, život sam. I upravo iz te nevidljive a ipak prisutne aure, nadire Bartov *punctum* koji probada posmatrača i pokreće ili preokreće njegov svet osećajnosti? Dolazi do sadejstva unutrašnjeg i spoljašnjeg prostora . . .

Ili kako Jelena Vladušić piše: „Ovde dolazi do promene perspektive, vreme se na kratko zaustavlja, i potraga za mestom dovodi do otkrića da se može biti i postati mesto samo. Sa centrom unutar sebe ponovo se gleda spolja“

Rad *Pejzaži iz stomaka* su beleške koje su započete u posebno osetljivom periodu života vezanom za pripreme za majčinstvo, za rađanje novog života. Projekat je iniciran kao potraga za mestom, koja dovodi do otkrića da se može biti i postati mesto samo. Nova životna uloga je i uslov novog pogleda. Ta promena perspektive je prekretnica i može se posmatrati kao neka nulta tačka sa jednom potragom koja joj prethodi i zadržavanjem na jednom intimnom mestu, otelotvorenom u malom parčetu šume pored Tise.

Pejzaž kao ogledalo.

Pejzaž kao Tisin pogled.

Pejzaž kao dvostruki pogled.

Pejzaž kao utočište.

Pejzaž kao dvostruko utočište.

Rad *Pejzaži iz stomaka*, rezultat je gore pomenutog procesa koji i dalje traje. Počinje da nastaje tokom 2020, kao beg od pritiska nametnutog spolja (društveno-političkim dešavanjima), a potom se pretvara u mesto kontemplacije, rasta i rađanja. U širem kontekstu, postavka pokreće na preispitivanje odnosa prema prirodi i prirode u nama. Ukazuje na snagu ali i na fargilnost iste.

Postavka je višemedijska, uključuje fotografije, zvučne zapise (šume).

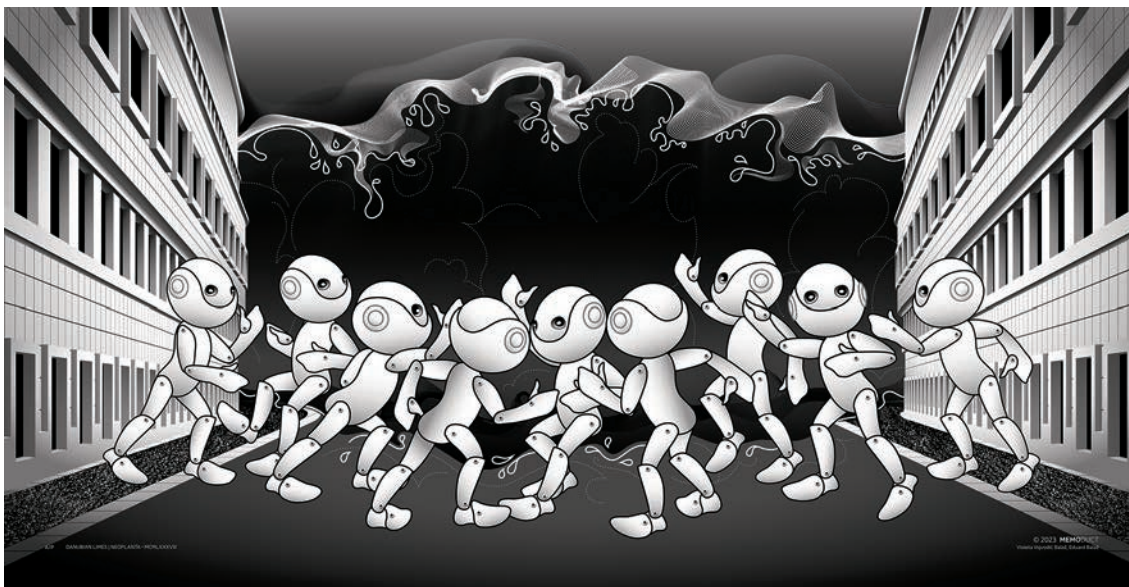
Eduard Balaž

DANUBIAN LIMES — Neoplanta MMXXIII

3 – 14. jul 2023.

Rođen je 1972. godine u Novom Sadu. Godine 1996. dobio je godišnju nagradu za slikarstvo na Akademiji umetnosti Novi Sad, a diplomirao na istoj akademiji 1997. godine. Magistrirao je na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu 2003. godine. Zajedno sa Violetom Vojvodić Balaž, suosnivač je grupe za umetnička i medijska istraživanja Urtica (1999-2012). Radio je kao umetnički direktor u novosadskoj reklamnoj agenciji *Hammer Creative* (1999-2002), a bio je i jedan od suosnivača *centra za nove medije_kuda.org*. Njegova istraživačka interesovanja obuhvataju vizuelnu umetnost, simboličku komunikaciju, interaktivni dizajn i vizuelizaciju podataka. Radi kao saradnik marketinške agencije *Blueliner — b.labs Ventures company* (2016-). Od 2020. suosnivač je *MEMODUCT grupe*.

Eduard Balaž – *Danubian Limes – Neoplanta MMXXIII*

SULUV Recenzija | Lidija Marinkov

Eduard Balaž je umetnik sa transdisciplinarnim iskustvom koji u svojoj umetničkoj praksi vešto spaja oblasti poput dizajna i komunikologije sa, na primer, teorijsko-estetičkim konceptima koji propituju političke, tehnološke, ekonomske uslove savremenosti. Izložba u galeriji SULUV predstavlja zapravo veoma složen projekat čiji se konceptualni okvir, na nekoj zamišljenoj mapi, upravo kreće kroz mnoge (bezbrojne?) ose, i to u raznim pravcima. Pokušaćemo da označimo samo neke.

Medijska pojavnost i postavka radova u galeriji, sugerišu gledaocu da je gotovo izvesno suočen sa izabranim sekvencama ili frejmovima digitalno generisane video igre koja je eventualno kreirana po strip predlošku. Međutim, stvari nisu onakve kako izgledaju, a naše nagomilano iskustvo i znanje u startu pokazuju krhkost. Vektorska grafika sa elementima generičke umetnosti, takođe je samo privid i potvrđuje tezu da epistemološka samouverenost, kada su u pitanju mediji i tehnologija, često proizvodi fatalne greške. Zato, nagomilani narativ, mnoštvo referenci i metafora, na ovom mestu, potpuno logično, zamenjuje ono što je nekada sledilo pouzdano znanje ili naučnu paradigmu u praksi.

Na izložbi su prikazana dva narativna sloja sa istim junakom – prognanim kiborgom, Humanoidom 012012. Dve priče su naglašene i plakatima sa naslovima i referencama na dva narativna toka. Naš kiborg je zaista, ako je verovati autoru, pre 10-ak godina, trebalo da postane junak video igrice. Zapravo, bio je to pokušaj razvoja *indie* igre, specifičnog koncept stila koji je pokušavao da probudi duh 80-ih godina prošlog veka, kada se u nezavisnim produkcijama još uvek moglo računati sa aktivističkim, političkim ili subverzivnim potencijalom u programiranju video igara. Humanoid 012012, međutim, nikada nije realizovan u svom vremenu, mestu i funkciji, već je prognan iz digitalnog, virtuelnog sveta i predstavljen na radovima u fizičkom prostoru galerije, u Novom Sadu 2023. godine. Stoga, ovi radovi jesu zapravo meta-simulacije ili pseudo-isečci, odnosno, samo četiri izabrana frejma iz priče koja potencijalno može (ili je mogla) da traje i da se igra vekovima.

Humanoid 012012 se kreće kroz ambijente, po vremenskom rizomu, a narativna poveznica su vodotokovi. U rimskom periodu, Dunavski limes predstavljao je ratnu, utvrđenu granicu carstva. Danas, vode i njeni tokovi predstavljaju razliku između biopolitike i nekropolitike, ali i dalje uključuju i varvare i robove.

U priči-poliptihu pod nazivom *Velike vode – buđenje kiborga*, reč je o prisilnom radu, univerzalnoj eksploataciji života i ekološkoj katastrofi koju će izazvati kineska fabrika Linglong (u liku devetoglave Hidre) na području opštine Zrenjanin. Voda koja već decenijama nedostaje građanima, kroz svoje podzemne i nadzemne tokove i regulaciju kanala, ubrzo može postati toliko zagađena da će izvesno izazvati potpuni ekocid.

Priča-poliptih *Danubian Limes* vraća u političku prošlost, u Antibirokratsku revoluciju i „događanje naroda” iz 1988. godine. Hokusajev talas koji se pomalja na horizontu, ubrzo će potopiti zgradu Banovine, kao i narod i njegov ustav. Čunami koji predstoji, postaće susret sa Realnim - sa onim što se ne može zamisliti u budućnosti, ali je već preživljeno u prošlosti.

DANUBIAN LIMES — Neoplanta MMXXIII

Humanoid OI2012, prognani heroj video igre, kreće se kroz simboličke predele dunavskog limesa, mesta distopije i mesta utopije. Postavka *Neoplanta MMXXIII* u galeriji SULUV sastoji se iz dva distopijska prizora.

Poliptih *VELIKE VODE — Buđenje kiborga* realizovan je 2021. godine u okviru umetničke kolonije Ečka. Nastao je kao reakcija na realnu pretnju da će izgradnja kineske mega fabrike Linglong pretvoriti okolinu sela Ečka i Carske bare u crnu ekološku tačku i devastirati život u opštini Zrenjanin.*

Poliptih *DANUBIAN LIMES* je *slika grada*, traumatično sećanje na Antibirokratsku revoluciju (1988) i njene posledice.

Buđenje kiborga, *Humanoida OI2012*, zasnovano je na Hašimotovoj ideji koja povezuje kreativnu samosvest mašinskog sistema sa unosom podataka o životu i smrti robota u njegov program.

*16. decembra 2021. godine doneta je *Rezolucija Evropskog parlamenta o prinudnom radu u fabrici Linglong i ekološkim protestima u Srbiji* (2021/3020(RSP).

Ivana Mali Vukelić

Skladište

17 – 28. jul 2023.

Ivana Mali Vukelić (Novi Sad, 1979), diplomirala je grafiku 2005. godine na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, u klasi prof. Zorana Todovića. Članica je SULUV-a od 2006. godine. Oblasti njene profesionalne orijentacije su pedagoški rad i likovna umetnost, a uže oblasti crtanje, grafika sa tehnologijom i primenjena umetnost. Od 2019. godine imala je četiri samostalne izložbe u zemlji i u inostranstvu. Učesnica je preko 50 kolektivnih izložbi, grafičkih bijenala i trijenala od 2003. godine u zemlji i inostranstvu, kao i dve umetničke rezidencije: 2014. Cite Internationale des Arts Paris, Francuska. 2019. ADATA-Air Plovdiv-PLANTS, Bugarska. Živi i radi u Novom Sadu.

Ivana Mali Vukelić – Skladište/ Mala grafika 2003-2023.

SULUV Recenzija | Lidija Marinkov

Izložba grafika malog formata Ivane Mali Vukelić u galeriji ULUV-a, predstavlja ne samo obeležavanje dvadesetogodišnjeg umetničkog rada ove grafičarke, već i veoma ličnu prezentaciju najvažnijih ili transformativnih trenutaka koji su zabeleženi na grafičkom otisku. Reč je o samostalnoj izložbi radova koji su nastajali od 2003. godine, što znači od prvih studentskih dana, pa sve do danas. Heterogenost i različitost u tehnološkom pristupu i motivima spaja likovni element malog formata. Naime, u dugom periodu stvaralaštva Ivane Mali Vukelić, smenjivali su se različiti pristupi, interesovanja, inspiracije, formalni izrazi – od apstrakcije do realizma (i obrnuto), a oprobala se i u svim tradicionalnim grafičkim tehnikama. Mali grafički format je zapravo bio lakmus za sve te različitosti, kao i mogućnost za slobodu u eksperimentisanju. Obuhvatajući široku skalu izraza, umetnica je prikazala asocijativne prostore, delikatne otiske koji sugerišu povezanost sa prirodom, simboličke kompozicije, svedene pejzaže i floralne motive, figure, kao i eksperimente sa grafikom u boji koji ukazuju na pikturalni kvalitet grafičke discipline.

Grafike malog formata, osim toga, autorku približavaju prirodi fotografskog medija, naravno u onoj meri u kojoj je to moguće ostvariti kroz tehničko-tehnološku predispoziciju grafike. Po svedočenju same umetnice, mnoge grafike su nastale po fotografskim predlošcima. Drugim rečima, osnovno obeležje poetike Ivane Mali Vukelić jeste neposrednost uvida u intimne trenutke koji obeležavaju protok vremena. Upravo zato, grafički prizori koji su predstavljeni na izložbi podsećaju na foto-album jednog životnog perioda, a sama autorka nerado razrađuje mali format jer bi time narušila efekat jedinstvenosti. O tome svedoči i narandžasta radna majica, koja je bila u upotrebi više godina, istrošena i isprljana grafičkim bojama. Radi se o artefaktu koji u izvesnom smislu pravi dokumentarnu paralelu sa grafičkim radovima, dajući, pritom, važan akcenat čitavoj postavci. Nije slučajno i što je odmah pored majice izložen pomalo tajanstven autoportret koji obuhvata samo fragment lica, i za koji nismo sigurni da li je zagledan u sebe ili ipak upućuje pogled gledaocu.

U stvaralačkom radu od početka studija autorka je vezana za istraživanje mogućnosti širokog spektra izraza u malom formatu, u mediju crteža i grafike. Format i tema za nju nisu prepreka već inspiracija za stvaralaštvo, potraga za vezama i distancama u okruženju, emocijama, bazirana na apstraktnom izrazu. U toj potrazi autorka gradeći direktnu, nelinearnu vezu između stvarnog i nestvarnog, nadovezujući se na igru likovnosti, oblikuje svoju simboliku koja „malo” pretvara u *veliko*.

Ovom izložbom grafika autorka objedinjuje dvadesetogodišnji period stvaralaštva i učesća na međunarodnim i domaćim izložbama male grafike. Obeležavanjem značajne godišnjice stvaranja minijatura klasičnim grafičkim tehnikama, autorka najavljuje i otvara narednu etapu stvaranja.

Tatjana Jovančević

Iskidano Nebo (cont.)

31. jul – 11. avgust 2023.

Tatjana Jovančević je rođena i odrasla u Bosni i Hercegovini. Zatekla se u SAD kao srednjoškolka sa izbegličkim statusom, kad je započeo rat. Diplomirala je na Northern Illinois University, Koledž Primenjenih Umetnosti, DeKalb, IL. Trenutno živi u Kikindi. Njen glavni način izražavanja su ekspresivni potezi na papiru, ali ponekad koristi i druge materijale. Opus radova sastoji se od crteža velikog formata, kolaža i efemernih intervencija u spoljašnjem prostoru. Glavni uticaji su gubitak mesta i pripadnosti i spoznavanje unutrašnjih pejzaža psihe. Tatjana izlaže u zemlji i inostranstvu od 2009. Jedna je od istaknutih umetnica LUZ Art galerije i neprofitne organizacije. Bila učesnik jednomesečne umetničke rezidencije Kolorado Art Ranč u čijem sklopu su bile javne prezentacije i izložba radova ostvarenih u toku rezidencije. Uvrštena je i u publikaciju Land Art u Vojvodini.

Fragmenti identiteta

SULUV Recenzija | Slavica Žarković

Iako su ljudi oduvek migrirali, globalizacija kojoj svedočimo je dovela do masovnog kretanja stanovništva, lakšeg razmenjivanja mišljenja i ideja kao i lakše prihvatanje raznolikih kultura. Postoje različiti razlozi koje dovode do migracija, kao što su ekonomski, politički, društveni i svako izmeštanje zna da bude bolno, potrebna je velika hrabrost da se napusti poznato okruženje, međutim posebno traumatsko iskustvo doživljavaju ljudi koji okruženje menjaju zbog ratnih okolnosti. Nasilno odsecanje ljudi od njihovog staništa prouzrokuje promene u intimnom svetu pojedinca tako što stvara osećaj gubljenja identiteta, ili bar jednog njegovog dela. Napuštanje odnosno gubljenje matične zemlje usled ratnih okolnosti tokom devedesetih godina 20. veka primoralo je Tatjanu Jovančević da u SAD prigrli izbeglički status kao deo svog novog identiteta. Ovakve okolnosti su je primorale da istražuje unutrašnje promene koje se u njoj dešavaju i koje su nastale kao posledica fizičkog izmeštanja ali i kako njena umetnost može da govori o tome. Na izložbi pod nazivom *Iskidano nebo (cont)* umetnica je izložila zidne instalacije napravljene od papira na kojima je intervenisala markerima, akrilom i bojicama. Kako sama kaže ona je bila primorana da živi pod nekoliko neba, ali iako na nebo aludira naziv izložbe pa i sami radovi deluju vazdušasto i podećaju na oblake, ona kroz svoje radove ne prikazuje ta neba, ove instalacije reflektuju unutrašnja razmišljanja i stanja umetnice, odnosno razlomljene delove njenog identiteta. U pitanju su iskidani komadi na kojima dominira crna boja, ali se uvek nazire belina ili plavetnilo, gde kroz ovu igru svetlosti i tame predstavlja u vrtlogu borbu dobra i zla. Ovaj sukob podcrtavaju i neki nazivi radova kao što su *Novi obrisi*, *Iskomadana*, *U prolazu*, koji u sebi uvek nose dozu optimizma, da bez obzira na teške okolnosti i bol koji te okolnosti nose, sve može da se transformiše, fizički, mentalno, emocionalno na bolje. Gubitak mesta rođenja i odrastanja pa samim tim i osećaja pripadnosti može da nas navede da pomislimo da ako postajemo stranci u zemlji u kojoj smo se rodili, a zatim i stranci u zemlji u kojoj živimo, da li to znači da smo stranci na sopstvenoj planeti bez obzira koliko je ovaj svet velik. Ili da prihvatimo da identitet nije fiksna, da svaka promena ne znači i njegov gubitak, već da ga grade različiti odnosi i okolnosti, sve one u kojima se nađemo bilo one dobre ili loše.

Kroz svoj umetnički izraz prikazujem teme o kojima je teško razgovarati. Poreklom sam iz ratom iskidane zemlje i sticajem okolnosti sam živela pod nekoliko *neba*. Udubljujem se u traženje permanentnosti koje je isprepletano sa narativima tenzija između svetla i tame, dobra i zla, nebesa i zemlje.

Moj kreativni proces je kontinuirani dijalog između unutrašnjeg i spoljašnjeg sveta. Ekspresivnim potezima, linijama i bojom pokušavam da prenesem emocije, misli i sećanja dok putujem kroz svoje unutrašnje pejzaže. Slične spoljašnjim, ova unutrašnja mesta su visoka i duboka, meka i tvrda, tamna i svetla. Pitam sebe i posmatrača: Zašto smo ovde? Šta sa bolom—može li da se preobrazi u lepotu? Kroz radove pokušavam da sa drugima uspostavljam intiman dijalog, uvučem ih u svoj prostor i potencijalno ih izvučem iz njih samih.

Iskidano Nebo je postavka u procesu nadograđivanja kojom povezujem prošla i sadašnja iskustva i uplićem ih u kontinuiranu naraciju koja prožima moje stvaralaštvo.

Marija Jevtić Dajić

Prostor posebnih

14– 25. avgust 2023.

Diplomirala je slikarstvo na Akademiju umetnosti u Novom Sadu, master studije na istom smeru. Doktorske studije na Prirodnotehničkom fakultetu u Ljubljani smer grafički dizajn. Doktorske studije na Fakultetu tehničkih nauka smer sceniski dizajn pod mentorstvom Tatjane Dadić Dinulović. Radi kao scenograf na RTV u. Od 2013 izlagala je na 35 samostalnih i preko 300 grupnih izložbi, uz 10 nagrada za rad i delo. Dobitnica je više nagrada za naučni rad kao i stipendija. U svom dosadašnjem radu bavi se pitanjima prolaznosti, onostranog, a u poslednjih godinu dana otvara novo polje i bavi se reinterpretacijom klasične umetnosti u digitalnu umetnost. 2020. godine nastaje Art Lamda, centar za umetničko stvaralaštvo, a 2021. godine formira atelje u gradu Vallauris, na jugu Francuske.

Prostorna preplitanja

SULUV Recenzija | Sunčica Lambić-Fenjčev

Tokom svoje umetničke prakse Marija Jevtić Dajić se vrlo posvećeno bavi umetnošću koju želi da približi svim društvenim kategorijama i uzrastima, između ostalog, i društveno osetljivim i često marginalizovanim grupama ljudi. U tom smislu umetnica istražuje i otkriva nove mogućnosti umetničkog izražavanja i potencijalne funkcije umetničkog dela od kojih je, po umetnici, popunjavanje egzistencijalne praznine, jedna od ključnih za njen rad. U svetu i kod nas već duže vreme se realizuju izložbe koje su isključivo namenjene određenim društveno osetljivim grupama, izložbe koje su izvedene uglavnom kao prateći program čija je glavna ideja da se, na osnovu naučno utemeljenih istraživanja, na specifičan način i uz pomoć specijalnom tehnikom izvedenih replika ovoj publici određena dela učine dostupnim i pristupačnim i na taj način im se pruži mogućnost da upoznaju i uživaju u umetnosti. Mnogi savremeni umetnici takođe imaju tendencije da svoje umetničke radove približe raznovrsnoj publici trudeći se da ih izvedu na određen način koji će moći svi da percipiraju i oseću u skladu sa svojim potencijalima.

Marija Jevtić Dajić je u svom radu istraživala mogućnosti stvaranja tzv. trodimenzionalnih slika namenjenih na prvom mestu slepim i slabovidim ljudima. Umetnica je dvodimenzionalne slike uz pomoć 3D štampača transformisala u trodimenzionalne štampane modele u cilju taktinog sagledavanja i upoznavanja umetničkog dela. Na izložbi "Prostor posebnih" umetnica u svojim istraživanjima odlazi još dublje, ona povezuje sopstveni, lični prostor i svoja intimna sećanja i osećanja sa prostorima, kako sama definiše "posebnih i neposebnih". Umetnica ponire duboko u lična sećanja i uspomene još iz ranog detinjstva koja u njoj izazivaju i otvaraju snažne emocije koje su pokretač i suština njenog daljeg umetničkog delovanja. Osećanja usamljenosti, straha i nesigurnosti, suočavanja sa samom sobom inicirala su i njeno interesovanje za autizam i osobe sa autizmom. Umetnica preispituje njihovu ulogu u društvu, ali i značaj u umetnosti. Svoje emocije umetnica transformiše u jednostavne oblike, tzv. "dela scenskog dizajna", možemo reći čak plošne skulpture izvedene praktično u dve dimenzije, u kliritu ili pleksiglasu, monohromne, intenzivnih boja, sa perforacijama u pojedinim slučajevima. Sofisticiranih oblika, blagih uglavnom valovitih linija, prepoznatljivih oblika, veselih, uglavnom toplih boja, čije siluete u odnosu na mesto postavljanja izazivaju igru svetlosti i senke, interaktivnog su karaktera, pozivaju na igru, maštanje, kao ulaz u jedan novi, bezbrižniji, drugačiji svet, nalik dečijem. Predstavljena dela su poput vizuelnih simbola koji kriju mnoštvo značenja u zavisnosti od onoga ko ih posmatra, kao da više pripadaju svetu ideja, fantazija i snova nego realnom, ovozemaljskom, više su apstraktne nego konkretne. Ali u svojoj jednostavnosti, one sadrže izrazitu angažovanost umetnice koja prilikom njihovog kreiranja suprotstavlja emocije koje su prisutne u njoj još od detinjstva osećanjima odrasle osobe koja na jasan, kritički način sagledava realnost, današnje društvo i odnose u njemu, odnose jednih ljudi prema drugima, zamršene i komplikovane, koje sve veće prisustvo tehnologije dodatno usložnjava. Marija Jevtić Dajić se u svojim radovima poigrava i sa postulatima klasične umetnosti stvaranjem dvodimenzionalnih skulptura, koje su kao i njene trodimenzionalne slike prvenstveno namenjene posebnim, društveno osetljivim osobama, ali provociraju i našu pažnju u odgonetanju predstavljenih simbola koji su razbacani po prostoru galerije kao materijalizovani šareni dečiji crteži ili skice ili čak shematizovani prikazi, ikonice ili emotikoni u virtuelnom svetu. Gde su granice različitih prostora, naših, vaših, pojedinačnih, intimnih, kolektivnih, posebnih, neposebnih, realnih, virtuelnih?

Rad *Prostor posebnih* čini autorsko delo scenskog dizajna koje ima za cilj predstavljanje sopstvenih ličnih osećanja kroz umetnost i teorijski opseg, kao i njihovo obrazloženje pomoću tri kategorije prostora koje sam u dosadašnjem procesu istraživanja ustanovila: moj prostor, prostor posebnih i prostor neposebnih. Kontekst ovog rada fokusiran je na moj prostor čija je utvrđena egzistencijalna praznina privremeno popunjena sadržajem i karakteristikama prostora posebnih i prostora neposebnih.

Primarni zadatak je ispoljavanje lične perceptualne šemate pamćenja-sećanja koje je transformisano kroz osećanje. Moje jedinstveno individualno iskustvo koje se javilo u ranom detinjstvu, ta snažna emocija osame i slikanja ključni je pokretač i okidač svih budućih kreativnih, narativnih i umetničko angažovanih postupaka. Svako sledeće iskustvo koje je nastajalo bilo je samo nadgradnja i nastavak prethodnog.

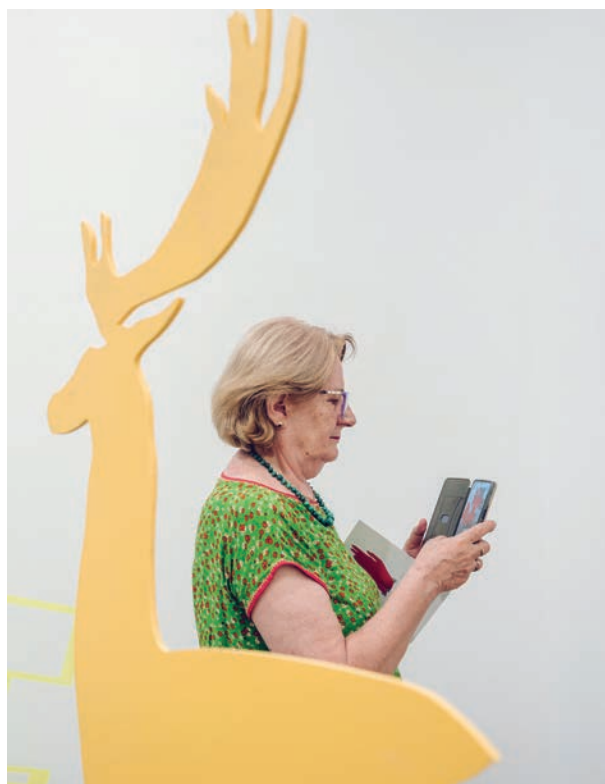
Opređenje da svoje emocije, nesigurnosti i strahove prikažem kao delo scenskog dizajna zasnovano je na mom dubokom interesovanju za autizam i osobe sa autizmom, a kao moje suočavanje sa samom sobom, preispitivanje njihove uloge u društvu, ali i njihove velike uloge u umetnosti. Smisao ovog rada odnosi se na prostornovremensko-socijalni okvir pod koji spadaju tri navedena prostora.

Temu rada *Prostor posebnih* izabrala sam jer za mene ima tri važna značenja. Prvo značenje tiče se ličnog suočavanja sa prošlošću, tj. priznanja da je momenat osame devojčice dok slika jedno od mojih najlepših sećanja na detinjstvo, a koje i danas budi snažan doživljaj. Takođe, taj momenat označava i priznanje ili trenutak spoznaje, tj. razumevanje konkretnog događaja iz pozicije odrasle osobe, a koje je važno jer, kao što sam napomenula, javlja se iz sopstvene potrebe čiji je krajnji rezultat stvaralačko iskustvo koji će biti definisano kao *moj prostor*. U tom procesu, definisala sam sopstvena osećanja i sećanja, i prihvatila činjenicu (ili spoznaju) da nedostatak u osećanjima i sećanjima nadoknađujem umetnošću. Drugo značenje ili nivo čini okvir koji sam odredila kao sopstveni prostor u kome koristim sećanja, osećanja i imaginaciju, a zatim ga transformišem u rezidencijalni prostor (autističnih ljudi). To je prostor čija je cilj da se autisti osećaju kao u svom prostoru, a ja ga zatim definišem kao prostor „posebnih-autističnih ljudi“

Pod pojmom ritualne inkluzije definišem prelazak čoveka iz humanog u posthumano doba. Ritualnom inkluzijom preispitujem identitet društva, identitet osoba sa invaliditetom i – na kraju, svoj lični identitet. Živimo u vreme individualizma i egzistencijalizma, kapitalizma. U takvom okruženju, umetnost je postala jedan od načina da pojedinac ispuni sopstvenu egzistencijalnu prazninu. Ritualna inkluzija kao centralna tema prikazana je kroz dva nivoa.

Prvi nivo predstavlja moju telesno/umnu reakciju na suočavanje sa svetom kroz stvaralaštvo, jer fundamentalno izmenjeno okruženje čini svojevrsan događaj, konkretno u pitanju je period izolacije tokom pandemije. Drugi nivo ove serije radova je inkluzivan. 2D arhitektura perceptivnih asocijativnih objekata postavlja posmatrača u ulogu inkluzivnog bića, koje reaguje na događaj, odnosno na diskurse, pravila i zakone nametnute globalnim umrežavanjem. Naše telo je pod uticajem piksela sa jedne strane. Novi prostori su sa druge strane.

Jelena Kovačević Vorgučin

HLOROFIL I SVETLOST: zaustaviti nestalno

9 – 20. oktobar 2023.

Jelena Kovačević Vorgučin, (1975, Novi Sad), završila osnovne akademske studije iz slikarstva (1998) na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, a magistarske (2003) iz oblasti fotografije na Fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu. Upisala doktorske studije iz oblasti likovnih umetnosti na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Zaposlena je na Akademiji umetnosti od 2000. godine, gde trenutno radi kao vanredni profesor na katedri za Fotografiju. Svoj rad je izlagala na 19 samostalnih izložbi u zemlji i na više grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Polje istraživanja i delovanja primarno nalazi u mediju fotografije, često probijajući klasične granice fotografske slike. U žižu interesovanja uvek postavlja čoveka, njegov odnos prema sebi, drugima i prema životu. Polazište najčešće nalazi unutar porodice, kao jezgra društva, ispitujući neprestano odvijanje međuljudskih odnosa, uspostavljanje, ali i urušavanje veza, krhkost, nestalnost i nesavršenost tih odnosa, često sugerišući na obnavljanje pokidanih veza.

Neprolazno u prolaznom

SULUV Recenzija | Sunčica Lambić Fenjčev

Od postanka čovečanstva uznemiravaju nas velike društvene turbulencije i prirodne kataklizme poput ratova, gladi, siromaštva, pandemija, klimatskih promena, demografskih pomeranja, elementarnih nepogoda i drugih katastrofa koje utiču na različite zajednice ljudi u različitim delovima sveta, a ponekad i na sve stanovnike planete istovremeno. Ali, ništa nas ne dotiče toliko duboko kao gubitak nama najbližih osoba kada osećamo tako složene i duboke emocije često razumljive jedino nama koji smo u toj situaciji i sa kojima se svaki pojedinac suočava na sopstveni način.

Sama istorija umetnosti dugo vremena obrađivala je tzv. velike teme u umetnosti kao što su istorijske, religiozne i mitološke kompozicije, herojske i monumentalne, da bi sa razvojem građanskog društva u Holandiji 17. veka u evropsku umetnost ušle i tzv. male teme poput pejzaža, mrtve prirode, žanr kompozicija, koje su pogodovale ukusu tog društvenog staleža. Konačno, sa pojavom moderne umetnosti umetnici su počeli da slikaju ono što vide i osećaju u svojoj neposrednoj blizini, a savremena umetnost pod uticajem različitih postmodernističkih teorija potpuno je oslobodila svet umetnosti od različitih stega i predrasuda nametanih proteklih vekova dozvoljavajući umetnicima mnoštvo mogućnosti u izboru tema i medija izražavanja. U savremenom svetu umetnici imaju pravo da iznose sopstvene stavove i osećanja baveći se temama koje ih neposredno uzbuđuju i podstiču na stvaranje umetničkog dela često se baveći događajima iz sopstvenog života, svojim mikrosvetovima, koji emocijama i stavovima koje izražavaju pobuđuju osećanja i u drugim ljudima i te mikroteme često nose u sebi brojna univerzalna značenja.

Efemernost ljudske egzistencije, prolaznost života, težnja za zaustavljanjem ili bar usporavanjem vremena česte su teme u umetnosti, a odjeci ovih motiva prisutni su ili su pozadina mnogih umetničkih dela od postanka čoveka. Jelena Kovačević Vorgučin jedna je od brojnih umetnika koji su podstaknuti ličnom tragedijom, gubitkom majke, svoj rad posvetili ovoj temi. U predstavljanju svojih razmišljanja o pokušaju „zamrzavanja uspomena“ umetnica bira posebnu strategiju, specifičan fotografski postupak koji uključuje proces dobijanja fotografija na organskom materijalu poput vlasi trave koristeći prirodan proces fotosinteze. Povezivanjem prirodnog i tehnološkog procesa umetnica dobija, kako ih sama naziva „hlorofilne slike“, nestalne i fragilne kao sam život. Upoznavajući prirodu i njene zakonitosti kroz eksperimente koje je godinama izvodila uz pomoć biljaka koje je njena majka gajila u kući, umetnica spoznaje zakonitosti života, njegovu neumitnu prolaznost. Kroz specifičan metod dobijanja slika predstavljenih na izložbi koji predstavlja izraz njenih najintimnijih osećanja i razmišljanja inspirisanih ličnom dramom, umetnica nam suptilno ukazuje na opštu problematiku vrednosti ljudske egzistencije. Jelena Kovačević Vorgučin preispituje naše međuljudske, duboko intimne odnose, na prvom mestu u okviru porodice, kao gradivne ćelije društvenog organizma, i dalje odnose čoveka prema čoveku, čoveka prema prirodi i čoveka prema samom životu. Šta je ono što ostaje posle nas, šta je ono što ostaje sa nama posle gubitka voljene osobe, šta je ono što nas povezuje? Umetnica kroz krhkost postupka nastanka svojih radova i njegove suptilne, neizvesne egzistencije koja u velikoj meri zavisi od spoljašnjih uslova odnosno od uslova čuvanja, brige i mera zaštite koje će se preduzeti da se ove slike, ove, slobodno možemo reći uspomene, sačuvaju što duže, razmatra i efemernost ne samo fizičkog, ljudskog tela, već i efemernost uspomena, sećanja koja nas povezuju sa nekom dragom osobom, koja blede i polako nestaju iz naših sećanja pod uticajem vremena, kao i ove „hlorofilne slike“ pod dejstvom svetlosti. Umetnica istovremeno, kao da upozorava, obzirom na ograničeno trajanje naše egzistencije, da više pažnje i vremena posvećujemo jedni drugima upijajući što više malih, naizgled nebitnih trenutaka koji će nas duboko i intimno povezati sa nekom osobom. Specifičnim, duboko ličnim i emotivnim vizuelnim rukopisom predstavljenim na izložbi Jelena Kovačević Vorgučin otvara vrata publici u svoj intimni svet, u kojem prezentovani radovi, svaki na svoj način predstavljaju suptilne, čak poetske iskaze, koji su svaki priča za sebe. Svaki rad je jedno sećanje, jedna uspomena koju umetnica pokušava da „zamrzne“ i „zaustavi“ u prostoru i vremenu od njihove, a i naše neumitne sudbine. Ova „antimonumentalna“, „antiherojska“ izložba koja prezentuje efemerne radove, uspomene, život sam, nabijena je emocijama, koje i kod posmatrača izazivaju iskreno sa-učešće i empatiju. U ovom agresivnom, užurbanom i tehnološki preopterećenom svetu svojom suptilnošću pokušava da ukaže na potrebu i neophodnost drugačijeg razmišljanja o životu i odnosima koje imamo jedni prema drugima, kao pojedinci, ali i kao društvo u celini.

Htela sam da prikazem svoju snažnu želju da se zamrznem uspomene i istovremeno zaustavi ili makar uspori neumoljiv protok vremena sa kojim se one menjaju i blede. Netipičan tehnološki pristup bio je deo procesa — hlorofilna slika koja nastaje na vlatima trave nestalna je, teško uhvatljiva, kao što je neuhvatljiv trenutak, kao što su sećanja krhka. Trava je živa, i samim tim smrtna. Tokom prirodnog procesa fotosinteze dolazi do promene u pigmentu njenih listova. Kada se folija sa filmom položi na isečenu travu i izloži suncu, nastale fotografije imaju svoj dalji život, jer nastavljaju da blede pod uticajem sunčevog svetla, i vremenom nestaju. Sama nestalnost ovog procesa podseća na nestalnost sećanja i samog života.

Postoji duboka intimnost u pokušaju da se sećanja na majku i porodične priče sačuvaju, uz svest da je svako novo prisećanje već izmenilo i sliku i priču.

HLOROFIL I SVETLOST: zaustaviti nestalno

Samostalna izložba Jelene Kovačević Vorgučin

9 – 20. oktobar 2023.

Kad je mama otišla, obuzelo me je razmišljanje o cikličnosti života i smrti i o tome kako povezanost ne nestaje nakon smrti člana porodice.

Htela sam da prikazem svoju snažnu želju da se zamrznem uspomene, i istovremeno zaustavi ili makar uspori neumoljiv protok vremena sa kojim se one menjaju i blede. Netipičan tehnološki pristup bio je deo procesa — hlorofilna slika koja nastaje na vlatima trave nestalna je, teško uhvatljiva, kao što je neuhvatljiv trenutak, kao što su sećanja krhka. Trava je živa, i samim tim smrtna. Tokom prirodnog procesa fotosinteze dolazi do promene u pigmentu listova trave. Kada se folija sa filmom položi na nju i izloži suncu, nastale fotografije imaju svoj dalji „život“, jer nastavljaju da blede pod uticajem sunčevog svetla, i s vremenom nestaju. Sama nestalnost ovog procesa podseća na nestalnost sećanja i samog života.

Postoji duboka intimnost u pokušaju da se sećanja na majku i porodične priče sačuvaju, uz svest da je svako novo prisećanje već izmenilo i sliku i priču.

HLOROFIL I SVETLOST: zaustaviti nestalno

Trava je svuda oko nas, nemi svedok vremena. U njoj ostaju utisnuti koraci. Po njoj hodamo, pored nje prolazimo, često je ne primećujemo. Sećemo je, a ona ponovo niče. Odoleva i kad nema dobre uslove. Otporna je, ne traži negu. Ipak, osetljiva je, zavisi od sunca i kiše. Uvek prisutna, na različitim podnebljima, rađa se, raste i umire, sve nas povezuje i svedoči o održivosti sveta. Odabrala sam travu kao podlogu na kojoj ću ispisati tragove sećanja na majku.

Moje majke više nema. Ostali su poneki miris, zvuk, dodir ili slika pomešani u difuznom prostoru sećanja. Sećanja su tanana, neuhvatljiva, nepostojana, podložna promenama. Nisam previše obraćala pažnju na te suptilne senzacije dok su bile preda mnom. Tek s majčinim odlaskom, osećaj za njih se pojačao. To me je podstaklo na razmišljanja o cikličnosti života i smrti i o međusobnoj povezanosti članova porodice i nakon neminovnih odlazaka.

Proces dobijanja slika na organskom materijalu poput vlati trave pomogao mi je da vizualizujem različite čulne senzacije. Prve hlorofilne slike zabeležila sam još kao studentkinja, eksperimentišući na listovima biljaka koje je majka gajila u kući. Zato me ovaj proces posebno vezuje za nju.

Tokom prirodnog procesa fotosinteze pigment listova trave se menja, a tako nastale fotografije imaju svoj *dalji život*, jer pod konstantnim uticajem svetla nastavljaju da blede i s vremenom nestaju. Sama nestalnost ovog procesa podsetila me je na nestalnost sećanja. Zapisima na travi pokušavam da zadržim fragmente sećanja na majku, da sačuvam porodične priče i intimnost trenutaka.

Netipičan fotografski proces naizgled je jednostavan. Zahteva, međutim, dosta vremena, strpljenja, upornosti. Pomalo se i mučiš jer greške su česte, napolju si na vrućini i fizički je veoma naporno. Ipak, povezanost s prirodom, osluškivanje i posmatranje promena u njoj, od rasta trave do kretanja sunca, daje meditativni karakter čitavom procesu. Vreme se usporava, a najmanja promena u količini svetla ili vlage, u temperaturi ili u trajanju izlaganja suncu, može da ima snažno dejstvo na proces. Povezanost s prirodom i osećaj krhke ravnoteže kada proces uspe, imali su isceljujuće dejstvo.

Sonja Radaković

PREVIŠE SI STARA / YOU ARE TOO OLD

4 – 15. decembar 2023.

Sonja Radaković, (Beograd 1989) je vizuelna umetnica koja aktivno izlaže od 2007. Učestvovala je na velikom broju samostalnih i grupnih izložbi i projekata u zemlji i inostranstvu. Osnovne i master studije slikarstva završila je na Akademiji umetnosti u Novom Sadu gde trenutno pohađa doktorske studije iz oblasti Likovnih umetnosti i radi kao viši stručni saradnik na Katedri za slikarstvo. Višestruka je dobitnica stipendije Fonda za mlade talente Republike Srbije, Erasmus+ programa i nagrada iz oblasti slikarstva i vizuelnih umetnosti. Dobitnica je nagrade 58. Oktobarskog salona u Beogradu. Pored prosvete bavi se sportom i umetnošću.

sonjaradakovic.com

Sonja Radaković, po našem sudu, jedna je od najrelevantnijih i najaktivnijih umetnica koja deluje na našim prostorima. Dobitnica je važnih nagrada koje potvrđuju njenu izuzetnu poziciju u umetničkoj, postmedijskoj praksi, a to znači da je reč o intervennoj delatnosti koja ne mora da zavisi od bazičnih umetničkih propozicija. Sonja Radaković u svojim performansima i akcijama, zapravo radi sa događajem kao takvim. Umetnica na taj način uvodi rizične i kontingentne elemente u umetničku sferu koja, sledstveno tome, postaje nestabilna i mora da računa sa posledicama takvih iskliznuća. Sa druge strane, za rad koji „propušta“ događaj koji se odigrava izvan institucionalnog umetničkog diskursa, potrebna je hrabrost.

U performansu pod nazivom *Previše si stara*, umetnica u prostor galerije prenosi segmente događaja koji se zbiva na času baleta. U galeriji je rekreiran prostor vežbaonice, umetnica je balerina koja vežba, a čas drži instruktorka baleta. Performans verno reprodukuje scenu vežbanja, kao i odnos između učenice i instruktorka koji je građen godinama.

Događaj koji se performira (ili je pre u pitanju *acting-out?*), stoga se mora staviti u vremenski kontekst. Naime, umetnica Sonja Radaković opsesivno pohađa časove baleta više godina i to kod iste instruktorka. Međutim, časove baleta, umetnica je upisala neprimereno kasno, u onim godinama kada je telo već uveliko formirano i kada iz perspektive instruktorka, neminovno pravi greške, jer je previše staro. Takvo, nemoguće staro telo, u baletu je subverzivno, te izaziva salvu negodovanja, sadističkih izjava i uvreda instruktorka na račun Sonje Radaković i njene subjektske pozicije. Da bi ostala „u baletu“ umetnica, pak, u dugom vremenskom toku insistira na nekonfliktnom poverenju strogim zahtevima klasične umetničke discipline i bez pobune pokušava da svoje telo, koliko god je to moguće, postavi kao „disciplinovano“. Ovakav odnos se ponavlja i u performansu.

Jednostavno predočavanje ove situacije direktno otvara pitanje o tome koje i kakvo telo se uopšte može disciplinovati. Klasični balet, na taj način se ukazuje kao umetnička disciplina koja povlači *par excellence* političke granice. Zašto političke? Zato što disciplinovati znači uvesti u poredak, a u klasičnom ili „belom“ baletu, preduslov za ulazak u taj poredak je isključiv i tiče se idealne slike i performansi tela. Ergo, nedisciplinovano (staro) telo jeste ono telo koje odbija poredak. Međutim, problem nastaje kada sam poredak odbaci telo kao kritično, neprimereno i ugrožavajuće. S rizikom da na ovom mestu zvučimo redukcionistički, ipak, podsetićemo na rasističke teorije o mladim i starim nacijama (kolektivnim telima), pri čemu se u skladu sa darvinističkom logikom, odstranjuju oni stari i slabi. Ili, još radikalnije, pomislićemo na nacističke snove o arijevske rasi, koja u idealnom poretku, zauzima životni prostor, teritoriju koja se širi i na tom osvajačkom poduhvatu, koji traje do kraja vremena, nadmoćno uklanja neprijateljska, varvarska i sva druga neprimerena tela...

Telo koje se pojavljuje u klasičnom baletu, osim toga, potpuno dekonstruiše pojam talenta, kao predispozicije za umetničku, ili bilo koju drugu vrstu profesionalne discipline.

Konačno, stara pitanja o odnosu života i umetnosti, njihovom izjednačavanju ili odricanju takve jednakosti, ponovo mogu biti kvalifikovana u mnogo radikalnijem smislu, a takav kontekst podrazumeva vreme u kome se zaoštravaju konflikti na svim ravnama – od globalnih do personalnih...

Na kraju, teško je doleteti, a da se recenzija o performansu zbilja ne proširi na događaj koji predstavlja pravi *acting out*. Naime, po završetku institucionalnog izvođenja, umetnica Sonja Radaković biva suočena sa ličnom diskreditacijom od strane instruktorka u javnom prostoru (koji ne pripada ni originalnoj, delimično intimnom vežbaonici, niti institucionalnom prostoru galerije), a napad se ovoga puta odnosi na zastupništvo autorstva nad upravo realizovanim performansom. Do koje mere je instruktorka baleta zapravo relevantna autorka performansa?

Postavlja se pitanje, da li će umetnica Sonja Radaković nastaviti sa časovima baleta kod iste instruktorka? Na koji način će instruktorka baleta afirmisati svoje učesće u performansu koji subverzira njenu sopstvenu poziciju? Na kojim se sve ravnama reprodukuje konflikt između života i umetnosti? I, naravno, da li će ovaj poslednji događaj provocirati novi umetnički rad?

Bavljenje vizuelnom umetnošću i pre svega performansom izložilo me je isprobavanju i prihvatanju različitih uloga i aktivnosti. Najbitnija od njih vezuje se za pokret. Pre 10-ak godina tokom svojih master studija iz slikarstva izazvala sam sebe da, kao pandan umetničkoj, smislim još jednu neprofitnu aktivnost kojom bih se bavila. Odlučila sam se za pohađanje časova klasičnog baleta jer nikada do tad nisam imala kontakt sa tom vrstom umetnosti. Ako želiš da postaneš beli labud moraš da kreneš na časove od ranog detinjstva. Savršena prekvalifikacija. Radila sam na rutini redovnog vežbanja i preuzela odgovornost za razbijanje mita o nemogućnosti obrazovanja matorog tela. Sve to u cilju suočavanja sa tenzijom između intimne želje i pritiska hronologije obrazovnog i biološkog razvoja. Ideja je da se istakne društvena norma percepcije tela kao starog u poređenju sa mlađim i savitljivijim koje ima privilegovani i tržišno prihvatljiv status. Patetična uloga prestarele balerine postavlja se zapravo kao kritičko telo koje pokušava da dostigne profesionalni nivo izvođenja iako represivni sistem tvrdi da je odavno kasno za ostvarenje ovog sna. Zahvaljujem se baletskom pedagogu Tatjani Tasić za saradnju i učešće u ovom performansu.

Olja Radaković
VISE STARA \ YOU ARE TOO OLD
12.12.2023.

68 Godišnja izložba SULUV

15 – 30 decembar 2023.

U okviru 68. Godišnje izložbe članova SULUV učestvuje 65 umetnika, aktivnih članova i članica Udruženja. Izložba obuhvata većinu likovnih stvaralaca Vojvodine i Srbije, mlađih i starijih generacija. Izložba je predstavljena u Kreativnom distriktu - Atelje 61, od 15. decembra 2023. do 31. decembra 2023.

68. Godišnja izložba članova SULUV, predstavlja stvaralaštvo velikog broja svojih članova, različitih generacija, nacionalnosti i ličnih poetika, nastalo u prethodne tri godine. Godišnja izložba članova SULUV ustanovljena je 1951. godine i predstavlja značajnu tradicionalnu manifestaciju koja je kroz decenije omogućavala godišnji pregled savremenog stvaralaštva eminentnih umetnika, kao i onih mladih, afirmisanih i neafirmisanih, aktivnih članova i članica Udruženja. Nakon višegodišnje pauze, Godišnja izložba je od 2020. godine ponovo redovan program Saveza udruženja likovnih umetnika Vojvodine. Inicijativa za vraćanje Godišnje izložbe članova u redovni program predstavlja veoma značajan momenat u radu SULUV-a, naročito u godinama kada Udruženje obeležava velike jubileje kontinuiranog višedecenijskog rada u oblasti kulture i likovne umetnosti. Ponovno uvođenje manifestacije kao što je Godišnja izložba članova SULUV u programski repertoar Udruženja označava još jedan transformisani pogled na kulturno nasleđe i kulturni identitet. Povratkom na ovakve manifestacije otvara se polje za preispitivanje tradicionalnih formi umetničke prezentacije, kao što su revijalne izložbe, njihov značaj i pronalaženje modela kojim bi se te forme integrisale u savremeni umetnički kontekst.

Učesnici/ce: Milana Simić, Marija Jevtić Dajić, Vlado Njaradi, Luna Jovanović, Milan Živanović, Slađana Đukanović, Roman Kozomara, Marijana Prentović-Gile, Saša Vasiljević, Jasna Gulan Ružić, Milan Kolbas, Borislav Nikolić, Slobodan Bodulić, Janoš Tarko, Dunja Branovački, Danijel Babić, Marjan Marić, Dragan Predojević, Mirjana Blagojev, Olivera Popov, Lazar Marković, Biljana Jevtić, Dušanka Bodulić, Mirko Molnar/Molnár Imre, Giga Đuragić Dile, Milorad Miša Cvetičanin, Aleksandar Botić, Rade Tepavčević, Lorant Agošton, Dobro Marić, Radovan Jandrić, Rudolf Brkić, Rastko Stefanović, Jastra Jelačić, Miloš Stanojev, Vera Tanasić, Ljubica Tucakov, Đorđe Beara, Mirjana Tijanić, Tamara Vajs, Dušan Savković, Sonja Bojanić, Andreja Vasiljević, Miloš Vasiljević, Vančo Hristov, Anđela Ristić, Radivoj Dragin, Igor Smiljanić, Mia Stojanović, Ljiljana Vojvodić, Luka Drljan, Nebojša Milijašević, Aleksandar Obrovski, Saša Dobrić, Jelena Tišma, Suzana Sanković, Dejana Nešović, Jozef Klacik, Dejan Krstić, Nenad Bogdanović, Mihal Đurovka, Marta Kiš Buterer, Alena Klacikova, Divna Tilić Stefanović, Violeta Labat.

UMETNOST JE POTREBNA

SULUV Recenzija | Sava Stepanov

Na ovogodišnjoj izložbi radova članova SULUV-a izlaže svega 65 umetnika. U odnosu na ukupno 552 člana to je veoma mali procenat. Zašto je tako brojno - odsustvo članova udruženja na „matičnoj“ izložbi? Kao posmatrači zainteresovani za stvaralaštvo vođanskih umetnika moramo se zapitati o čemu se tu radi. Jer, svedoci smo da SULUV, i u uslovima koji takvoj instituciji baš i nisu naklonjeni, sasvim uspešno radi na afirmaciji svojih članova i same umetnosti. Ovo udruženje je tokom predhodnih 5-6 godina znatno unapredilo svoje delovanje: ažuriralo je svoje obaveze, modernizovalo se, uključilo se u sistem digitalne umreženosti, seriozno su se organizovale, objavljivale, postavljale i opremale izložbe; obezbeđena je novomedijska infrastruktura, održavane su brojne radionice, performansi i druge umetničke akcije, proširena je saradnja sa drugim galerijama, umetničkim institucijama, sa Akademijom umetnosti; ustanovljene su veze sa umetnicima iz inostranstva te su ovde izlagali strani autori dok su članovi SULUV-a svoje radove prezentovali u inostranstvu...

Ipak, godišnja izložba nikako da stane na svoje noge. Već nekoliko godina ona je „krnja“ i nikako ne dospeva da se ustanovi kao kompleksno, čak reprezentativno ogledalo stvaralaštva članova udruženja. Očigledno da postoji određena izlagačka apatija, nema potrebe za izlaganjem, za prikazivanjem dela na izložbi kojom bi se afirmisali i umetnik i SULUV kao bitni činioци društva. A društvu u krizi umetnost je odista potrebna. Jer, danas i ovde, u vremenu neviđene autodestrukcije, svet još uvek nije u stanju da zaustavi one koji nas vode u regresivne procese, da se suprotstavi rastućoj ekološkoj katastrofi, nikako da prekine sistemsku upotrebu svega postojećeg od strane krupnog kapitala, nikako da se odrekne ratova i besprizornog ubijanja civila, sprečavanja humanitarne pomoći...

Jednom rečju poremećen je uobičajeni dijalektički tok stvari a celokupnoj populaciji je nametnuta bezobzirna upotreba čoveka i njegovih potencijala. Nedavna svetska pandemija samo je pokazala da je bolest (stvarna i metaforička) postala osobenost čitavog društva a da je proistekla iz sistemskog zanemarivanja brige o čoveku čak i u najrazvijenijim državnim sistemima. Besni kapitalizam je potpuno prisvojio nauku te njena najveća dostignuća nisu više neprikosnoveni simbol progresa jer svaki njen napredak donosi novu strepnju, još veći stepen nesigurnosti, straha, zabrinutosti, a već smo, u još uvek predrobotovskom dobu, spoznali i specifičnu „dolinu jeze“...

Zbog svega toga, današnjem društvu je umetnost itekako potrebna.

U nedavno pročitanoj tekstu, autor Boris Jašović piše o istaknutim članovima tzv. Frankfurtovske filozofske škole (Nojman, Horkhajmer, Adorno, From, Markuze) koji su još tridesetih godina, poput njihovog savremenika Orvela, anticipirali neke odlučujuće osobenosti današnjeg sveta. U svojim spisima upozoravali su na moć nekakve imaginarnog globalne države i njene namere da proizvodi strahove od ratova, bolesti, recesija i njima se hrani, otkidajući digitalnim zubima komad po komad naše privatnosti. „U pitanju je totalitarizam koji Nojman poistovećuje s proizvođenjem strahova koje politička vlast obilato koristi da bi ljude najpre učinila bespomoćnim, a zatim na manipulativan način povezivala i činila sigurnim!“ Zvuči poznato, zar ne? Ne prepoznavamo li u ovim pretpostavkama našu današnju stvarnost?

A takvoj stvarnosti se moramo suprotstaviti. Umetnost pogotovo. To suprotstavlanje je, uostalom, imanentno umetnosti. Danas je, kada više nema prevladavajućih koncepata, kada biće umetnosti čini bezbroj najrazličitijih kreacija - umetnost još uvek ima moć: stvaralaštvo se konfrontira destrukciji a ta konfrontacija posmatraču smislenog umetničkog dela pruža uverenje da je moguće prevladavne osećanja epohalne krize, da je još uvek moguće popraviti a možda i preokrenuti svet, da je moguće iznaći *modus vivendi*...

E, u tom smislu treba shvatiti svaku umetničku akciju. Jednako su nam potrebne personalna i personalizovana dela, baš kao i kolektivni činovi prezentacije umetničkih ostvarenja. Pred delom, u izložbi današnjem čoveku, bez obzira koliko je zainteresovan za umetnost, sama prisutnost pred stvaralačkom kreacijom mu podiže osećanje ljudskosti i dostojanstva. A kako se u komplikovanom svetu prepliću sve naše sudbine, uveren sam da, pored samog čina stvaranja, prikazivanje sopstvenog dela i umetniku donosi ista takva osećanja. I zbog toga bih da verujem da će već na sledećoj izložbi SULUV učestvovati znatno više umetnika i da će biti izloženo više eksponata...

A što se tiče aktuelne izložbe ona nam nudi 65 radova. Namere da se tumači svet su, dakako, raznovrsne - od deskriptivnih prizora stvarnosti pa sve do potpuno personalizovanih vizualiteta. Pred nama su različiti estetski sistemi kojima umetnici formiraju svoje svetove, a koji se rafiniranim promišljanjem i tumačenjem često mogu prihvatiti kao predlozi za uređenje stvarnog sveta. Tako i na ovoj izložbi estetika pokreće etička pitanja, ukazuje na shvatanje dijalektičke suštine sveta, na činjenicu da je umetnost važna i potrebna. Baš kao što je potreban izlagački angažman članova SULUV-a.

Program novih umetničkih praksi Udruženja

SMIC. Pokretna forma

Program novih umetničkih praksi Udruženja ima za cilj afirmaciju lokalne novomedijske umetničke prakse, kao i osnaživanje produkcijskih kapaciteta u toj oblasti. SULUV je kroz SMIC. oznaku i program *Novih umetničkih praksi* u 2023. godini realizovao projekat: *Pomeraj u kôdu*. Krajnji cilj projekta je kreiranje međunarodne platforme za edukativne i stvaralačke interdisciplinarne procese. SMIC. je koncipiran da kroz multi-medijalne umetničke jezike istražuje, podstiče i razvija umetničke prakse koje se bave fenomenom pokreta.

New Artistic Practices of the Association Programme

*The programme of new artistic practices of the Union aims to affirm the local new media artistic practices, as well as to strengthen production capacities in that area. Through the SMIC. label and the programme of *New Artistic Practices* in 2023, SULUV has actualised the project *Move in Code*. The ultimate goal of the project is to create an international platform for educational and creative interdisciplinary processes. SMIC. is designed to explore, encourage and develop artistic practices that deal with the phenomenon of movement through multimedia artistic languages.*

SMIC.
Motion
Art
Form

SMIC. Pokretna forma

POMERAJ U KÔDU

25. septembar – 6. oktobar 2023.

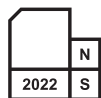
Projekat realizuje Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine kroz program *Novih umetničkih praksi* i platforme *SMIC. pokretna forma*. Program novih umetničkih praksi Udruženja ima za cilj afirmaciju novomedijske umetničke prakse, kao i osnaživanje produkcijskih kapaciteta u toj oblasti. SULUV kroz *SMIC*. oznaku realizuje potprojekte: *SMIC. pokretna forma*; *Art Body Art, Pomeraj u kôdu*. Podržavajući umetničke izraze koji zastupaju interdisciplinarni pristup, *SMIC*. otvara polje za medijske instalacije i prostorna rešenja koji na ciljan način prenose kompleksne sadržaje i omogućavaju da se informacije dožive. Istovremeno, podstiče se i kritičko sagledavanje pokretačke uloge tehnologije u nastajanju novih umetničkih formi. U razvojnom smislu projekat ima za cilj da angažovanim pristupom kroz edukativne, publikovane kategorije, podstakne umetničko-istraživačke postupke i realizacije. *SMIC*. je koncipiran da kroz multimedijalne umetničke jezike istražuje, podstiče i razvija umetničke prakse koje se bave fenomenom pokreta.

Projekat *Pomeraj u kôdu* baziran je na istraživanju slike digitalnih medija (nove ekranske slike i simulacije) u kojima su različiti prikazi na osnovu piksel i/ili vektorske slike. Tema u tehnološkom smislu je *kôd* koji u sadržaju emituje neku vrstu ne/uočljivog procesa (KOD-a), pokreta delovanja koje je na granici vidljivog, intuitivnog, doživljenog. *Kôd*, kao simbol, koji sugerise na kretanje forme i oblika, zvuka, svetla, boje... kojim se omogućuje kretanje, akcija, interakcija, pretvaranje jednog oblika komunikacije u drugi. Projekat je koncipiran u istraživanju minimalnih pokreta (kretanja) unutar koda digitalnog zapisa. Funkcionisanje pokretne slike zadato je putem određenih kodova, programiranih zapisa, senzora i sl. Različitim tehnološkim i medijskim procesima ovi pokreti su određeni, pozadinskim osvetljenjem, ekranskim prikazom, koloritom, šumom i sl. Ovo istraživanje se oslanja na polje novo-medijskih umetničkih praksi i usmerava na široku primenu i društvenu potrebu kretavnosti i stvaralaštva omogućeno svima.

Istraživanje se odvija kroz timski rad autora, učesnika u posmatranju, analizi i likovnim rešenjima percipiranih iz ekranske (digitalne) slike. Upravo ovaj sadržaj i opažanja usmerava autore da se u svojim višemedijskim realizacijama, oslone na isticanje nevidljivih i vizibilnih svojstava digitalnog pokreta i sadržaja. Uspostavljanjem relacija između različitih umetničkih kategorija, projektom se otvara polje eksperimentalnog istraživanja, s fokusom na interaktivnosti, interdisciplinarnosti i novim tehnologijama u ostvarivanju umetničkih radova. Postavljeni modeli ovih vizuelnih dinamičkih alata koji omogućavaju dalje upravljanje nastaju kao deo timskog rada mladih umetnika i programera. Realizacija projekta odvija se u saradnji sa Akademijom umetnosti Novi Sad, u kojoj su uključeni studenti i profesori u timskom ili samostalnom radu (učesnici/e): Nađa Balać, Miloš Fath i Ivana Tomanović, Katarina Stević i Marko Dokić, Sara Mladenović, Dunja Berar, Jelena Ostojčić i Dimitrije Despotovski, Viktoria Semi, Mirjana Milovanović. Autor i koordinator projekta, Goran Despotovski.

Pokrovitelj: Grad Novi Sad, Gradska uprava za kulturu, Fondacija Novi Sad – Evropska prestonica kulture

Partner: Akademija umetnosti Novi Sad

NOVI SAD
EUROPEAN
CAPITAL OF
CULTURE

SMIC. Pomeraj u kôdu

Pomeraj u kôdu

SULUV Recenzija | Jelena Guga

Izložba *Pomeraj u kodu* na jednom mestu daje kolektivni presek, sistematizaciju i dijagnozu ne samo savremenog pogleda na problem odnosa čoveka kao telesnog, biološkog bića i mašine kao programiranog automata, već istovremeno daje i uvid u potencijalni smer dalje evolucije ovog kompleksnog odnosa. U promišljanju koegzistencije čoveka i tehnologije, umetnost ima poseban značaj u postavljanju ontoloških i strukturalnih pitanja, ali i u preispitivanju i preosmišljanju funkcionalnih i kreativnih uloga koje će ova dva međuzavisna entiteta imati u budućnosti.

Kao skup radova mladih autora, prevashodno studenata u oblasti novomedijske umetnosti, koji se nalaze na početku svojih istraživačkih, diskurzivnih i ekspresivnih praksi, *Pomeraj u kodu* odiše svežinom i nudi novu perspektivu u tretmanu i izvođenju umetničkog dela, koja se, dosledno kroz sve radove, više ne zasniva samo na tehnologiji (mašini) kao sredstvu ili mediju za realizaciju umetničkog dela, već podrazumeva daleko dublji i intimniji odnos čoveka sa mašinom, koji seže skoro do nivoa nove, zajedničke telesnosti. Ovaj generacijski „skok“, u kome se telo više ne posmatra samo kroz prizmu svoje tehnološke amplifikacije i prodiranja u digitalne, softverske prostore, već naprotiv, i tehnologija počinje da se redefiniše u odnosu na svoju haptičnost, volumen i intervenciju u realnom, fizičkom prostoru, rezultat je kvalitativne razlike u načinu razmišljanja, razumevanja i simbioze koju sa tehnologijom imaju generacije rođene i odrasle u hiper-tehnološkom i hiper-povezanom svetu Interneta, a koje i kroz svoj umetnički izraz ispoljavaju kritičku misao.

Tako se, na primer, u instalaciji „Konverzija“ Jelene Ostojić i Dimitrija Despotovskog, uloga materijalnosti kablova redefiniše od objekata koji su simbol i aktivator tehnološke konekcije, protoka, transfera, ali u pojavnom smislu su poželjno nevidljivi, sakriveni, do toga da prodiru u fizički prostor i okupiraju ga svojim volumenom, pojavnošću i haptičkom intervencijom nad ljudskim telom. Telo je u direktnom dodiru sa kablovima kao tehnološkom ćelijom, ono se o njih „češe“, dodiruje ih i rasklanja kao punopravne aktere u fizičkom, telesnom svetu u kom ljudsko-tehnološka interakcija kroz pomeraj ostavlja elektronski zvučni trag.

Sam naziv izložbe *Pomeraj u kodu* je pokušaj da se tektonske promene u međusobnom uticaju tehnologije, čoveka i ekosistema identifikuju i opišu. Višeznačnost termina „pomeraj“ ukazuje na kompleksnost ovog problema. S jedne strane, on označava sposobnost fizičkog kretanja, odnosno telesne aktivnosti koja počinje da se pripisuje kodu, ultimativnom sintetičkom konstruktumu. Kod postaje taj koji može da ustupi, da se pomeri, da se pokrene. Aktualnost ovog fenomena je podvučena naglaskom na tome da se ovaj proces upravo dešava u kodu; da se u njemu budi, generiše i da ga pokreće da postane i učini nešto novo, ontološki drugačije. Sa druge strane, ovaj termin je i transcendentan u tom smislu, da ukazuje da ova promena može da se dogodi samo uz simbiozu i pomoć ljudskog tela čijom se akcijom ili reakcijom ova promena izaziva i usmerava. Ideja o čoveku-mašini problematizovana je u estetski krajnje minimalističkom ali konceptualno snažnom video radu „Svakodnevnica“ Viktorie Semi, u kom se autorka bavi osveščivanjem telesnih mehaničkih radnji i njihovom konstitutivnom ulogom u svakodnevnom životu.

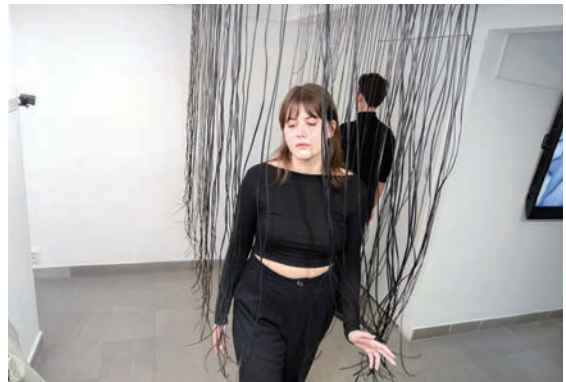
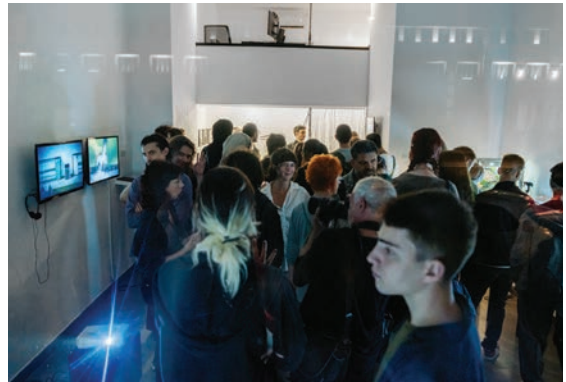
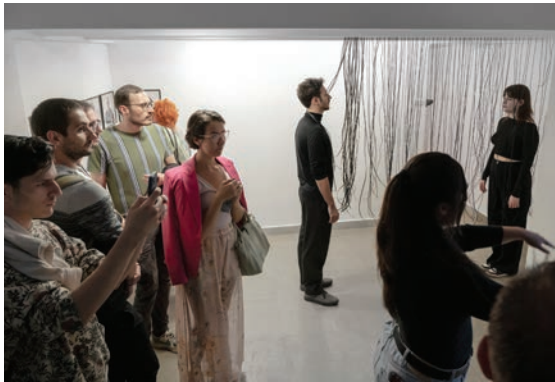
Problemu ekranske telesnosti i virtuelne egzistencije pristupaju Miloš Fath i Ivana Tomanović u radu „Insomnia“ fokusirajući se na aspekt telesnosti, dok „View from Above“ Katarine Stević i Marka Dokića ukazuje na nesvesne obrasce ponašanja i kretanja između virtuelnosti i stvarnosti, između kolektivnih i pojedinačnih obrazaca. Kako učitavamo sopstvenu telesnost u kod, kako je interpretiraju mašine ne samo za druge ljudske subjekte već i za druge algoritamske agente, kakve tragove ostavljamo u digitalnom prostoru i kako se oni reflektuju na čovekovu egzistenciju, samo su neka od pitanja za promišljanje na koje podstiču ovi radovi. Dunja Berar se u radu „Ptičica“ bavi istim problemom, ali u prvi plan stavlja uniformnost društvenih mreža sa kojih nas preplavljuje mnoštvo savršenih profila, „ispeglanih“ osmeha, bora i života koji neprestano traže pažnju i potvrdu drugih, podjednako idealizovanih i pažljivo kreiranih subjekata koji u tom procesu postaju objekti samopotvrđivanja. Ipak, realnost iza tih „fasada“ je mnogo kompleksnija, prljavija, sirovija, i to je ono što „Ptičica“ otkriva kroz QR kodove. Ovde je na delu kritika i razotkrivanje tehnologije kroz medij tehnologije.

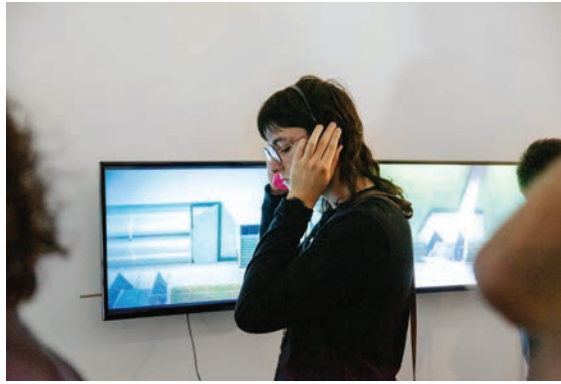
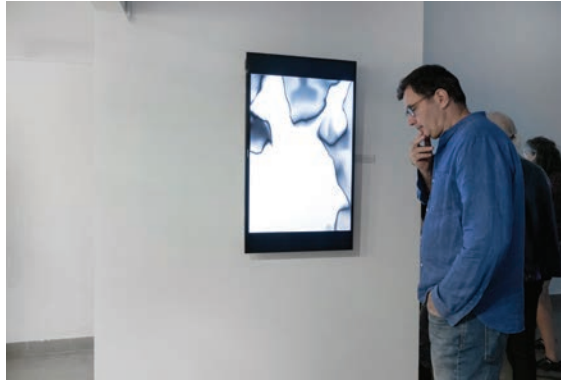
Deo izložbe bavi se i pitanjem tehnološki posredovanog odnosa sa prirodom. U interpretaciji autora *Pomeraja u kodu*, čovek i priroda kao biološki organizmi više ne stoje nasuprot tehnologiji i mašinama kao sintetički generisanoj „drugosti“, već sada čovek i mašina postaju jedna hibridna, perceptivna telesnost koja se postavlja nasuprot prirodi kao drugosti koju posmatra, ispituje, definiše i menja iz sopstvenih, novonastalih ontoloških okvira. Priroda je to „drugo“, taj objekat koji postaje predmet pogleda jednog moćnog, ali ranjivog čovek-mašina subjekta. Istovremeno, priroda inspiriše i reflektuje se u razvoju tehnologije, ali i u egzistencijalnosti čoveka kao tehnološkog subjekta. Ova refleksija kao ciklična pojavnost vidljiva je u radovima „Mimesis“ Nađe Balać i „Likvor“ Sare Mladenović.

Distopijski pristup i koncepti post-prirode u radu „Između koda i sećanja“ Mirjane Milovanović spojeni su u kolaže fiktivnog i stvarnog. Monumentalni arhitektonski urbani pejzaži bez ljudi, bez života, odaju post-apokaliptičan utisak pojačan naracijom veštačke inteligencije koja spekulativnim istorijskim pripovedanjem i tragovima sećanja vodi posetioce kroz ove predele. U romanu *Prepoznavanje obrazaca*, Vilijem Gibson ispituje odnos sadašnjosti i budućnosti i uviđa kako, za razliku od budućnosti prethodnih generacija, mi nemamo stabilnu sadašnjost iz koje možemo da anticipiramo budućnost. Naša sadašnjost je neizvesna jer se sve menja tako naglo, nasilno i suštinski, da mi zapravo nemamo budućnost, već samo upravljanje rizicima.

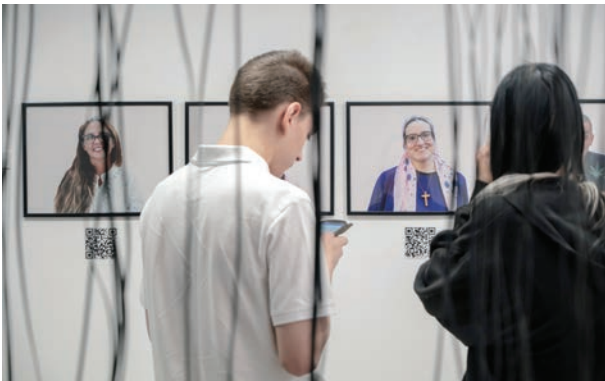
Iako na prvi pogled futuristički, rad „Između koda i sećanja“ se itekako, poput Gibsona, bavi sadašnjošću – antropocenski problemi, pandemija, paradigmatičke društvene promene uplivom veštačke inteligencije u sve sfere života, i mnogi drugi izazovi sa kojima se kao društvo danas suočavamo na globalnom nivou, upravo su koren jedne potencijalne budućnosti koju autorka prikazuje.

Umetnički izraz cele izložbe i svih autora okupljenih oko zajedničke teme je jedinstven u tome da se bliskost i jednostavnost povezivanja telesnog sa tehnologijom podrazumeva, da je njihovo jedinstvo preduslov i baza za svako kreativno stvaralaštvo i umetnički izraz. Medij tehnologije evoluiru u delima ovih autora u aktivnog, ali skoro nevidljivog učesnika stvaralačkog procesa, koga primećujemo i sa kojim saosećamo tek kroz njegove titraje, gličeve i male, svakodnevne nesavršenosti, koje postaju ekspresija njegove specifične telesnosti. *Pomeraj* tako označava i odstupanje od pravila, od bezgrešne egzekucije algoritma. Brišu se oštre granice preciznosti i uvodi se fluidnost i skoro nasumična varijabilnost oblika, interpretacije i reprezentacije, potaknuta interakcijom ljudskog tela i ekrana, ili bilo kog oblika tehnološkog interfejsa kao medijatora i konstituenta stvarnosti.

Projekat: Slika grada

Otkup umetničkih dela iz oblasti vizuelnih i likovnih umetnosti

Projekat *Slika grada*, nastaje u saradnji dva udruženja *Saveza udruženja likovnih umetnika Vojvodine (SULUV)* i *Multimedijalni centar „Led Art“*, koncipiran da se kroz saradnju dva Udruženja na godišnjem nivou sprovodi Javni poziv za otkup umetničkih dela. Dva udruženja ovim projektom sprovode celokupnu proceduru konkursa, odnosno Javnog poziva, izbora i dodele sredstava, kao i formiranje fonda nove kolekcije. Time udruženja kroz svoj reprezentativan karakter proširuju delovanje poverenih poslova značajnih za kulturu grada i regiona. *Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine* i *Multimedijalni centar „Led Art“*, funkcionišu kroz partnerski rad i sporazum saradnje što je definisano i pravilnikom o radu na Projektu - *Slika grada*. Pravilnikom je definisano i da će se konkurs na godišnjem nivou realizovati po naizmeničnom principu kada je u pitanju naznaka nosioca projekta aplikacijama i drugim konkursima za prikupljanje sredstava za realizaciju projekta *Slika grada*.

Projekat je osmišljen da se kroz aktivnosti dva Udruženja, raspisanog Javnog poziva, odabir i otkup umetničkih radova, definiše i zasnuje kolekcija radova pod nazivom *Slika grada*, koja će kroz svoje kapacitete biti dostupna javnosti, ustupanjem javnim institucijama, ustanovama i sl. Primarna ideja konkursa je u osnaživanju umetničkih kapaciteta i podsticanju nove produkcije, kao i kreiranju nove kolekcije umetničkih radova i dela savremenih aktivnih stvaralaca sa teritorije grada Novog Sada.

The project An Image of the City

Acquisition of artworks from the field of visual and fine arts

The project *An Image of the City* is a result of a collaborative effort of two associations, the *Union of Associations of Fine Artists of Vojvodina (SULUV)* and the *Multimedia Centre 'Led Art'*. It's aimed at carrying out a public call for the acquisition of artworks through the cooperation of the two associations on an annual basis. In this project, the two associations are in charge of implementing the entire procedure of the competition, that is, the Public Call, the selection and allocation of funds, as well as the formation of the new collection fund. Thus, through their representative character, the associations expand the activities they are entrusted with that are important for the culture of the city and region. The *SULUV* and *Multimedia Centre 'Led Art'* will function as partners and under a cooperation agreement, which is also defined by the Rulebook on implementing the Project – *An Image of the City*. The Rulebook also defines that the competition will be held on an annual basis, where the partners will alternate in the role of the project leader for the purposes of applying for funds for the implementation of the project *An Image of the City*. The project is designed to, based on the activities of two Associations, the Public Call and the selection and acquisition of artworks, define and establish a collection of works called *An Image of the City*, which will be made accessible to the public through their own capacities and by giving it to public institutions. The primary idea of the competition is to strengthen artistic capacities and encourage new production, as well as to create a new collection of artworks by active contemporary artists from the territory of the city of Novi Sad.

SLIKA GRADA, 2023.

drugi otkup, umetničkih dela iz oblasti vizuelnih i likovnih umetnosti, Novi Sad, 2023.

Slika grada - crtež

Otkup umetničkih dela iz oblasti vizuelnih i likovnih umetnosti 2023.

Ovogodišnji (2023), konkurs za *Otkup umetničkih dela iz oblasti vizuelnih i likovnih umetnosti, Slika grada*, definisan je i koncipiran da kroz klasični mediji crteža na papiru predstavi aktivne umetnike sa ovog prostora. U 2023. godini, projektom *Slika grada*, otvara se tematski okvir kroz kategoriju crteža, nudeći potpunu slobodu autorima (učesnicima) konkursa da u svojoj poetici i ikonografiji iskažu i prikažu doživljaj prostora u kome žive i stvaraju. Tematske odrednice *Slika grada* u crtežu, mogu biti: mesta, staništa, skrivena i otkrivena područja ovog prostora, doživljeni aspekti, uvidi i privid, svi kreativni modeli koji se kroz percepciju mogu dati i ponuditi putem dela a koja će svojom porukom postati prepoznatljiva a sasvim smo sigurni i suštinska u prepoznavanju osobnosti našeg grada. Projektom se na ovaj način podstiče specifičnost ne samo u umetničkim vrednostima koje autori nude kroz svoja dela već i u prepoznavanju specifičnih apsorbovanih stanja naše sredine. Crtež kao primarna disciplina svih drugih mediskih (vizuelnih, likovnih...) kategorija, kao i širih i užih oblasti, podstiče i evocira na intelektualni pristup čime se šire prostori u mogućnostima i istraživanju svakog autora bez obzira na njegove primarne oblasti delovanja. Ovim je otvoren širok prostor za predstavljanje kroz različite fokuse ili fluidna stanja našeg vremena i mesta, naše "savremenosti" i prostora.

KONTEKST SREDINE

Specifičnost Novog Sada, kao urbane sredine i drugog najvećeg i najrazvijenijeg grada u Republici Srbiji, je poslednjih trideset godina obeležio nagli i ubrzani rast stanovništva. Na nivou savremene umetničke prakse u oblasti vizuelnih umetnosti, karakteristično je osnivanje grupa i umetničkih pokreta, kvalitativni i kvantitativni skok broja umetnika koji živi i radi u Novom Sadu, osnivanje manifestacija i inicijativa. Novi Sad tako postaje lokacija gde se mogu pratiti tokovi svetske savremene umetničke scene, njene tendencije disperzovanosti savremenog umetničkog stvaralaštva. Projekat *Slika grada* iz tog razloga pokreće systemske vrednosti formirajući kolekciju angažovanih savremenih stvaralaca. *Slika grada* je projekat - *Otkup umetničkih dela iz oblasti vizuelnih i likovnih umetnosti*, orijentisan na uspostavljanje lokalne strategije na nivou Grada Novog Sada za direktnu podršku umetničkoj produkciji u okviru savremene vizuelne prakse i stvaranju fundusa umetničkih dela savremenih stvaralaca. Projekat *Slika grada* je koncipiran da kroz konkurs *Otkup umetničkih dela iz oblasti vizuelnih i likovnih umetnosti*, doprinese podršci umetničkoj produkciji na osnovu Strategije kulturnog razvoja grada Novog Sada za period 2016-2026, (podsticanje razvoja kulturnog i umetničkog stvaralaštva na teritoriji Grada).

Konkurs za otkup *Slika grada* zasniva se sa idejom povećanja vidljivosti savremene umetničke scene, podsticanja umetničke produkcije, facilitacije razvoja saradnje između umetnika i institucija kulture. Otkupljeni radovi na osnovu konkursa će postati svojevrsna kolekcija u ponudi građanima i institucijama. Radovi koji učestvuju na konkursu stoga treba da predstavljaju aktuelnu savremenu umetničku produkciju.

Javni poziv za Otkup umetničkih dela iz oblasti vizuelnih i likovnih umetnosti kroz projekat, kolekcija: *Slika grada*. Inicijatori projekta kroz partnersku saradnju su: Multimedijalni centar "Led Art" i Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine (SULUV).

Ovogodišnji prvi konkurs za Otkup umetničkih dela iz oblasti vizuelnih i likovnih umetnosti, *Slika grada*, definisan je i koncipiran kroz klasični mediji crteža na papiru. Prestiglih radova na ovogodišnji konkurs je 65 predloga kandidata.

ODLUKA Komisije za Otkup umetničkih dela iz oblasti vizuelnih i likovnih umetnosti kroz projekat, kolekcija: Slika grada

21. novembar, 2023.

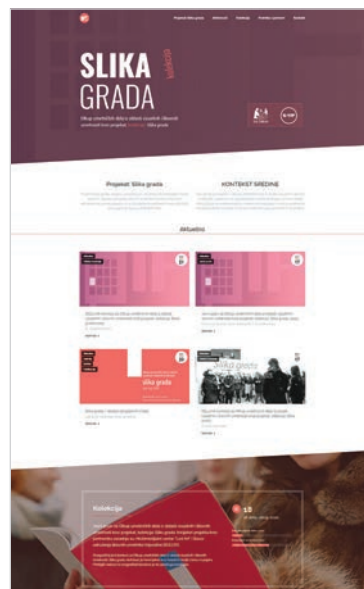
Članovi Komisije: Nela Tonković, Selman Trtovac, Biljana Ćirić

Komisija, na poziv inicijatora, Saveza udruženja likovnih umetnika Vojvodine (SULUV) i Multimedijalnog centra "Led Art", donela je odluku o Otkupu umetničkih dela iz oblasti vizuelnih i likovnih umetnosti realizovan kroz projekat, kolekcija: Slika grada.

Komisija je uvidom u prispelu dokumentaciju proverila kompletiranost svih predloga, te izabrani radovi izražavaju usklađenost s opštim prioritetima, ciljevima projekta i predstavljaju aktuelnu savremenu umetničku produkciju. Za otkup su izabrana dela umetnika različitih generacija kao i raznovrsnih savremenih umetničkih formi i izraza koji odražavaju dinamičnu umetničku scenu koja nastaje i prisutna je u Novom Sadu.

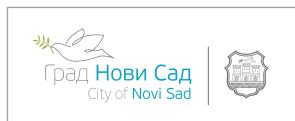
Izabrani su radovi sledećih umetnika:

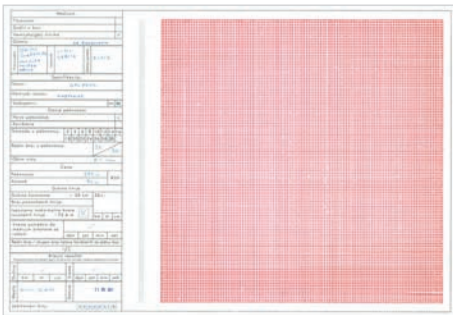
Andrea Palašti, *Alleviating drawings (Explorations Gynecologiques I)* / Sara Masnikosa, *Greška* / Lidija Krnjajić, *Sediment* / Konstantinos Petrović, *#FF0000* / Bojan Novaković, *Sprega znakova* / Bosiljka Zirojević Lečić, *Sklop* / Maja Erdeljanin, *Dragi dnevniče: 14. decembar, Svetski dan majmuna / očuvanja energije* / Dragana Stevanović, *Žena u petlji* / Aleksandra Novaković, *Bez naziva* / Milica Dukić, *The Jerusalem Post, 1. jun 2023* / Stefan Ilić, *Lasica koja je prevarila poligraf (Čardak ni na nebu ni na zemlji)* / Gojko Dutina, *New face in hell*.

slikagrada.com

Realizaciju projekta *Slika grada* omogućila je
Gradska uprava za kulturu Novog Sada

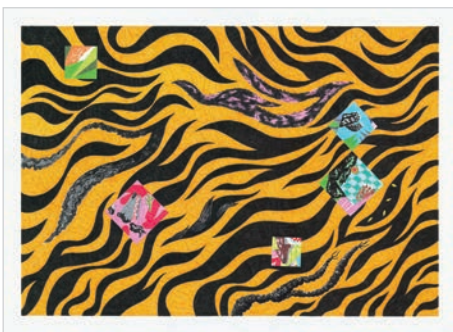

Konstantinos Petrović,
#FF0000

Maja Erdeljanin, *Dragi dnevnice: 14. decembar, Svetski dan majmuna / očuvanja energije*

Stefan Ilić,
Lasica koja je prevarila poligraf (Čardak ni na nebu ni na zemlji)

Aleksandra Novaković,
Bez naziva

Bojan Novaković,
Sprega znakova

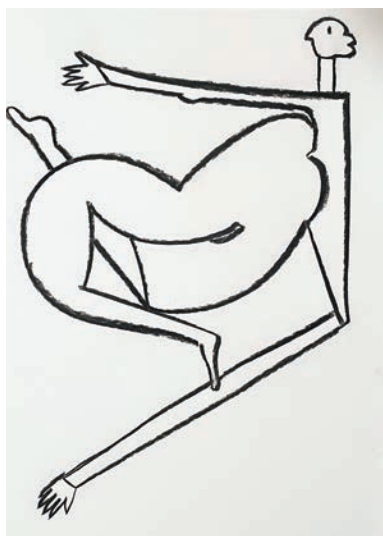
Gojko Dutina,
New face in hell

Andrea Palašti,
*Alleviating drawings (Explorations
Gynecologiques I)*

Milica Dukić,
The Jerusalem Post, 1. jun 2023

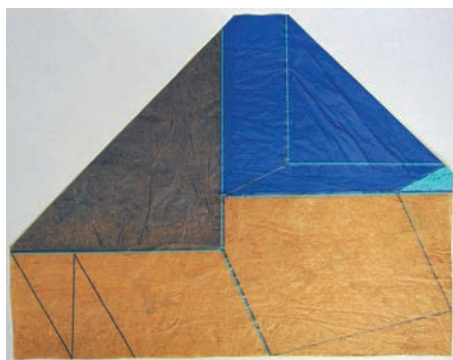
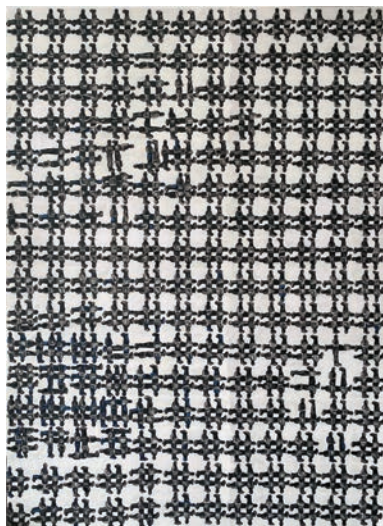

Dragana Stevanović,
Žena u petlji

Lidija Krnjajić,
Sediment

Sara Masnikosa,
Greška

Bosiljka Zirojević Lečić,
Sklop

Program saradnje i partnerskih realizacija

Udruženje kroz *Program saradnje i partnerskih realizacija*, svake godine predstavlja izložbe i manifestacije nastale u saradnji sa drugim institucijama i udruženjima iz oblasti kulture, umetnosti i obrazovanja. Udruženje je u 2023. godini u okviru ovog programa predstavilo osam realizacija:

Inicijativa i koordinacija članice udruženja Sanje Radusin Smiljanić na realizaciji izložbe:

Terakota sada

Podrška i partnerstvo u realizaciji Međunarodnog festivala multimedijalne umetnosti - IMAF,

Studio za multimedijalnu umetnost iz Odžaka

25. Međunarodni festival multimedijalne umetnosti - IMAF 2023.

Kroz višegodišnju saradnju sa Akademijom umetnosti u Novom Sadu.

Barbara Subotić, Teodora Petković, Filip Baloš / [...] *Mine be thy love and thy love's use their treasure.*

Nemanja Mrkšić / *Razlika između fikcije i stvarnosti*

Željko Mandić / *Jedno i mnoštvo-akumulacija i rekontekstualizacija objekata*, u okviru projekta *Poveži, obeleži*

Cooperation and Partnership Programme

Every year, through the *Collaboration and Partnership Programme*, SULUV presents exhibitions and events created in cooperation with other institutions and associations active in the field of culture, art and education. In 2023, there have been eight events actualised by SULUV as part of this programme:

The initiative and coordination of association member Sanje Radusin Smiljanić on the organisation of the exhibition:
Terracotta Now

Support and partnership in the implementation of the International Festival of Multimedia Art - IMAF,
Studio for Multimedia Art from Odžaci
The 25th International Multimedia Art Festival – IMAF 2023

Through multi-annual cooperation with the Academy of Arts in Novi Sad.

Barbara Subotić, Teodora Petković, Filip Baloš / [...] *Mine Be Thy Love and Thy Love's Use Their Treasure.*

Nemanja Mrkšić / *Difference between Fiction and Reality*

Željko Mandić / *One and Multitude – Accumulation and Re-contextualization of Objects, within the Link It, Mark It project*

Barbara Subotić, Teodora Petković, Filip Baloš

[...] Mine be thy love and thy love's use their treasure.

23 – 30. jun 2023.

Barbara Subotić (2000, Senta). Od 2015. do 2019. godine pohađala je gimnaziju za talentovane učenike sa domom „Boljai“ u Senti. Nakon srednje škole, 2020. godine upisuje Akademiju Umetnosti u Novom Sadu, modul slikarstvo i trenutno pohađa treću godinu studija. Učestvovala je na brojnim grupnim izložbama kao što su: grupna izložba studenata Akademije sa temom „Obično-U enterijeru“ 2022. Novi Sad; „Obično-Figura u prostoru“ 2022. Novi Sad; „Razlike“ 2021. Novi Sad; „Pannon New Wave“ grupna izložba mladih vojvođanskih umetnica 2019. Subotica, „III. Kiállni Sosem Art – VIFÓ“ 2019. Subotica. Učestvovala je i u Temerinskoj likovnoj i stvaralačkoj koloniji sa nazivom „TAKT“ 2021. godine. Trenutno se bavi uljanom tehnikom unutar slikarstva i istražuje intimne prostore i svetlosne odnose.

Teodora Petković (2001, Novi Sad). Završila je srednju školu za dizajn „Bogdan Šuput“ u Novom Sadu, a trenutno studira slikarstvo na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Pored slikarstva i primenjenih umetnosti, bavi se i muzikom i svira gitaru. Uživa u povezanosti sa prirodom, koncertima i knjigama. Nagrađena je Vidovdanskom nagradom za postignute rezultate na republičkim takmičenjima 2019-2020 godine. Učestvovala je na grupnim izložbama: 2018. izložba postera 10. oktobar, Svetski dan mentalnog zdravlja, Novi Sad; Priča o dvoje umetnika – Ljubica Sokić i Bogdan Šuput, Novi Sad; Uža konkurencija za najbolji slogan i poster na temu podizanja svesti o važnosti ranog otkrivanja raka dojke, Beograd; 2021. Završna izložba studenata prve godine Akademije umetnosti, Novi Sad; Šok Zadruga – U enterijeru/Figura u prostoru, Novi Sad; 2022. Muzika u drugom ključu, Akademija umetnosti Tvrđava, Novi Sad; 2023. Paleta Mladih, Kulturni Centar Vrbas.

Filip Baloš, (2001, Novi Sad). Dolazi iz muzičko dramske porodice u kojoj je od malih nogu razvio ljubav prema umetnosti. Još sa četiri godine, počeo je pokazivati interes ka slikarstvu i muzici. Kao mali, sa svojim bratom Boškom nastupao je na raznim muzičkim festivalima i učestvovao u mnogobrojnim predstavama. 2016. godine, upisao je srednju školu za dizajn, „Bogdan Šuput“. Bio je deo raznih grupnih izložbi i slikarskih kolonija. Od 2017. godine počeo je da se bavi pisanjem pesama i muzičkom produkcijom. U veoma kratkom periodu, uspeo je da izgradi svoj prepoznatljivi stil. 2023 godine, Filip je učestvovao na izboru za pesmu za evroviziju 2023. gde se izdvojio kao jedan od favorita. Po završetku srednje škole, Filip je upisao prvu godinu Akademije umetnosti u Novom Sadu, modul slikarstvo.

Barbara Subotić, Teodora Petković, Filip Baloš

SULUV Recenzija | Goran Despotovski

Izložba tri autora/ke pod nazivom [...] *Mine be thy love and thy love's use their treasure*, predstavlja radove studenata 3 godine Departmana likovnih umetnosti, modul Slikarstvo. Generacije mladih budućih umetnika uvek donosi poseban doživljaj potkrepljen njihovim radom, a koji se uopšteno odnosi i ukazuje na bogatsvo i kreativnost umetničkog delovanja. Odabrane i predstavljene autore objedinjeno karakteriše figurativno i realističko prikazivanje, stilska uvezanost kao i potencijal specifičnog, koji se ogleda kroz lične uglove sagledavanja i ukazivanja na sadržaj slike.

Na izložbi *Mine be thy love and thy love's use their treasure*, autori svojim predstavljanim radovima pored prikazanog ubedljivog stečenog akademskog znanja u tehničkom likovnom i slikarskom smisu, sa već formiranom specifičnom ikonografijom svakog autora, predstavljaju i ukazuju na polje i interesovanja sadržajnog odnosa slike.

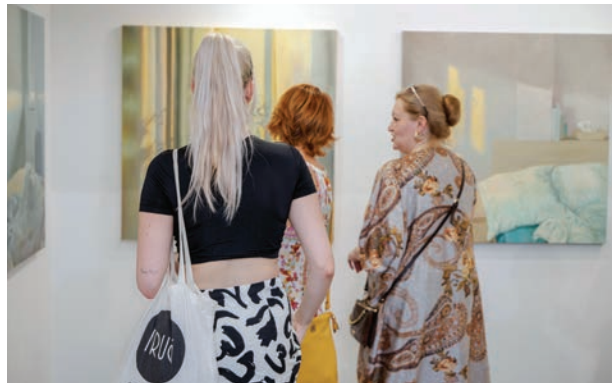
Prateći naslov kroz parafrazu Šekspirovog 20 soneta: *Neka tvoje telo bude njihovo blago, a meni tvoja ljubav*, ukazuje na relaciju neodređenosti karakterističnu za mladost. U ovom slučaju ona se odnosi na opšti doživljaj iz slike, kojima nam autori karakterističnim prikazom skreću pažnju na oblik tela i prostore posmatranja, ali i o neiscrpoj energiji, lepoti pred kojom moramo biti zasenjeni, jer je reč o generaciji mladih koja je spremna da unosi nova svedočenja današnjeg stanja.

Autorka Barbara Subotić ukazuje na prostorne odnose bez prisustva figura, ovim slikama dominiraju svetlo i prostor koji deli spoljni i unutrašnji svet, a samim tim i prisustvo izmeštenih ljudi koji konstantno izmiču iz okvira ovih kompozicija. Ovi prostori bez obzira što su u trenutku napušteni od ljudi i prazni, lako se mogu doživeti kao svakodnevni upotrební ambijent, intimni ili javni. Pažljivo odabrani predmetni simboli, rasprostiru viziju posmatranja određenog prostora, zagotetno uvezujući područje koji često poprimaju kontekst nalik Linčovim (David Keith Lynch) osmišljenim kadrovima u kojima se posredstvom predmeta otkriva ili naslućuje dalji tok, sadržaj radnje.

Autorka Teodora Petković, direktnim prikazom čiste forme draperije, ukazuje na prekriveni svet ljudi. Kroz prikazane odore i nabore draperija, figura se naslućuje, ona je pokrivena forma koja može fizički ili samo kao odraz biti prisutna. Upravo ovakav Leonardovski (Leonardo di ser Piero da Vinci) tretman likovnosti, autorka izmešta iz područja tehničkog sagledavanja unoseći poruku prekrivenog tela koja se dovodi u korelaciju sa današnjim vremenom i apsurdnom otkrivenosti, ali ne i istine. Ova prekrivena tela konstantno izmiču i prerastaju u čistu autonomnost forme apstraktnog. Ova transponovanja forme jako sugestivnog karaktera čistim koloritom plave i crvene, autorka postavlja u simbiozu neotkrivenih polja bezirajući se isključivo na energiju forme.

Autor Filip Baloš, predstavlja scenski prikaz u kojem putem specifičnog odnosa predstavljenih figura, boje, senki i oblika stvara međuprostor. Ovaj stvoren vizibilni, ali opredmećen nov prostor nadrealnog karaktera, autor postiže koristeći senku u novonastalim bačenim formama. Ceo ciklus, odlikuje iluzorni svet, nalik Vilsonovim (Robert Wilson) scenama. Postavljeni modeli (figure) na sceni, marionetski ukazuju na dovršenost spontanog i ukazuju na ciljanu lepotu, na odmerenost i promišljanje, na predviđene namere, na ideal kojim se nazire uzvišena metafizička priroda čoveka i nekog novog sveta.

25. Međunarodni festival multimedijalne umetnosti IMAF 2023.

9 – 16. septembar 2023.

Uglavnom su za projekte koji su bili organizovani u okviru IMAF festivala, poslednjih godina, pa i mnogih godina ranije, postojali neki tematski okviri. Mnoge teme su dolazile spontano, i nažalost, zahvaljujući mnogim nesrećnim okolnostima iz aktuelnih životnih tokova širom sveta. Proteklih nekoliko godina učesnici, dela festivala koji je prezentovan onlajn, su pozivani da odgovore tematski, umetničkim video radovima povezanih uglavnom uz globalne društvene probleme. To je bila višegodišnja pandemija, distanciranja tokom pandemije, zaključavanja tokom pandemije i na kraju ratova, koji se dešavaju ili su se dešavali u Evropi i drugim delovima sveta.

Medjutim, odlučili smo da ovogodišnje izdanje IMAF festivala ne bude opterećeno bilo kakvom temom ili zahtevima u tom smislu. Umetnici su pozvani da učestvuju i po svom nahođenju odaberu slobodno teme koje njima, i njihovom senzibilitetu, najviše odgovaraju. Razlog više za donošenje ovakve odluke je taj da festival IMAF ove godine proslavlja dvadeset petogodišnjicu kontinuiranog predstavljanja svojih višeslojnih programa. 25 godina ili četvrt veka postojanja i višemedijalnog umetničkog delovanja i saradnje na umetničkoj sceni Srbije, Evrope i širom sveta.

Poslednje dve godine, u okviru programa IMAF festivala, održava se dečija likovna radionica i umetnička manifestacija pod nazivom *Dan zeca*. Autor ovog zanimljivog projekta Spajk Meklariti (Spike McClarrity) je, nakon izuzetno uspešnih dešavanja proteklih godina, odlučio da po treći put, uz pomoć festivala IMAF, organizuje *Dan zeca*. Ova dečja manifestacija će biti održana 02. septembra, na platou ispred Sportskog centra Odžaci.

Onlajn prezentacija video zapisa performansa čine 25 radova, odabranih na konkursu IMAF festivala. 25 umetničkih radova od preko 30 umetnika iz 21 zemlje širom sveta. Prezentacija 25 radova, uz proslavu 25. godišnjice Međunarodnog festivala multimedijalne umetnosti – IMAF, počće 02. septembra i završiće se 07. septembra 2023. godine.

Program 25. Međunarodnog festivala multimedijalne umetnosti – IMAF 2023, sa prezentacijom umetničkih akcija i performansa uživo, biće održan od 08. do 10. Septembra. Festival će biti održan, po četvrti put, u prostoru napuštenog Motela *Šumice* i sada već tradicionalno u galeriji SULUV u Novom Sadu. Na otvorenom konkursu početkom godine se prijavilo preko pedeset umetnika i umetničkih grupa iz celog sveta. Za učešće uživo, na ovogodišnjem jubilarnom festivalu, su odabrani sledeći umetnici: Bartolomé Ferrando (Španija), Dagmar I. Glausnitzer-Smith (Nemačka), Dirk Thorwarth (Nemačka), Ewa Rybska (Poljska), Władysław Kazmierczak (Poljska), Godwin Constantine (Šri Lanka), Lada Uchaeva (Rusija/Crna Gora), Ileana Gherghina (Rumunija/Vel. Britanija), Spike McClarrity (Vel. Britanija), John G. Boehme (Kanada), Katerina Olivova (Češka), Kelvin Atmadibrata (Indonezija), AnimaNoctis (Silvia Marcantoni Taddei & Massimo Sannelli) (Italija), Dejan Bogojević (Srbija), Nenad Bogdanović (Srbija).

Nenad Bogdanović, organizator Festivala

Performans kao sudbina

| Svetlana Mladenov

Retro pogled na performanse izvedene u Vojvodini / izbor

video i fotografija

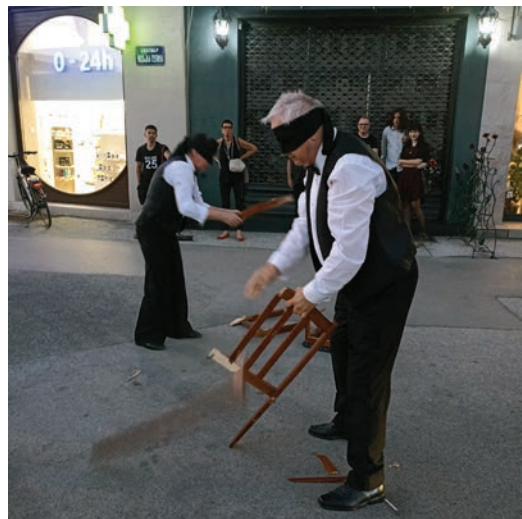
Izložba Performans kao sudbina je deo 25. IMAF-a i pogledom u nazad želi da podseti na neke vrlo zanimljive performanse i umetničke akcije koji su tokom godina izvedeni u Vojvodini, pre svega u okviru IMAF-a, a zatim i na nekim drugim srodnim umetničkim manifestacijama. Internacionalni multimedijalni umetnički festival (IMAF) u najvećoj meri je posvećen performansu negujući njegove različite forme, težeći ka afirmaciji ove umetničke discipline. Ovo je festival sa najdužom tradicijom u Vojvodini. Pored njega bilo je još nekoliko festivala performansa i složenih izložbi koje su jedan segment posvećivale performansu ali njihovo trajanje je bilo ograničeno na 1-2 izvođenja. To naravno, ne umanjuje značaj izvedenih performansa i predstavljenih umetnika jer, naprotiv u njima su učestvovali recentni internacionalni i domaći umetnici. Ova izložba će predstaviti izbor iz bogate produkcije performansa i umetničkih akcija izvedenih na IMAF-u (Odžaci/Novi Sad), Festivalu premijernog performansa (Pančevo, 2002.), Festivalu Umetnički performansi i akcije (Novi Sad, 2016.), izložbi Konflikti, provokacije, relacije, strepnje, energije, odlučnosti/Umetnost u proširenom polju/Pogled na umetničku situaciju/Vojvodina 1997/2014 (Novi Sad, 2014.)

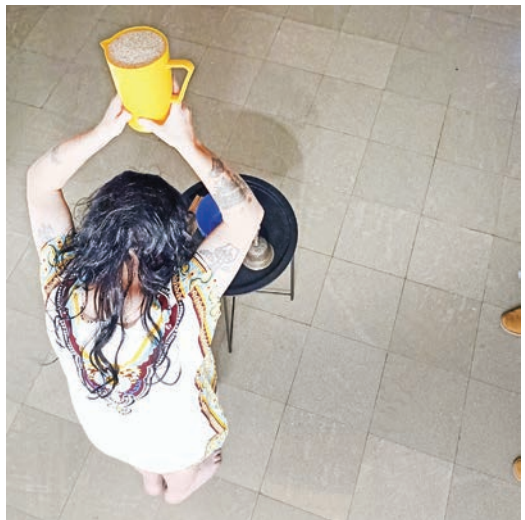
Performativna forma je dvojako privlačna, kako za umetnike, tako i za publiku. Za umetnike jer mogu na najdirektniji način, uz pomoć sopstvenog tela i rekvizita da uspostave odnos sa publikom i javnošću. Ova forma im omogućava da na najiskreniji, najemotivniji inajbliskiji način izraze svoje ideje, misao i osećanja i podele ih sa publikom. Za publiku privlačnost performativne forme se manifestuje u komunikativnosti, u mogućnosti učestvovanja i saučestvovanja, u interaktivnosti.

Odabrani performansi biće predstavljeni video i foto dokumentacijom i umetničkim videom I ukazaće na izvođenja sledećih umetnika: Era Milivojević, Balint Sombati, Andre Stitt, Shaun Caton, Seiji Shimoda, Alastair McLennan, Cai Qing, Lenka Klodova, NON GRATA, Dragan Vojvodić, Vesna Perunović, Božo Vasić, Nataša Teofilović, MP art, Coco Fusco, Nenad Bogdanović.

Nemanja Mrkšić

RAZLIKA IZMEĐU FIKCIJE I STVARNOSTI

18 – 22. septembar 2023.

Nemanja Mrkšić rođen je 1995. u Vukovaru. 2014. završio je Školu primijenjenih umjetnosti i dizajna u Osijeku. 2020. završava Akademiju umjetnosti u Novom Sadu, modul slikarstvo. Na završnoj izložbi studenata osnovnih akademskih studija dodeljena mu je nagrada „Boško Petrović“ za najuspješniji umetnički rad iz stručno umetničke discipline slikanje. Iste godine upisuje Master akademske studije, slikarstva u klasi profesora Gorana Despotovskog. Izlagao na više kolektivnih izložbi. Od 2021/22. godine radio je na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu kao saradnik u nastavi. Član je SULUV-a od 2023. godine.

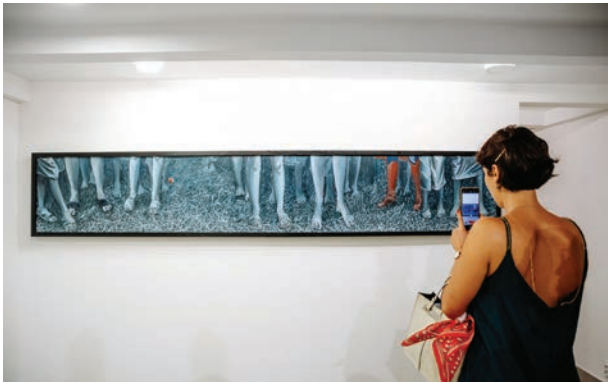

Hrabrost i dostojanstvo

SULUV Recenzija | Goran Despotovski

U toku dosadašnjeg rada Nemanja Mrkšić u svojim radovima (instalaciji, slici, asamblažu i dr...) istražuje odnose filmske scene i kadra. Hiper realnim prikazom Nemanja provokativnim pristupom, izmeštanjem, kloniranjem i simuliranjem likova, podstiče nove asocijativne sadržaje i značenja slike. U predstavljenim likovima autor u svojim radovima unosi problem koji se odnosi na identitete. Spajanjem običnog čoveka sa superherojima, autor formira kadrove nalik žanr scenama uverljivog karaktera. Ova fascinacija dopire do polja nadrealnih odnosa u subverziji sa stvarnošću i fantastikom. Kao primer: autor kontekstualizuje ikonografiju supermena, biće po svemu bolje od običnog čoveka, čiji lik zamenjuje svojim, čime postavlja kontekst sadašnjeg dokumenta i vizije u izmeštanju vremena, aktera i sl. Autor u svojim radovima postavlja sadržaje kroz simbol nadčoveka, heroja u fikciji bez iznimke, heroja koji ima auru idealnog bića koje ne greši.

Primenjujući stečeno iskustvo i nadovezujući se na svoj prethodni rad, autor u master radu pod nazivom Razlika između fikcije i stvarnosti, koncipira odnose u radu kao deo monumentalne slike u kojima je uvek težište uvezanosti sa temom. Tema je upravo sublimirana kroz spoj u čovekovom biću, i misaonom procesu koji se prostire od rođenja do smrti. Predmet istraživanja u master radu jeste herojstvo iz dela fikcije povezano sa stvarnim životima – herojstvo i zalaganje Diane Budisavljević tokom Drugog svetskog rata. Autor ovim procesom uvodi promenu u odnosu na prošle radove, stvarajući dela po dokumentu i istorijskim činjenicama. Rad je koncipiran kroz istorijsku temu, u koju se povezuje ideja herojstva običnih ljudi. Glavni protagonisti ovih slika su deca koju je Diana spašavala iz logora smrti. Autor kroz ovo istraživanje unosi poseban tretman u prikazanim karakterima likova, a likovnim sredstvima i koloritom iskazuje stanja straha i patnje, otvarajući emotivnu sliku humanosti i ljudskosti kroz sadržaj Dianinog herojstva. Ova veličina i dokument vremena koja se iskazuje u teškim trenucima i istorijskom sagledavanju, takođe se naglašava i kao poruka današnjici. Poseban dompet je u kontrastu samih događaja i tragovima sećanja sa ubedljivim kadriranjem određenih scena koje nas upućuju na tačnost doživljaja i određene patnje iz tog vremena, mesta i događaja.

Izložba pod nazivom *Razlika između fikcije i stvarnosti* ima istorijsku temu, kroz koju se provlači ideja herojstva običnih ljudi. Glavni protagonisti ovih slika su upravo Dianina deca koju je spašavala iz logora smrti. Čitajući istorijske dokumente (njen dnevnik, izjave preživelih itd.) mogao sam da uvidim da ova problematika ponavlja kroz istoriju u raznim oblicima. Ono što me je najviše pogodilo za vreme istraživanja jeste upravo ta vrsta odnosa jednog živog bića prema drugom. Jednako tako, kroz istoriju imamo mnogo sličnih dešavanja gde se pojedinac ističe i žrtvuje zarad dobra ugroženih. Često se dešava da se zalaganja te osobe zaborave nemarom naroda, vlasti, zataškavanjem zlodela, a da se upravo pamte ti koji su učinili loše. Nažalost, nemoguće je da svako pogođen nepravdom doživi preokret u svoju korist, ali mislim da je Diana bila baš taj preokret za nekolicinu. Ono što me je dodatno podstaklo na razvijanje ove ideje jeste taj faktor spasenja koje svaka osoba iščekuje kada se nađe u beznadežnoj situaciji. Spasenje se često javi, ali ne u očekivanom obliku. Da li se onda i smrt može shvatiti kao spasenje od patnje?

Sanja Radusin Smiljanić

Terakota sada

6 – 17. novembar 2023.

Izložba *Terakota sada* je deo umetničkog projekta Sanje Radusin Smiljanić i ima za cilj predstavljanje i promociju terakote kao vajarškog materijala.

Izlagачi su profesori i saradnici Katedre za vajarstvo Akademije umetnosti u Novom Sadu:

mr Slavko Živanović, redovni profesor, mr Nikola Macura, vanredni profesor, dr um. Mirjana Blagojev, vanredni profesor, dr um. Magdalena Pavlović, vanredni profesor, master um. Aleksandar Bunčić, vanredni profesor, mr Ranko Dragić, docent, dr um. Igor Smiljanić, viši stručni saradnik, master um. Jovan Blat, viši stručni saradnik, master um. Veroljub Naumović, stručni saradnik, master um. Sonja Jo, stručni saradnik.

TERAKOTA SAD

| Verica Nemet

Terakota jeste pečena zemlja odnosno najstariji skulptorski medij u umetnosti i kao takva u savremenom kontekstu čiji smo deo primetno doživljava svoj preporod.

Ona je podesna za obradu i fleksibilna u praćenju artističke promisli pamteći svaki gest njenog stvaraoca. Ona neometano dopušta sva (od)uzimanja, (do)davanja, transponovanja dok naposletku ne istakne svoju prirodu iz koje je potekla.

Zahvaljujući postojanju i trajanju Internacionalog simpozijuma skulpture u terakoti Terra koji se već decenijama odvija na ovom kulturnom prostoru (Srbija-Vojvodina-Kikinda) stasali su umetnički rukopisi u kojima se primećuje tendencija ka tome da se pažnja sve više usmerava ka specijalizaciji odnosno aktuelizaciji ovog materijala – gline.

Na radovima umetnika ove kolektivne izložbe Terakota sad, stvaralački nagon i izražajnost terakote jasno se zapaža nezavisno od toga da li on preipituje temu prostora i varijabilnosti sa različitih stanovišta, odnosno da li je on utisnut, prenešen na fotografiju, kombinovan sa elemenima digitalne umetnosti ili drugim materijalima poput stakla, drveta, legura, reflektujućih materijala i sl.

Pored nekonvencionih pristupa terakoti svaki od predstavljenih radova sačuvali su osnovne vrednosti gline koja kao takva lako pronalazi put do posmatrača. Neposredna komunikacija koju ona ostvaruje na ovoj izložbi uspešno se integriše sa vizeulnim što rezultira stvaranju jednog novog, može se reći, kulturnog modela. Ujedno, prikazani radovi promovišu raznovrsnost načina na koje je moguće tretirati ovaj materijal kao i kakvo mesto isti ima u praksi umetnika sa naših prostora koji su aktivni na savremenoj umetničkoj sceni.

Kontinuirano istraživanje i eksperimentisanje sa terakotom putem umetničkih projekata i izložbi poput ove umetnici, profesori i stručni saradnici na Akademiji umetnosti u Novom Sadu: dr um Mirjana Blagojev, dr um Igor Smiljanić, Aleksandar Bunčić, Nikola Macura, Slavko Živanović, Ranko Dragić, Jovan Blat, Sonja Jo, Magdalena Pavlović, Veroljub Naumović afirmišu terakotu kroz nacionalno i internacionalno predstavljanje iste. Njihov zajednički pristup ističe višeznačno svojstvo materijala skulpture u terakoti pri čemu se podvlači jasna distinkcija u njenoj primenjenoj manifestaciji i umetničkom izražavanju.

Naposletku, na osetljivoj glini genijalnost koju umetnik ima u sebi pretvara se u najveće vrline i istine.

Terakota sada, Panel diskusija

Govorili su:

Svetlana Mladenov istoričarka umetnosti,
dr um. Mirjana Blagojev, vanredni profesor na Akademiji umetnosti
u Novom Sadu,
dr um. Igor Smiljanić, viši stručni saradnik Akademiji umetnosti u
Novom Sadu i dugogodišnji saradnik CLPU
„Terra“ iz Kikinde

Foto: dr um. Magdalena Pavlović

**LINK IT
MARK IT
POVEŽI
OBELEŽI**

Željko Mandić

Jedno i mnoštvo-akumulacija i rekontekstualizacija objekata

23. oktobar – 3. novembar 2023.

Diplomirao na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu, smer Kamera (2005). Završio master studije na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, na studijskoj grupi Fotografija (2013.) Priredio je šest samostalnih izložbi i učesnik je brojnih kolektivnih izložbi. Pored fotografije, aktivno se bavi filmom, videom i animiranim filmom, kao i primenjenom fotografijom. Kao direktor fotografije i reditelj učestvovao je na mnogim filmskim festivalima u zemlji i inostranstvu. Zaposlen kao vanredni profesor na Akademiji umetnosti u Novom Sadu.

**LINK IT
MARK IT
POVEŽI
OBELEŽI**

Arhiva vrednosti

SULUV Recenzija | Slavica Žarković

Da bi nešto bilo odbačeno i završilo na otpadu, neko prvo treba to da sakupi ili koristi. Od najranijih dana deca sakupljaju sličice ili igračke, nekada su to bile salvete ili značke, pa u kasnijem uzrastu potreba za sakupljanjem nestaje, dok u odrasloj dobi može da se razvije u kolekcionarstvo. Postoje ljudi koji su skloni čuvanju najraznovrsnijih stvari, a postoje i situacije kada sakupljanje narušava kvalitet života. Kapitalizam je savršeno prepoznao ove ljudske potrebe, masovna proizvodnja, agresivan marketing i druge stvari u njegovoj službi uvlače ljude u konstantno nabavljanje i odbacivanje stvari. Prostori gde se gomila otpad su u stalnom porastu i na njima se nalaze predmeti koji će još dugo vremena opstati, kao što su predmeti od plastike ili od nekih sporo razgradivih metalnih legura. Kako predmeti u savremenom potrošačkom društvu brzo gube upotrebnu vrednost, Željko Mandić im kroz postupak fotografisanja daje jedan novi život tako što ih smešta u jedan drugačiji kontekst. U odbačenim predmetima koje gomila komercijalna kultura otkrio je materijal, stavio ga u funkciju svojih ličnih ideja i tako ga vrednosno transformisao. U pitanju je postupak koji je još 1917. godine započeo Marsel Dišan preuzimajući objekte iz okruženja i preoznačavajući ih u umetnička dela, postupak koji je promenio percepciju umetničkog dela koja umesto čulne, estetske postaje intelektualna. Prioritet nije više da se stvori umetničko delo već je bitan sam čin delovanja, odnosno koncept. Rad Željka Mandića *Jedno i mnoštvo* se zasniva na ovim principima, umetnik pravi sopstvene kriterijume koje će predmete sa otpada fotografisati, a zatim pravi kolekciju fotografija. Važan deo ovog postuka jeste akumulacija fotografija koje su razvrstane u različite kolekcije u zavisnosti od tipa predmeta na njima, u pitanju je baza podataka koju samo umetnik koristi na način koji zavisi od njegovog koncepta. Svaki predmet je pažljivo fotografisan prateći jedan šablon, kao što se fotografišu različiti proizvodi namenjeni prodaji, gde se vodi računa o tehničkim kao i o pravilima kompozicije. Odnosno ceo koncept ovog umetničkog projekta odgovara načinu kako funkcioniše tržište stock fotografija, gde se na sajtovima formira velika baza fotografija koje su sortirane u različite kategorije i koriste se za najrazličitije potrebe klijenata uglavnom u komercijalne svrhe. Međutim predmet stock fotografija uvek prati aktuelne trendove i često prikazuje prilično ulepšanu stvarnost, odnosno insistira se na njihovoj estetskoj vrednosti koja je isključivo komercijalno orijentisana. Željko Mandić preuzima sistem stock sajtova, ali bira kao predmet estetski nezanimljive predmete čime insistira da same osobine predmeta nisu od presudne važnosti, jer svakodnevno okruženje obiluje predmetima koje mogu biti umetnička dela ili biti predmet umetničkog dela, ali samo sposobnošću umetnika odnosno u zavisnosti od njegovog koncepta i same intepretacije istog može biti preimenovano u umetnost i tako dobiti novu vrednost.

Rad *Jedno i mnoštvo* zasniva se na postupku fotografiskog beleženja i regrupisanja predmeta pronađenih na otpadu. Odabir fotografisanih predmeta ujedno je i preduslov za novu strategiju viđenja koja podrazumeva i razvrstavanje izdvojenih predmeta prema novim kriterijumima.

Akumulacijom nastaju kolekcije fotografija predmeta istog tipa koje zajedno čine svojevrsan arhiv fotografija. Ovako kreiran arhiv postaje baza iz koje se fotografije koriste u umetničkom procesu. U ovom radu je sadržan samo deo iz kolekcije fotografija predmeta pronađenih na otpadu.

Postupak izdvajanja i fotografisanja upotrebnih predmeta kreira novi kontekst unutar kojeg predmeti postaju sirovine u umetničkom procesu. Ovako koncipiran, rad preispituje teme pojedinačnog i kolektivnog, ličnog i opšteg, kao i značaj konteksta u umetničkoj praksi.

Program razmene i boravka

Projekat *Poveži, obeleži*

Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine

Program razmene i boravka

Poslednjih nekoliko godina, Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine, pored redovnih aktivnosti koje se tradicionalno odvijaju već dugi niz decenija, pokrenuo je i više novih projekata koji za primarni cilj imaju: razvoj i unapređenje podrške u produkciji radova, razmene i gostovanja umetnika, međunarodnu i regionalnu saradnju i povezanost, edukacije i pokretanje tematskih celina i koncepata kojima se razvija istraživački pristup učešću u projektima.

Jedan od razvojnih projekata Saveza udruženja likovnih umetnika Vojvodine koji se odvija kroz Program razmene i boravka jeste i *Link It, Mark It (Poveži, obeleži)*, koji otvara novo polje programskih sadržaja.

Svojim programskim delovanjem projekat *Poveži, obeleži* pokreće specifičan proces međusobne povezanosti i integracije gostujućih i domaćih umetnika. Akcenat je na umrežavanju, međunarodnoj saradnji i razmeni umetničkih ideja i iskustava. Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine na taj način unapređuje postojeće i pokreće nove vidove saradnje sa različitim udruženjima, umetničkim grupama i pojedincima iz zemlje i inostranstva. Idejna zamisao projekta *Poveži, obeleži* podrazumeva umetničko istraživanje prostornih, medijskih, društveno-političkih i socijalnih aspekata koji bi potom bili predstavljeni u umetničkom radu. U tom smislu, sagledavaju se i mogućnosti aktiviranja novih, alternativnih izlagačkih prostora na različitim lokacijama grada.

limi.suluv.org

Razvojna ideja projekta je: umrežavanje multimedijalnih umetnika; regionalno i međunarodno povezivanje; razvoj i rast kapaciteta umetničke zajednice; uspostavljanje saradnje između udruženja i organizacija; pokretanje interkulturalnih dijaloga; istraživanje i eksperimentisanje na polju multimedijalnih formi; razvoj tematskih sadržaja i koncepcija; aktiviranje novih odnosno alternativnih, ali i već postojećih izlagačkih prostora; gostovanja stvaralaca i prezentovanje umetničkih radova pojedinačnih autora i grupa.

Artists-in-Residence Programme

Link It, Mark It project

Union of Fine Artists' Association of Vojvodina
Artist-in-Residence Programme

In the last few years, in addition to the regular activities that have been traditionally taking place for a number of decades, the Union of Fine Artists' Associations of Vojvodina has launched several new projects primarily aimed at: development and advancement of support in production of works, exchange and guest appearances of artists, international and regional cooperation and networking, education and launching thematic units and concepts that develop an exploratory approach to participation in projects.

One of the development projects of the Union of Fine Artists' Associations of Vojvodina taking place through the Artist-in-Residence Programme is *Link It, Mark It*, which opens door to a new field of programming content.

The programming activities of the *Link It, Mark It* project are aimed to initiate a specific process of interconnecting and integrating guest and local artists. The emphasis is on networking, international cooperation and exchange of artistic ideas and experiences. The Union of Fine Artists' Associations of Vojvodina thus improves the existing and initiates new types of cooperation with various associations, artistic groups and individuals from our country and abroad. The conceptual idea of the *Link It, Mark It* project includes exploring spatial, media, socio-political and societal aspects to be presented in the artistic works. In that context, we are looking into the possibilities of activating new, alternative exhibition spaces in different locations of the city.

The development idea of the project is: networking of multimedia artists; building regional and international connections; development and growth of the artistic community's capacities; establishing cooperation between associations and organisations; initiating intercultural dialogues; research and experimentation in the field of multimedia forms; development of thematic content and concepts; activating new, i.e., alternative and already existing exhibition spaces; artists' guest appearances and presentation of artworks by individual authors and groups.

Isidora Fićović

I am in a New Now

28. avgust – 8. septembar 2023.

Isidora Fićović, BA/MA, magistratura, FLU, Beograd (2001, 2007). Master of Arts diploma Interfejs kulture (Interface Culture, Kunstuniversität Linz), Linc, Austrija (2016). Gostujući student, IAMAS, Oga-ki, Japan (2015-2016). Erasmus razmena, Bilgi Univerzitet (VCD), Istanbul, Turska (2013-2014). Samostalne, grupne izložbe, festivali, bijenala: Srbija, Austrija, Turska, Italija, Amerika, Danska, Švedska, Švajcarska, Nemačka, Engleska, Slovenija, Ukrajina, Japan, itd (od 2001). Nagrada Rotari kluba za sliku, Beograd (2017, 2012). Prva nagrada *Video tapete*, Velenje, Slovenija (2005). Ars Elektronika: POST CITY (2015), TOTAL RECALL (2013). Radovi u kolekciji: CZK Despotovac, CZK Kovin, Lucida galerije, XVitamin galerije, KC Leskovac, Šumatovačke, Platforme Garanti, Apartman projekta u Istanbulu, itd. Doktorirala na FLU, Beograd (2021). Član ULUS-a (od 2001).

Izložbu podržao:
Austrijski kulturni forum Beograd.

**LINK IT
MARK IT
POVEŽI
OBELEŽI**

Za Isidoru, Povodom njene najnovije izložbe u Novom Sadu.

| Erkin Duman iz Turske

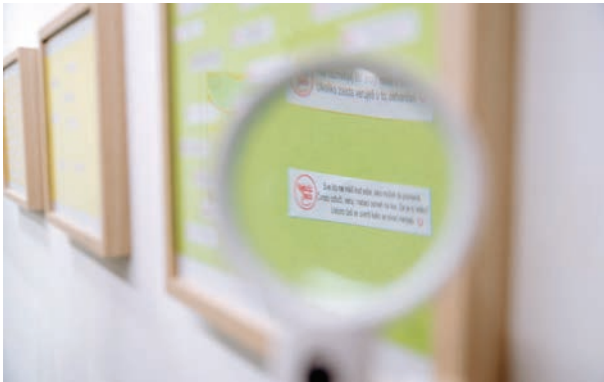
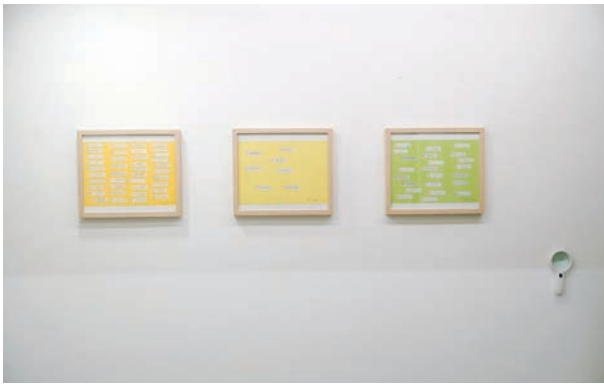
Da li je to borba ili pakt između mašina i čovečanstva? Dok sanjamo o budućnosti, da li budućnost sanja i o nama? Da li se mašine pretvaraju u nas ili smo mi ti koji se pretvaramo u robota?

Ponekad se „osećam“ kao da sam u simulaciji. Kada se probudim, osećam da je počela nova faza igre. Proveravam telefon gde zaranjam u drugi Svet. Veštački svet u kome su svi srećni, bogati, savršeni i glamurozni. Što više gubimo u stvarnom svetu, više dobijamo u sajber svetu. Sve dok napuštamo naš fizički Svet gladni, vaša ličnost (persona) se hrani. Isključujemo svoja osećanja čim isključimo mobilne telefone. Kada ste poslednji put zaista komunicirali sa spoljnim svetom? Slušali ste cvrkut ptica, gledali plavo nebo, a da to niste snimili? Kada ste poslednji put plesali kao da vas niko ne gleda?

Jednom sam pročitao o „kvantnom Zeno efektu“, koji opisuje situaciju da se nestabilna čestica, ako se posmatra kontinuirano, nikada neće raspasti. Može se protumačiti kao „sistem se ne može promeniti dok ga posmatrate/gledate“. Dakle, zar i mi ne možemo da se promenimo pod nadzorom?

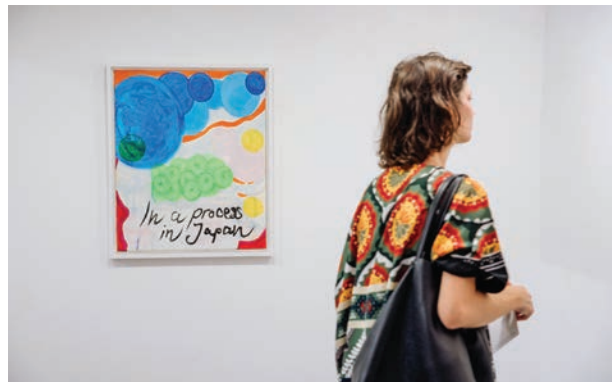
Danas mašine mogu da urade mnoge stvari od prevođenja do pisanja sadržaja. Čak i one mogu da flertuju sa vama. Ali, da li one sanjaju o vama? Koliko im je gigaherca otkucaja srca potrebno da bi te volele? Da li će vaša srca biti usklađena na istoj frekvenciji dok zajedno gledate zalazak sunca?

A šta je sa etikom?

Izložba Isidore Fićović *I am in a New Now*, predstavlja proces promišljanja relacije odnosa prošlost – sadašnjost – budućnost, kroz OKO sadašnjeg trenutka reflektujući ključne rečenice: *duh se širi kao svetlost misli i ako ne kažeš šta osećaš, ostaćeš bez srca.*

I am in a New Now preispituje šta je to što čini ili pravi razliku, a stoji između dva sveta, između toplog i hladnog, u vremenu artifičijelne inteligencije i savremenog načina kreiranja nove realnosti.

Igor Fridrih Petković

RATIMIR

20. novembar – 2. decembar 2023.

Igor Fridrih Petković, (1976) konceptualni umetnik, vizuelni umetnik, autor, menadžer i istraživač u kulturi, rođen u Austrijskim Alpima 1976. godine, živi i radi u Centralnoj i Jugoistočnoj Evropi; studirao slavistiku, kulturologiju i fotografiju u Gracu, Beogradu, Novom Sadu i Ljubljani; učestvovao je na međunarodnim samostalnim i kolektivnim izložbama i realizovao međunarodne interdisciplinarnе projekte i interkulturalne manifestacije; Dobitnik je Nagrade za istaknutog umetnika za 2015. godinu Kancelarije austrijske savezne vlade (Bundeskanzleramt, Austrija); uvršten u selekciju Ekološkog fotografa godine Kraljevskog geografskog društva u Londonu, 2013. Osnivač udruženja za umetnost, kulturu i nauku APORON21, :[ITSCH]: produkcije, NEW SAD PRODUCTION i ARTEBRE, osnivački član galerije „SCHAUMBAD – free Atelierhouse“ u Gracu. Nedavno je objavio knjigu fotografija Princip Franca Ferdinanda – zašto je zapravo počeo Prvi svetski rat (Das Franz Ferdinand Prinzip – Warum der Erste Weltkrieg wirklich begann) u izdanju Edition Lammerhuber. Petković se bavi različitim društveno i politički posvećenim, interkulturalnim umetničkim i kulturnim projektima i istraživanjima u transdisciplinarnim oblastima. U svom radu istražuje savremene umetničko-naučne ekspresivne mogućnosti, vizionarske životne stvarnosti, dionizijsko-apolonske prostore događaja, fenomene popularne kulture Cajtgajsta, i istorijske i ikonografske uslove. Bavi se društveno relevantnim temama usmerenim na ispitivanje njihovog naučno-umetničkog i društvenog sadržaja da bi ih interpretirao kroz savremeno poimanje. Tako razvija umetničke (kontra)strategije na teme kao što su životna stvarnost i migracija, identiteti i interkulturalna razmena, alternativni društveni, ekonomski i politički procesi, kultura otvorenog sećanja, slobodno prenošenje znanja i fenomeni pop i supkulture. Njegova stilska sredstva su koreografsani aktivizam, ikonografija i kolektivno sećanje, akcije gerilske umetnosti, mitski hiperrealizam, portreti umetnika i sublimirana kinematografija, gde su dati mediji i formati uvek proizvod stroge umetničke koncepcije. U svojim fotografskim radovima, filmovima, instalacijama koje osvajaju prostor, performansima, intervencijama, izložbenim projektima i sveobuhvatnim događajima, prepliće transdisciplinarnе i multimedijalne pristupe nivoima saznanja koji se nalaze u pozadini stvaralaštva.

APORON21
Verengung der Künste, Kulturen & Wissenschaften

www.itsch.org

www.aporon21.org

**LINK IT
MARK IT
POVEŽI
OBELEŽI**

IFP

| Igor Fridrih Petković

IFP predstavlja u ovoj samostalnoj izložbi izbor serija radova poslednjih godina koji reflektuju trenutni frekventijski spektar sveta i duh vremena jednog čovečanstva ispunjenog pukotinama. Izložba donosi dela u različitim medijima, koja zajedno postavljaju lična i kolektivna pitanja o identitetu, egzistenciji, samopouzdanju, otporu, prividnoj nemogućnosti rada za mir u vreme rata, i mogućnosti isceljenja traume snagom umetnosti i kulture. „Ratni Fosili“ i „Mrtvački ples 2.1“ su opominjuće reference na princip rata koji treba prevazići, „spacearmy – Osvajanje Slobode“ i „Iznenadujuća Nada“ su putokazi prema tranzicionoj kulturi ka živoj eutopiji – dobrom mestu za život svih.

Ova izložba je ne samo umetničko delo, već i poziv na razmišljanje o trenutnom stanju sveta i potrebi za promenom. IFP nas vodi kroz svoj umetnički put, postavljajući važna pitanja i nudeći vizije alternativnih puteva ka harmoničnijoj budućnosti. Njegova dela su poziv na aktivno učešće u stvaranju društva koje teži miru, samopouzdanju i isceljenju, koristeći moć umetnosti kao sredstvo transformacije. Posetite izložbu i prepustite se dubokom razmišljanju o našem svetu i putu ka boljem sutra.

Mrtvački ples 2.1

Ikonografski paneli savremenog plesa smrti, 9 originala, ograničeno izdanje.

Motivi digitalnog kolaža iz globalnih medija i siluete smrti posle Prvog svetskog rata.

Između optužbe i oprostaja

Ova serija radova je nastala na osnovu intenzivnog bavljenja mrtvačkim plesom, kao istorijskim motivom sa bezvremenom relevantnošću. Prvobitno je taj ples nastao nakon epidemija, da bi se pobedio strah, a kolaži slika opominju svakog pojedinca na poslednji besramni ples sa smrću: „Ono što ste vi sada, to smo mi bili nekada, ono što smo mi sada, to ćete vi biti jednom“. Potencijal kritike društva koji postoji u izreci „pred smrću smo svi jednaki“ pokazuje aktualnost mrtvačkog plesa, koji predstavlja snažan apel upućen ravnopravnosti svih ljudi. Na kolažima slika MRTVAČKI PLES 2.1 višeslojno su objedinjene psaligrafije mladog povratnika iz Prvog svetskog rata Valtera Dresnera sa medijskom poplavom fotografija globalnih katastrofa i ratova u XXI veku i udarnim vestima o smrti, stvarajući savremene slike optužbi i pokajanja, koje navode na introspekciju, zajedništvo i solidarisanje, kao i na opraštanje ljudi. Jer svi mi plešemo večnu igru u krugu između života i smrti.

Ovako ubijamo, ovako ubijamo.

Ubijamo svakodnevno

Naši drugovi u mrtvačkom plesu.

Brate, ispravi se ispred mene,

Brate, tvoje grudi

Brate, koji moraš da pogineš i da umreš.

Hugo Ball, iz pesme „Mrtvački ples“ 1916. u kabareu „Voltaire“
Prezentovano u Cirihi početkom Prvog svetskog rata

Ratni Fosili: Kacige Prošlosti, Eho Miru

JNA čelični šlemovi, čelična sajla; različite veličine, 1/3, potpisano, numerisano, sa potvrdom o radu;

Ova izložba transcendirala je tradicionalne granice umetnosti, koristeći različite medijske formate kako bi artikulisala kompleksne narative sukoba, otpora i istrajne moći ljudske saosećajnosti.

Vojni šlemovi, simboli haosa, sada položeni kao fosili prošlog doba, svedoci trijumf vremena nad konfliktom. *Ratni Fosili* nudi prostor za introspekciju i kolektivnu refleksiju o prolaznosti sukoba, umetnički izraženo kroz vizionarske aranžmane i poetske simbolike.

Ovo je svet između svetova, gde svaki šlem nosi teret svoje istorije. Kroz slikovite instalacije, interaktivnu fotografiju i digitalne narative, izložba oživljava prošlost, dajući izraz neizgovorenim pričama i odzvanjajućim ehom otpora.

Ratni Fosili nije samo izložba; to je senzorno i emocionalno putovanje koje poziva posetioce da razmisle o kolektivnom putu čovečanstva kroz senke rata. Upečatljivo spajajući tradicionalne i inovativne umetničke medije, ovo multimedijalno iskustvo ima za cilj da inspiriše kritički dijalog, podstakne empatiju i zapali obnovljeni angažman u borbi za mir i pravdu na globalnom nivou.

spacearmy – Osvajanje Slobode – Portreti mladih Boraca za Kulturu

U okviru izložbe dodajemo jedinstvenu umetničku dimenziju koja prikazuje duh zajednice mladih ljudi iz grada. Oni su zajedno oslobodili nekadašnju kasarnu, pretvarajući je u prostor za umetnost i kulturu. Ovi mladi ljudi, svaki sa svojom jedinstvenom pričom, sada su zabeleženi u seriji fotografija umetnika IFP, noseći na glavama vojni šlem JNA.

Fotografije prikazuju ove mlade ljude kao pozitivnu *armiju* umetnika, hrabro boreći se za slobodu umetničkog izraza. Postavljene su naspram zida, noseći na sebi šlemove, simbole njihove mirne borbe za umetnost i kulturu. Na podu i zidovima oko njih, kao kontrast, stoje *Ratni Fosili* – kacige iz prošlosti koje sada odzvanjaju ehom mira, ukazujući na potrebu da se stvori prostor za suvremenu umetničku praksu u našem gradu.

Ovi portreti su ne samo dokumentacija hrabrog otpora, već i podsećanje na potrebu za očuvanjem prostora gde umetnost može cvetati. Neka ova izložba bude podsticaj za zajednicu da se seti te borbe i da se založi za obnavljanje prostora za umetnički dijalog i kreativnost u našem gradu.

spacearmy je jedinstvena serija portreta posvećenih kreativnim borcima za slobodnu umetnost i kulturu u Novom Sadu. Ova neobična grupa pojedinaca preuzela je napuštenu kasarnu u srcu grada, pretvarajući je u prostor za umetnost i kulturu, čime su stvorili inspirativno utočište koje odražava potrebu za slobodnim izražavanjem, susretom i razvojem civilnih i kulturnih inicijativa.

Portreti, realizovani od strane umetnika IFP, zabeležavaju raznolikost ovih pojedinaca koji dele istu viziju – potrebu za prostorom gde slobodno mogu rasti, susretati se i doprinosti razvoju zajednice. Na dan oslobođenja, predvodnici demilitarizovane, civilne društvenosti su portretirani noseći vojni šlem, simbol kreativnog pacifizma – *spacearmy*.

Ključna reč ovog dela jeste *demilitarizacija*, pojam specifičan za postsocijalistički i neoliberalni kontekst, koji se spaja s taktikom oblikovanja zgrada sa zastarelim funkcijama na demokratski način, osvajajući ih građanski i zarađujući podršku zajednice. Ovim se usklađuje dijalog o demilitarizaciji sa *despekulacijom* javnih zgrada.

Ova izložba ima za cilj senzibilisati politiku i društvo na kulturološku vrednost autonomnih, samostalnih kulturnih centara za svaku lokaciju. Prikazuje hrabro suprotstavljanje praznine, te osnažuje viziju korišćenja praznog prostora kao slobodnog polja za stvaranje kreativne savremene umetnosti i kulture.

Pridružite nam se na ovoj fascinantnoj izložbi, jer *spacearmy* nas podseća na moć zajednice da preoblikuje svoje okruženje i stvori prostor za alternativne kulturne tokove.

Edukativnoistraživački i Izdavački program

*Edukativnoistraživački program (otvoreni dijalozi, javna vođenja, predavanja i seminari).
Izdavački program (godišnja publikacija i druga stručna izdanja)*

U SUSRET JUBILEJU

Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine na osnovu strategije Udruženja svoje aktivnosti od 2024 godine usmerava na obeležavanje dva jubileja:

Jubilej 55 godina od osnivanja galerije Udruženja (2024)

Galerija Udruženja je počela sa radom 1969. godine. U svom kontinuiranom radu od nastanka do danas kroz veliki broj realizacija predstavila je značajne događaje (izložbe članova, gostujuće izložbe, promocije, predavanja i sl.)

Jubilej 80 godina rada Udruženja (2026)

Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine je osnovan kao Udruženje likovnih umetnika Vojvodine 1946. godine i jedno je od najstarijih likovnih umetničkih Udruženja u Srbiji i Jugoslaviji. Udruženje je od 1958. godine funkcionisalo kao podružnica Udruženja likovnih umetnika Srbije. Iz sastava Udruženja likovnih umetnika Srbije izdvaja se 1977. godine i dalje funkcioniše kao zasebno udruženje, a 1985. godine formira se u Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine (SULUV).

Projekat *Arhivska građa Saveza udruženja likovnih umetnika Vojvodine: osam decenija kontinuiteta (1946-2026)*, (Digitalizacija kulturnog nasleđa SULUV), posvećen je ovom jubileju i očuvanju kulturnog nasleđa. Podrazumeva kompletnu digitalizaciju arhive od nastanka Udruženja (1946) do danas i očuvanje materijala koji predstavljaju važno kulturno nasleđe.

Arhiva Udruženja je materijal koji svedoči o radu i stvaralaštvu značajnih umetnika, članova Udruženja, kao i o razvoju i značaju Udruženja za kulturu. Materijal sadrži biografske i bibliografske podatke, medijsku građu, kataloge, izdanja, publikacije, objavljene i neobjavljene elaborate iz umetnosti, kritičke tekstove i recenzije, dokumentarnu građu (fotografije, video, audio zapise). Digitalizacijom kulturnog nasleđa Udruženja doprinosi se koherentnosti budućeg rada ove institucije i naglašava se razvoj kroz valorizaciju istorijskih, sadašnjih i budućih događaja.

Projekat je kroz *Edukativnoistraživački program* Udruženja namenjen široj i stručnoj javnosti putem dostupnih sadržaja publikacije i digitalnih sadržaja.

The educational research program

The educational research program (open dialogues, public guidings, lectures and seminars),
Publishing programme (annual publication and other professional publications)

AHEAD OF ANNIVERSARY

From 2024, based on its strategy, the Union of Fine Artists' Associations of Vojvodina will focus its activities on marking two anniversaries:

The 55th anniversary of the foundation of SULUV Gallery (2024)

The SULUV Gallery started its work in 1969. In its continuous work since its establishment, through numerous programmes, it has presented significant events (exhibitions of members, guest exhibitions, promotions, lectures, etc.)

The 80th anniversary of the Association's work (2026)

The Union of Fine Artists' Associations of Vojvodina was founded as the Association of Fine Artists of Vojvodina in 1946 and is one of the oldest fine art associations in Serbia and Yugoslavia. From 1958, the Association operated as a branch of the Association of Fine Artists of Serbia. It disjoined the Association of Fine Artists of Serbia in 1977, continuing to work as a separate association, and in 1985 it was formed into the Union of Fine Artists' Associations of Vojvodina (SULUV).

The project Archival Material of the Union of Fine Artists' Associations of Vojvodina: Eight Decades of Continuity (1946-2026), (Digitalisation of SULUV's Cultural Heritage), is dedicated to this anniversary and the preservation of cultural heritage. It includes a full digitalisation of the archive from the foundation of the Union (1946) until today, and the preservation of materials that represent important cultural heritage.

The SULUV's archive includes materials that testify to the work and creativity of important artists, members of the association, as well as the association's development and importance for culture. The material contains biographical and bibliographic data, media material, catalogues, editions, publications, published and unpublished studies in the field of art, critical texts and reviews, documentary material (photographs, videos, audio recordings). The digitalisation of the cultural heritage of the SULUV contributes to the coherence of the future work of this institution and emphasises the development through the valuation of historical, present and future events.

Through SULUV's *Educational and Research Programme*, the project is intended for the general and professional public through the available publications and digital contents.

U SUSRET JUBILEJU SULUV

Arhivska građa Saveza udruženja likovnih umetnika Vojvodine: osam decenija kontinuiteta (1946–2026)

Edukativno istraživački projekat koji prati obelaževanje jubileja SULUV

FRAGMENTI ISTORIJE

1. Udruženje likovnih umetnika Vojvodine (1946–1956)

1.1 Fragmenti istorije: 1946–1956.

faza istraživanja koja nije obrađena

2. Udruženje likovnih umetnika Srbije. Podružnica za Vojvodinu

2.1 Fragmenti istorije: 1957–1967.

faza istraživanja koja je obrađena i publikovana u digitalnom formatu i u štampanoj publikaciji

2.2 Fragmenti istorije: 1968–1977.

faza istraživanja koja je obrađena i publikovana u digitalnom formatu i u štampanoj publikaciji

3. Udruženje likovnih umetnika Vojvodine (1978–1986)

3.1 Fragmenti istorije: 1978–1986.

faza istraživanja koja je obrađena i publikovana u digitalnom formatu i u štampanoj publikaciji

4. Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine

4.1 Fragmenti istorije: 1987–2000.

faza istraživanja koja je obrađena, bez izdanja

4.2 Fragmenti istorije: 2001–do danas

faza istraživanja koja nije obrađena

Samostalni umetnici Free-lance Artists

suluvsamostalci@gmail.com

SULUV je početkom 2018. godine ponovo potvrdio reprezentativnost kod Ministarstva za kulturu i javno informisanje Republike Srbije što je omogućilo nastavak vršenja poverenih poslova koji se odnose na pitanja samostalnih likovnih umetnika. Statusnu komisiju čine: Slobodan Knežević Abi, Bosiljka Zirojević Lečić, Jovanka Ulić, Dobrivoj Rajić i Rastislav Škulec. SULUV u 2023. godini u svojoj evidenciji broji 56 samostalnih likovnih umetnika.

SULUV was re-acknowledged as a representative association by the Ministry of Culture and Public Information of the Republic of Serbia in early 2018, which enabled it to continue carrying out the tasks delegated to it in regard to free-lance artists. The members of the Status Committee are: Slobodan Knežević Abi, Bosiljka Zirojević Lečić, Jovanka Ulić, Dobrivoj Rajić and Rastislav Škulec. In its record, in 2023 SULUV has 56 free-lance fine artists.

suluv.org
Portfolio članova Udruženja

PORTFOLIO

Saradnje

ARTIST RUN ALLIANCE

SEECULT

APORON21

HRVATSKO DRUŠTVO LIKOVNIH UMJETNIKA OSIJEK

UDRUŽENJE LIKOVNIH UMJETNIKA CRNE GORE

M.SZÍNHÁZI EGYESÜLET (METANOIA ARTOPÉDIA)

SAVEZ UDRUŽENJA LIKOVNIH UMETNIKA JUGOSLAVIJE

STUDIO ZA MULTIMEDIJALNU UMETNOST

CENTAR ZA NOVE MEDIJE_KUDA.ORG

SAVEZ FEMINISTIČKIH ORGANIZACIJA (RE)KONEKCIJA

DRUŠTVO LIKOVNIH UMETNIKA LJUBLJANA

USTANOVA ZA IZRADU TAPISERIJA ATELJE 61

BEL ART

MŰVÉSZELEP CZONGRAD

DRUŠTVO ARHITEKATA NOVOG SADA

SPOMEN-ZBIRKA PAVLA BELJANSKOG

ŠKOLA ZA OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE „MILAN PETROVIĆ“

KUNSTRAUMARCADE

AKADEMIJA UMETNOSTI NOVI SAD

AUSTRIAN VISUAL ARTS ASSOCIATION STYRIA

UDRUŽENJE LIKOVNIH UMETNIKA PRIMENJENIH UMETNOSTI I DIZAJNERA VOJVODINE

UDRUŽENJE LIKOVNIH UMETNIKA SRBIJE

UDRUŽENJE LIKOVNIH UMETNIKA KRUŠEVCA

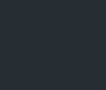
CENTAR ZA METODIKU

MULTIMEDIJALNI CENTAR „LED ART“

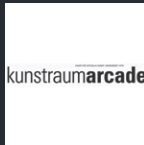
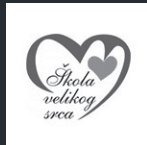
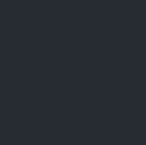
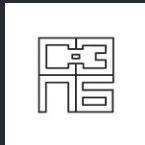
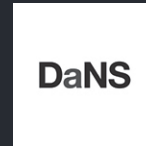
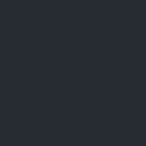
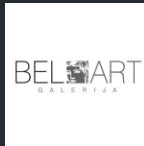
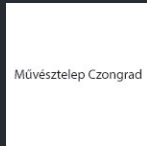
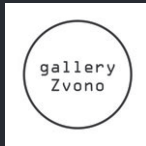
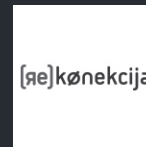
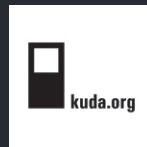
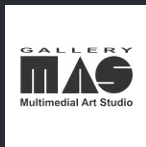
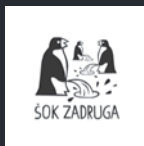
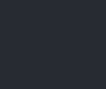
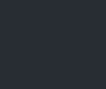
GALERIJE LIKOVNE UMETNOSTI POKLON ZBIRKE RAJKA MAMUZIĆA

GALERIJA ZVONO

UDRUŽENJE LIKOVNIH UMJETNIKA ISTOČNE HERCEGOVINE MILORAD ĆOROVIĆ

metanoia

Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine The Union of Associations of Fine Artists of Vojvodina

Produkcija SULUV 2023.

LUV. (Likovna umetnost Vojvodine)

SULUV Production 2023

LUV. (LUV - Fine Arts of Vojvodina)

Izdavač / Publisher:

Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine
Union of Associations of Fine Artists of Vojvodina

Bulevar Mihajla Pupina 9, 21000 Novi Sad, Srbija
9 Bulevar Mihajla Pupina, 21000 Novi Sad, Serbia
Tel/phone: +381.21.524.991
suluvkontakt@gmail.com
suluvkonkursi@gmail.com
suluvsamostalci@gmail.com
suluv.org

Glavni i odgovorni urednik / Responsible Editor-in-Chief:

Dr um. Goran Despotovski, predsednik udruženja / D.F.A., President of Association

Urednici izdanja / Editors:

Dr um. Jelena Sredanović, članica predsedništva / D.F.A., Member of Presidency
Dr um. Danica Bičanić, članica predsedništva / D.F.A., Member of Presidency
Dr um. Ana Vrtačnik, članica predsedništva / D.F.A., Member of Presidency
Mast. lik. um. Milica Dukić, članica predsedništva / MA, Member of Presidency
Dr um. Goran Despotovski, predsednik udruženja / D.F.A., President of Association

MA Adrienn Ujhazi, saradnica / MA Adrienn Ujhazi, associates

Predgovor / Preface:

Predsedništvo SULUV-a

Autori teksta / Authors of the Texts:

Sunčica Lambić Fenjčev, viša kustoskinja Savremene galerije Zrenjanin /
Senior Curator of the Contemporary Gallery Zrenjanin

Autori fotografija / Authors of the Photos:

Aleksandar Danguzov, SULUV ...

SULUV Recenzije / SULUV Reviews:

Sunčica Lambić Fenjčev, viša kustoskinja Savremene galerije
Zrenjanin / Senior Curator of the Contemporary Gallery Zrenjanin
Slavica Žarković, viša kustoskinja Savremene galerije Zrenjanin /
Senior Curator of the Contemporary Gallery Zrenjanin
Lidija Marinkov, profesorka, Akademija umetnosti Novi Sad /
Professor, Academy of Arts in Novi Sad
Goran Despotovski, profesor, Akademija umetnosti Novi Sad /
Professor, Academy of Arts in Novi Sad
Sava Stepanov, likovni kritičar / art critic

Jelena Guga, Naučna saradnica, Institut za filozofiju i društvenu
teoriju, Univerzitet u Beogradu / Research Fellow, Institute for
Philosophy and Social Theory, University of Belgrade

Vladimir Mitrović, istoričar umetnosti, kustos MSUV / art historian
and MCAV curator

Ostali tekstovi / Other texts:

Danilo Vuksanović, Mark Lošonc, Dimitrije Jovanov, Snežana Subić,
Silvia Dražić, Svetlana Mladenov, Verica Nemet, Erkin Duman, Igor
Fridrih Petković.

Grafičko oblikovanje / Graphic Design:

SULUV, Goran Despotovski

Tiraž / Circulation: 300

Štampa / Printed by:

Birograf Comp d.o.o. / Zemun

Novi Sad, 2023.

Pokrovitelji / Supported by:

Grad Novi Sad, Gradska uprava za kulturu

City of Novi Sad, City Administration for Culture

Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose s verskim zajednicama

Provincial Secretariat for Culture, Public Information and Relations with Religious Communities

*Napomena: Stavovi autora izneti u knjizi (publikaciji *Produkcija SULUV 2022*), ne izražavaju stavove organa koji je dodelio sredstva za finansiranje.*

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
061.2:73/76(497.113 Novi Sad)“2023”

САВЕЗ удружења ликовних уметника Војводине (Нови Сад)

Produkcija SULUV 2023. : LUV (Likovna umetnost Vojvodine) = SULUV production 2023 : LUV (LUV - Fine Arts of Vojvodina) / [autor teksta Sunčica Lambić Fenjčev ; ostali tekstovi Lidija Marinkov ; autor fotografija Aleksandar Danguzov]. - Novi Sad : Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine, 2023 (Zemun : Birograf comp). - 164 str. : ilustr. ; 21 x 25 cm

Delimično uporedo srp. tekst i engl. prevod. - Podatak o autorki preuzet iz kolofona. - Tiraž 300. - Sadrži i biobibliografske beleške o umetnicima s njihovim slikama.

ISBN 978-86-88319-47-8

а) Савез удружења ликовних уметника Војводине (Нови Сад) -- Изложбе -- 2023

COBISS.SR-ID 132399881

Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine
The Union of Associations of Fine Artists of Vojvodina